

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÛSİKÎSİ ANASANAT DALI
TÜRK MÛSİKÎSİ BÖLÜMÜ**

**TÜRKİYE'DE 1950'DEN GÜNÜMÜZE TÜRK MÛSİKÎSİ
EĞİTİMİNİN KURUMSALLAŞMA SÜRECİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Emre KARABEY**

**Danışmanı
Öğr. Gör. Z. Tülin Değirmenci**

İstanbul – 2015

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

"Yüksek Lisans" Anabilim/Anasanat Dalı "Yüksek Lisans" Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi EMRE KARABAY tarafından hazırlanan
"GÜERİYE'DE 1950'DEN ÖNÜMÜZLE GÜERİK MÜSİKİSİ EĞİTİMİNİN
KURUMSALLAŞMA SÜRECİNİN İNCELENMESİ"
adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 18.06.2015

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

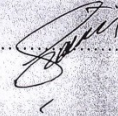
Jüri Üyesi: Öğretim Görevlisi Z. Tulu Demirer
Danışman: Halic Üniv. T.M. ASD/ABD Öğr. Üyesi



Jüri Üyesi: Prof. Fikret Degerli
Fatih Üniv. T.M. ASD/ ABD Öğr. Üyesi



Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Sinan Kocadeniz
Halic Üniv. T.M. ASD/ ABD Öğr. Üyesi



Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

ÖNSÖZ

Türk Mûsikîsi, icrâ edildiği yüzyıllar boyunca, mekân bağlamında veya bir otoriteye bağlı olmak suretiyle kurumsal anlamda geniş veya sistemli bir yapı arz etmemiştir. Daha ziyade çeşitli tekkelerde, dost meclislerinde, konaklarda ve devletin ihtiyacına yönelik olan Enderun'da vs. icrâ edilmiştir. Nitekim Türk Mûsikîsi, yaşadığı dönemin otoritesi tarafından –döneme göre az veya çok- destek görmüşse de bu yönde sistemli bir okullaşma, eğitimsel yapılanma görülmez.

Bu anlamda Türk Mûsikîsi'nde ilk ciddî kurumsallaşma faaliyeti, Mızıkai Hümayun'la görülen Batılılaşma hareketleriyle 1826'da başlamış, Cumhuriyet Dönemi'nde geliştirilmeye çalışılmış ve bu süreç günümüze kadar çeşitli kurumsal, fikrî ve sistematik hareketlerle devam etmiştir.

Bu gelişim ve/veya değişim sürecinin adımlarını, özelliklerini, kazanımlarını ve geline noktayı incelemek ve değerlendirmek amacıyla bu tez çalışmasının yapılmasına karar verilmiştir.

Bu çalışmayı hazırlama aşamasında; birçok yazılı ve elektronik kaynak incelenmiş, İTÜ Müzikoloji Bölümü Kütüphanesi'nden, Müzik İleri Araştırmalar Merkezi (MİAM) ve İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi'nden (İSAM) yararlanılmış, ayrıca Haliç Üniversitesi Konservatuarı Türk Mûsikîsi Bölümü'nden Prof. Mutlu Torun ve Fatih Üniversitesi Konservatuarı Türk Mûsikîsi Bölümü'nden Prof. Dr. Fikret Değerli gibi iki çok değerli hoca ile röportaj yapılmıştır.

Çalışmada değerli fikirlerini paylaşan Yrd. Doç. Dr. Şirin Karadeniz Güney'e, görüşme yapmayı kabul edip kıymetli fikirlerini lütfeden Prof. Mutlu Torun'a ve Prof. Dr. Fikret Değerli'ye teşekkürlerimi ifade etmeliyim. Ayrıca metodoloji ve bibliyografya konusunda büyük özveride bulunan, çalışmanın her adımında desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Öğr. Gör. Z. Tülin Değirmenci'ye şükranlarımı sunarım. Son olarak her zaman olduğu gibi çalışmam sırasında da maddî ve mânevî anlamda her türlü fedâkârlığı gösteren aileme minnettar olduğumu belirtmeyi borç bilirim.

İstanbul, 2015

Emre KARABEY

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

KISALTMALAR	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
1. GİRİŞ	1
2. OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE TÜRK MÛSİKÎSİ EĞİTİMİNDE KURUMSALLAŞMAYA TARİHSEL YAKLAŞIM	2
2.1. Osmanlı Dönemi'nden Cumhuriyet Dönemi'ne Türk Mûsikîsi Eğitiminde Kurumsallaşma Süreci	4
2.2. Cumhuriyet Dönemi'nden 1950'lere Türk Mûsikîsi'nde Kurumsallaşma Süreci	9
2.3. 1950'lerden Günümüze Türk Mûsikîsi'nde Kurumsallaşma Süreci	13
2.4. Günümüzde Türk Mûsikîsi Eğitim Kurumlarının Kuruluş Özelliklerinin İncelenmesi	21
3. SONUÇ	26
4. KAYNAKLAR	28
5. EKLER	31
6. ÖZGEÇMİŞ	91

KISALTMALAR

- İSAM** : İslâm Araştırmaları Merkezi
İTMDK : İstanbul Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarı
İTMK : İleri Türk Mûsikîsi Konservatuarı
İTÜ : İstanbul Teknik Üniversitesi
MİAM : Müzik İleri Araştırmalar Merkezi
TRT : Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
YÖK : Yüksek Öğrenim Kurumu

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Emre Karabey
Anasanat Dalı : Türk Mûsikîsi
Programı : Türk Mûsikîsi
Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Z. Tülin Değirmenci
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Haziran 2015

TÜRKİYE’DE 1950’DEN GÜNÜMÜZE TÜRK MÛSİKÎSİ EĞİTİMİNİN KURUMSALLAŞMA SÜRECİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Osmanlı’dan Cumhuriyet’e kadar mûsikî bilgi ve kültürünü aktarmak, mûsikîyi yaşatmak ve bu yönde araştırmalar yapmak amacıyla resmî veya gayiresmî birçok kurum teşekkül etmiş, Türk Mûsikîsi çok parlak dönemler geçirmiş ve mûsikî hazinemiz muhâfaza edilmiştir.

Cumhuriyetin kurulmasının ardından devletin resmi politikası gereği Batı Müziği eğitimi veren kurumlar hızla gelişmiştir. Cumhuriyet hareketleriyle beraber Geleneksel Türk Mûsikîsi, 1950’lere gelmeden farklı bir boyut ve biçim kazanmıştır. Tüm bu kurumlar; gerekli eğitimin sağlanarak sanatsal faaliyetin en iyi düzeyde yapılması ve aktarılması gibi amaçlara hizmet edecekken, Türk Mûsikîsi için beklenen hizmeti ve faydayı çoğu zaman sağlayamamışlardır.

Bunun yanında mûsikî dernekleri ile uygun zemin elde edilerek, planlı ve sistemli eğitim sağlanmış, birçok Türk Mûsikîsi eseri kaybolmaktan kurtulmuş, icrâ ve/veya teorik incelemeler adına yapılan müzik araştırmaları için mümkün olan ortam elde edilmiş ve birçok müzik adamı yetişmiştir.

Bu hususları incelemek adına hazırlanan bu çalışmanın kapsamı; 1950’li yıllardan günümüze Türk Mûsikîsi eğitiminde kurumsallaşma ve bunun günümüze yansımalarını içermektedir.

Çalışmada Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet dönemi kurumsallaşma hareketlerine de kısaca değinilerek, konu temellendirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma; 1950’li yıllardan günümüze Türk Mûsikîsi eğitiminin kurumsallaşma bağlamında izlediği yolu, önceki yapılanmalar temelinde ele alması ve bu sürecin günümüz mûsikîsine ve mûsikî eğitimine etkisini aydınlatması bakımından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müzikte Kurumsallaşma, Türk Müziği Eğitimi, Müzikte Nitelik, 1950’den Günümüze Müzik

GENERAL INFORMATION

Name and Surname	: Emre Karabey
Main-art Branch	: Traditional Turkish Music
Programme	: Traditional Turkish Music
Thesis Consultant	: Öğr. Gör. Z. Tülin Değirmenci
Awarded and Date	: Graduate Degree – June 2015

INVESTIGATION ABOUT INSTITUTIONALIZATION PROCESS OF TRADITIONAL TURKISH MUSIC EDUCATION FROM 1950 TO TODAY IN TURKEY

ABSTRACT

From Ottoman to Turkish Republic, transfer the traditional Turkish music's knowledge and culture, cherish the traditional Turkish music and many official or unofficial institutions were formed for the purpose of conducting research in this direction, Traditional Turkish music Türk Mûsikîsi had a very bright period and our traditional Turkish music treasure has been uphold.

After establish the republic educational institutions has developed rapidly Due to the state's official policy. Traditional Turkish music along with the Republican movement has gained a different size and shape before the 1950s All of these institutions; making the best level of artistic activities, such as providing the necessary training and aim to transfer immediately before opening the service, the services and benefits of Turkish music could not be expected to provide most of the time. Besides, obtained the floor with appropriate musical associations, planned and systematic training provided, many Turkish Music freed from lost work, performances and / or theoretical studies have been made on behalf achieve possible environment for music research, and many have been trained musician.

Prepared on behalf of to examine these issues, the scope of this study; 1950 years since the institutionalization of education in Turkish music and includes a reflection of it today.

Republican and Republican period prior to study briefly with reference to the institutionalization movement, the issue has been studied to be based.

This study; 1950 from the present path of institutionalization in the context of Turkish music education, that dealt on the basis of the previous structures, and this process is important for today's lighting the impact of music and music education.

Key Words: Institutionalization in Music, Turkish Music Education, Character in Music, Music From The 1950s

1. GİRİŞ

Bu tez çalışması; Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet dönemi kurumsallaşma hareketlerinden 1950'li yıllara, buradan da günümüze Türk Mûsikîsi eğitiminde kurumsallaşma ve bunun günümüze etkisini, yansımasını kapsamaktadır.

Tezin sınırı, bu kurumsallaşma faaliyetlerinin 1950'li yıllardan günümüze uzanan sürecini ifade etmektedir.

Çalışmanın amacı ise; Türk Mûsikîsi eğitimindeki kurumsallaşmanın tarihsel süreçteki gelişim ve değişim aşamaları ele alınarak, bu aşamaların özellikle 1950'den günümüze kadar mûsikîdeki etkisini incelemek ve bu alanda çalışma yapacak olanlara rehberlik etmektir.

Çalışmayı yaparken; bir sistem çerçevesinde tarihsel yaklaşım temel alınmıştır. Böylece tez çalışmasında söz konusu dönemler, faaliyetler ve sonuçlar ilgili bir başlık altından toplanmış ve konuyla ilgili çalışma yapanlar veya araştırmacılar için kolaylık sağlanmıştır.

Çalışmada; ülkemizde faaliyet gösteren üç tip konservatuvarın özelliklerine, çalışma ilkelerine ve niteliklerine yer verilmiş, örnek oluşturması bakımından da İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuvarı (İTÜ TMDK), Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı ve Haliç Üniversitesi Konservatuvarı ele alınmış, çalışmanın ekler bölümünde bu üç yapılanmanın kuruluş yönetmelikleri verilmiştir.

Bu üç konservatuvarın kuruluşunda temel alınan amaç ve ilkeleri göstermek, bugünkü yapıyla karşılaştırmaya imkân vermek amacıyla ilk yönetmeliklere ulaşılmaya çalışılmış, fakat temin etmek mümkün olmadığından sözkonusu kurumların yalnızca güncel yönetmelikleri sunulmuştur.

Bu tez çalışması; Türk Mûsikîsi eğitimindeki kurumsallaşma faaliyetlerini, gelişim ve değişim aşamalarını tarihsel perspektifte ele alarak, bu aşamaların özellikle 1950'li yıllardan günümüze kadar mûsikîdeki etkisini, varılan noktayı incelemesi bakımından önemlidir.

2. OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE TÜRK MÛSİKÎSİ EĞİTİMİNDE KURUMSALLAŞMAYA TARİHSEL YAKLAŞIM

1950'li yıllardan günümüze Türk Mûsikîsi eğitimini kurumsal anlamda geliştirme, yeni nesillere aktarma adına birçok resmî ve gayriresmî kurum meydana getirilmiştir. Bu gibi yapısal hareketler Türk Mûsikîsi kültürünü, yorumunu, beğenisini etkilemiştir.

1826'da Mehterhâne ilga edilerek Mızıkâ-i Hümayun açıldı. İlk Batı Mûsikîsi tedrisatı da bu müessesede başladı. Mızıkâ-i Hümayun, padişahın şahsına ve saraya bağlı bir teşkilattı. Batı ve Türk Mûsikîsi kısımları vardı. Her iki mûsikîyi birden öğrenen ilk Türk'ler buradan yetişti. Tanzimat'a has ikilik, Türk kültürünü korumak, fakat Batı kültürü de edinmek gayesi bu müessesede de görülür. Ancak Mızıkâ-i Hümayun'un Türk mûsikîsi kısmı ve saray fasıl heyetinin buraya bağlanması, muhteşem mazisi olan Enderun'u perişan etti ve sonunda yok olmasına müncer oldu. Mızıkâ-i Hümayun faydalı bir müessese idi. Fakat bunun için mehterhaneyi lağv ve ilga etmeye lüzum yoktu. 2. Mahmut gibi çok iyi müzisyen bir büyük padişahın inkılap furyası içinde böyle bir karar vermesi, Türk kültürünün mühim bir müessesesini tahrip etmiştir. (Öztuna, 1987: 67)

Mızıkâ-i Hümayun'un kurulmasından itibaren, mûsikî kurumlarında Batı Mûsikîsi yönünde bir değişim başlamıştır. O zamana kadar yoğun oranda Türk Mûsikîsi teori ve üslûbuna dayalı özelliklerin kullanılmasına ve bu yönde eserler üretilmesine rağmen, 1826'dan sonra Batı Mûsikîsi tekniğine eğilim olmuştur.

Yüzyıllara dayanan bu süreçte birçok medeniyet, bu yüksek kültür ve sanattan etkilenmiş, Türk Mûsikîsi'nde de bazı yönelimler olmuş, başka medeniyetlerden etkilenilmiştir.

Cumhuriyet hareketleriyle beraber, Mustafa Kemal Atatürk'ün mûsikîde de reformist bakış açısının etkisiyle müziğimizin çok yönlü bir kişilik kazanması, müzik eğitim ve öğretiminde yeni tarzlara yönelmesi, yurt dışına müzisyenlerin gönderilmesi ve daha çok Hüseyin Sadettin Arel'in Türk Müziği'ne teorik olarak müdâhalesi ile Geleneksel Türk Sanat Müziği; 1950'lere gelmeden farklı bir boyut ve biçim kazanmıştır.

Cumhuriyetin kurulmasının ardından devletin resmi politikası gereği Batı Mûsikîsi eğitimi veren kurumlar hızla gelişmiştir. Türk Mûsikîsi eğitimi veren tek kurum olan Dar'ül Elhan da ise 1926 yılında ders programından kaldırılan mûsikî eğitimi yerine bir tasnif ve tespit heyeti kurulmuştur. 1927'de açılan İstanbul Radyosu ve Dar'ül Elhan müzik bölümünden dönüştürülen İstanbul Belediye Konservatuvarı; faaliyetleri ve olanaklarıyla Cumhuriyet döneminde Türk Mûsikîsi kültürünü canlı tutma amacına hizmet eden ilk kurumsal yapılanmalardandır.

1949'da Hüseyin Sadettin Arel tarafından kurulan İleri Türk Mûsikîsi Konservatuvarı, günümüze kadar gerçekleşen her türlü mûsikî faaliyetlerinde derin ve belirleyici etkisi olan birçok müzisyen, müzikolog ve müzik aydınının yetişmesini sağlamıştır.

1949'da Arel, İleri Türk Mûsikîsi Konservatuvarı'nı(İTMK) kurdu. Böyle husûsî bir müessesenin Meşrutiyet'de kurulanlardan daha uzun ömürlü olmayacağı ve Arel çapında bir adama çok dar geleceği âşikârdı. Gerçi değerli hocaları ve çok değerli talebesi vardı. Fakat Arel adını ve ekolünü, pek küçük imkânları içinde çok küçük çaplı göstereceği için zararlıydı. Diğer taraftan Ercüment Berker'in kurup Nevzat Atlığ'ın devam ettirdiği İstanbul Üniversitesi Türk Mûsikîsi korosu hala yaşamaktadır. Pek çok ve bugün haylisi mühim makamlarda bulunan üniversiteliye Türk Mûsikîsi zevki aşılannmıştır. Fakat tabiatıyla bir konservatuar hüviyetinde değildi. Bir çeşit Türk Mûsikîsi kültür teşekkülü idi. (Öztuna, 1987: 70)

İstanbul Belediye Konservatuvarı'nın devamı niteliğindeki İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ve daha sonra birçok konservatuarın kurulması ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumları (TRT) ile birlikte Kültür Bakanlığı korolarıyla Türk Mûsikîsi bir düzene göre kurumsallaşmıştır. 1976 yılına gelince, İstanbul Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuvarı (İTMDK) adıyla eğitime başlamış, 1982 yılında da

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) kapsamına alınarak İTÜ'ye bağlanmış olan bu konservatuvarda Türk Müziği ve Batı Müziği'ni kapsayan müşterek bir eğitim sistemi yürütülmektedir.

İTÜ ve daha sonra kurulan konservatuarlar, TRT ve Kültür Bakanlığı koroları ve müzik toplulukları; zamanla siyâsi ve kurumsal düzene göre hareket etmiş ve müzik sahasında üretkenlik ister istemez körelmiş, kaybolmuştur. Ayrıca bu alanda kurumsallaşmada enflasyon yaşanmış, dolayısıyla kurumsallaşan müzikte niteliksel denetim güçleşmiştir. Bu bakımdan kurumsallaşma; tekdüzeliğe, yozlaşmaya, sanatsal üretimin-kültüre katkının azalmasına ve devlet bütçesine külfete neden olmuştur.

Öte yandan eğitimin bir metod dâhilinde yapılabilmesi, ilgili fiziksel-teorik deneylerin yapılabilmesi, tüm icrâ ve araştırma faaliyetleri için gereken ortam ve maddî destek; şüphesiz kurumsallaşmanın nimetlerindedir. Müzik kurumlarının devlet bütçesinden pay alması yasayla da güvence altına alınmış, böylece icrâ ve/veya teorik incelemeler adına yapılan müzik araştırma ve gezileri için mümkün olan ortam elde edilmiştir. Ayrıca devlet desteği ile müzik tahsili için yurtdışına gönderilen birçok müzisyen ve teorisyen, bu kurumsal destekten faydalanmıştır.

Bu açıdan; Türk Müziği kültür ve birikiminin özellikle 1950'lerden bu yana göreceli olarak nitelik bakımından güç kaybetmesi, kurumsal yapılanmaların umulan hizmeti verememesi, eğitim kurumlarından yetişenlerin çoğu zaman farklı alanlara yönelmesi, bu bağlamda popüler kültürün baskın olmasıyla toplumsal müzik zevkinde yön değişimi gibi hususlar; sadece kurumsallaşmanın olumsuz getirileri olarak değil, devletin müziğe destek ve bakışına, eğitim sisteminin ve kültürel bilincin özelliğine ve niteliğine bağlanmalıdır.

2.1. Osmanlı Dönemi'nden Cumhuriyet Dönemi'ne Türk Mûsikîsi

Eğitiminde Kurumsallaşma Süreci

Osmanlı Devleti, tarih boyunca hemen hemen tüm sanat dallarına ehemmiyet vermiş, hatta belki hepsinde yüksek merhaleye ulaşmış ve sahip olduğu zengin kültürel-toplumsal öğelerle beslenen Osmanlı medeniyeti ve mûsikîsi, emsalsiz sanatsal örnekler vermiştir. Bu sanatlar içerisinde en önemli yeri de mûsikînin doldurduğunu söylemek mümkündür.

Bu zenginlik doğal olarak bir eğitim anlayışını da beraberinde getirmiş, makamsal yapı, usûl anlayışı, hânende eğitimi, sâzende eğitimi, güfte-vezin gibi konular bu eğitimin temelini oluşturmuştur. Eğitim anlayışı zamanla daha geniş bir perspektif çizerek her kesime hitap etmeye başlamıştır. Özellikle saray ve çevresinin verdiği destek, müzik eğitimini kurumsal düzeye taşıyarak birçok eğitim kurumunun açılmasını sağlamıştır. Bunlar arasında; askerî müzik icrâ ve eğitiminin yapıldığı mehterhâneler, halka müzik eğitimi veren mevlevihâneler, devlet yöneticilerini ve saray personelini eğitmek için kurulmuş olan Enderûn mektebi, mûsikî esnaf loncaları, pek çok özel meşkhâne ve Tanzimat'tan sonra açılmaya başlayan müzik okulları bulunmaktadır. (Toker ve Özden, 2013)

(Uzunçarşılı, 1977) Osmanlı sultanları arasında 2. Murad (1446-1451), 2. Bayezid (1481-1512) ile oğlu Sultan Korkut, 1. Mahmud (1730-1754), 3. Selim (1789-1807), 2. Mahmud (1808-1839), Sultan Abdülaziz (1861-1876) gibi mûsikîye vâkîf olan hükümdarların yanı sıra mûsikîye ilgisi, sevgisi ve desteği olan 2. Mehmed (Fatih, 1451-1481), 1. Selim (Yavuz, 1512-1520), Kânûnî Sultan Süleyman (1520-1566), 2. Selim (1566-1574), 3. Murad (1574-1595), 4. Mehmed (1648-1687), 2. Mustafa (1695-1703), 3. Ahmed (1703-1730) gibi sultanları sayabiliriz. (79-114)

(Öztuna, 1987) 2. Mahmud dönemi öncesi sultanlar dışında Türk Mûsikîsi'ne vâkîf olan ve adamakıllı destek veren son Osmanlı sultanlarından yalnızca Sultan Abdülaziz, 6. Mehmed(Vâhideddin, 1918-1922) ve Seyfettin Efendi(Osmanoğlu)'yi belirtmek mümkündür. (85-113)

Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu kültür ve medeniyet, diğer kültürleri etkilediği gibi başka kültürlerden de etkilenmiştir.

Nitekim Batı ile ilişkilerin artması neticesinde 5. Murad (30 Mayıs 1876-31 Ağustos 1876), 2. Abdülhamid (31 Ağustos 1876-27 Nisan 1909), 5. Mehmed (27 Mayıs 1909-3 Temmuz 1918), Halife Abdülmecid gibi Osmanlı sultanları, büyük oranda Batı Mûsikîsi'ne eğilmişler, daha ziyâde bu yönde yetişmişler ve bu mûsikîsiye daha çok destek olmuşlardır.

Osmanlı döneminden Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar resmî veya özel birçok müzik kurumu meydana getirilmiş, bu kurumlarda Mızıkâ-i Hümayun'un kurulmasına kadar Türk Mûsikîsi eğitimi yürütülmüş ve birçok dehâ sahibi mûsikîşinas yetişmiştir.

Mehterhânenin yerine Mızıkâ-i Hümâyun'un kurulmasından sonra Batı Mûsikîsi'ne yönelme olmuş, hatta sultanların bazıları Türk Mûsikîsi'ne daha az ilgi gösterir olmuştur. Bu dönemden sonra Türk Mûsikîsi'nde yine çok büyük isimler yetişmiş olsa da bu gelişme, oran ve nitelik bakımından önceki döneme nispetle düşük durumdadır.

“Osmanlılarda saray eğitimi ve öğretim kurumları; Enderun mektebi, şehzâdegân mektebi ve meşkhane'dir. Şehzâdegân mektebi; saray içerisindeki şehzadelerin ilköğretimine mahsus bir okul, meşkhane ise sarayda yetenekli içoğlanların mûsikî öğrendiği okuldur.” (Akyüz, 1997: 78-82)

Cumhuriyet Dönemi'nden önce kurulmuş olan resmî müzik eğitim kurumlarını genel olarak; Enderun, Mehterhâne, Mızıkâ-i Hümâyun ve Dar'ül Elhan şeklinde sıralayabiliriz.

1909 yılına kadar faaliyetine devam eden Enderun ise; Türk Müziği Eğitim Tarihi'nde çok önemli bir etkiye sahiptir. Bu kurumda Türk Müziği kültür ve birikiminin temelleri yüksek derecede geliştirilmiş, birçok dehâ sahibi müzisyen, besteci ve nazariyatçı burada yetişmiş, çok önemli müzikoloji eserleri ve şaheserler üretilmiştir. En yüksek düzeyde mûsikî eğitiminin Enderûn-i Hümâyun'un mûsikî kısmında yapıldığı, en büyük bestekârların Enderun'dan çıkmasıyla sabittir. (Öztuna, 1976: 343)

Enderun-i Hümâyun 19. yüzyılın ilk yarısına kadar gelişimini sürdürmüş, daha sonra nitelikleri değişmeye başlamıştır. Eğitime Batı müzikalitesinin kazandırılması amacıyla yurt dışından hocalar getirilmiş fakat bu Enderun için faydalı olamamış, batı sisteminin uygulanıp batı sazlarının kullanılması ve sarayda batı müziği topluluklarının konser veriyor olması Enderun'un bütün önem ve değerini yitirmesine neden olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun batı karşısındaki zayıflığını gidermek için giriştiği düzenlemeler içerisinde müzik eğitimi de gözden geçirilmiş ve batı müzik sistemi ile müzik türleri, Türk Müzik eğitimine yerleştirilmeye başlanmıştır. Böylece 1820'lerden itibaren çoksesli Batı Müziği türüne geçişin ilk adımları atılmaya başlanmış ve Türk müzik eğitiminde batılılaşma gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. (Akkaş, 1996: 286)

Osmanlı'da müzik eğitimi ve faaliyetinin yapıldığı bir diğer kurum, askerî düzene hizmet veren mehterhânedir. Osmanlılar, mehter geleneğini 15. yüzyıldan itibaren büyük bir teşkilat, düzen ve mûsikî niteliği içinde yaşatmışlardır. Bu büyük kurumsal yapı; Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasının ardından, 1826 yılında yerini Mızıkâ-i Hümâyûn'a bıraktı.

(Üngör, 1965) Mehterhânenin kapatılmasından sonra 2. Mahmud, Türk ve Batı Mûsikîsi eğitiminin verildiği Mızıkâ-i Hümâyûn'u kurmuş ve başına önce Fransız müzisyen Manguel, onun yetersizliği dolayısıyla 1828'de İtalyan müzisyen Guiseppe Donizetti ve onun ölümüyle de İtalyan Callisto Guatelli geçti. Mızıkâ-i Hümâyûn'u belli dönemlerde Türk müzik adamları da yönetmişlerdir. (31-42)

Bu dönemlerde Batı Müziği modern metodlarla nota kullanılarak öğretilirken, Türk Müziği büyük ölçüde ihmal edilmiş, destek ve ilgi görmemiştir.

“Mızıkâ-i Hümâyûn(Esirgeyenin Mızıkası) adını alan kurum; bilindiği üzere daha sonra kurulan uluslararası sanat mûsikîsi alanındaki tüm eğitim ve seslendirme kurumlarımızın da çekirdeğini oluşturdu.” (Gedikli, 1999: 125)

Diğer taraftan, 1914'de kurulan Dar'ül Bedâyi'nin müzik bölümünün devamı niteliğindeki Dar'ül Elhan 1917'de açılmış ve burada Türk Mûsikîsi ile Batı Müziği eğitimini içeren bir sistem yürütülmüş, Cumhuriyet'in mûsikî kadrosunu oluşturan müzik hocalarının geneli burada yetişmiştir.

“1926 yılında ise Dar'ül Elhan ismi “konservatuar” olarak değiştirilmiş ve belediyeye bağlı çalışma yürütmesinden dolayı da ismi “İstanbul Belediye Konservatuarı” olmuştur.” (Paçacı, 1999: 16)

Zamanla Batı müziğinin ön plana çıkmasıyla birlikte okuldaki denge bozulmaya başlamış ve Türk Müziği kolu daha az önemsenmeye başlamıştır. Dönemin müzik tartışmalarına konu olmaya başlayan bu okul, Türk Müziği'ne dâir olumsuz söylemlerin etkisi altında kalmış ve 1926 yılında Türk Müziği eğitimine son verilmiştir. (Üstel, 1993: 296)

(Öztuna, 1976) Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi'nden önce kurulan resmî olmayan, gönüllü müzik kurumlarının en mühimleri; Terakki-i Musiki Mektebi(1922-1927), Dârü'l Mûsikî-i Osmani, Üsküdar Mûsikî Cemiyeti, Dârü'l

Feyz-i Mûsikî, Dârü-t Tâlim-i Mûsikî, Mûsikî-i Osmâni Mektebi. Gülşen-i Mûsikî, Şark Mûsikî Cemiyeti şeklindedir. (344)

Bu mûsikî kurumlarına kısaca değinmeden önce Türk Müziği'ne büyük etkisi ve hizmeti olan özel kurum niteliğindeki Mevlevîhâneler'den bahsetmek gerekir.

“Enderun ile mukâyese edilebilecek çok yüksek düzeyde mûsikî eğitimi yapan ikinci müessese, Mevlevîhâneler'dir.” (Öztuna, 1976: 343)

Meşk sisteminin temel alındığı öğretim teşkilâtında icrâ eğitimi yanında nazariyat(teori) eğitimi de verilmekteydi. Osmanlı dönemindeki en önemli bestekâr ve müzik adamlarının pek çoğu mevlevîhânelerde yetişmişlerdir. Tanzimat'ın ilanından evvelki süreçte Enderun'dan sonra mûsikî eğitiminin sistematik olarak verildiği en önemli kurum mevlevîhâneler olmuştur. (Toker ve Özden, 2013)

Klasik mûsikî diye tanımlanan incesaz mûsikîsi; sarayların, konakların duvarları arasında yankılanmış, mûsikîden anlayanlardan, mûsikî tutkunlarından, üst sınıf insanlardan oluşan seçkinlerin zevkine seslenmiştir. Bu çevreler dışında Mevlevî tekkeleri; usta mûsikîcilerin mûsikî heveslilerine, öğrencilerine dînî ve dindışı mûsikînin sınırlarını öğrettikleri gerçek mûsikî okullarıydı. (Eugenia, 2007: 57)

Dârü-t Tâlim-i Mûsikî; Cumhuriyet öncesi özel mûsikî okullarının en uzun ömürlü ve en verimli olanıdır. Bu topluluk fasıl mûsikîsine yenilik ve disiplin getirmiştir. Plak çalışmaları, nota yayını, mûsikî eğitimi yapılması, düzenli konserler verilmesi, yurtiçi ve yurtdışı turneler olması gibi çeşitli faaliyetlerle Türk Mûsikîsi'ne önemli hizmetleri olmuştur.

1915 yılında kurulan Darü'l Feyz-i Mûsikî adlı kurumda; Tanbûri Cemil Bey, Tanbûri Fuat Sorguç ve Selahaddin Pınar gibi büyük müzisyenler yer alıyordu, kurum daha sonra Üsküdar Mûsikî Cemiyeti'ne dönüşmüştür.

Üsküdar Mûsikî Cemiyeti; 1908 yılında Telgrafçı Ata Bey tarafından evinin bir bölümünde öğrenime açılmıştır. Anadolu Mûsikî Cemiyeti olarak öğrenime açılan kuruluş, Darü'l Feyz-i Mûsikî ile birleşip değişiklikler geçirdikten sonra Üsküdar Mûsikî Cemiyeti adını almıştır. Halen müzik eğitimi ve konser faaliyetlerini

sürdürmekte olan bu kurum, müzik dünyamızda önemli yeri olan pek çok sanatçının yetişmesine yardımcı olmuştur.

1908’de kurulan Darü’l Mûsikî-i Osmâni’de; düzenli konserler ve mûsikî eğitim verilmiş, değerli sanatçılar yetişmiştir.

2.2.Cumhuriyet Dönemi’nden 1950’lere Türk Mûsikîsi’nde

Kurumsallaşma Süreci

Geleneksel Türk Sanat Mûsikîsi; altın çağını, Abdülkâdir Merâgi(1360-1430) döneminden 19. yüzyılın sonlarına kadar yaşamış, Hacı Arif Bey’in ölümüyle kapatmıştır. Münir Nurettin Selçuk, Sadettin Kaynak gibi Cumhuriyet dönemi bestekârlarının eserleri bir önceki döneme nazaran yapı yönünden basit-küçük formlarda, üslûp açısından ise daha hareketli ve yürüktür. Bu dönemdeki saz eserleri de yine Şerif Muhiddin Targan’ın “Koşan Çocuk” veya “Kanatlarım Olsaydı” adlı eserlerinde, Refik Fersan’ın Arazbarbûselik Saz Semaisi’nde veya Reşat Aysu’nun Kürdilihicazkâr ve Muhayyerkürdî Saz Semaisi’nde açıkça hissedildiği gibi kendine has eserler olarak farklı üslûp ve yapıda olduklarını yansıtmışlardır.

Türk Müziği’nde değişim ve dönüşümlerin Cumhuriyetle başlamadığı bilinmektedir. Bununla birlikte genel kanı; özellikle Cumhuriyet döneminde kurumsal köklü değişim ve dönüşümlerin gerçekleşmiş olduğudur. Bu değişim ve dönüşümlerin başarılı veya başarısız olduğu yönünde farklı tespitler, düşünceler vardır. Bir diğer düşünce de değişim ve dönüşümlerden en çok Türk Müziği’nin etkilendiği yönündedir. (<http://www.muzikkongresi.com/tr/amac-ve-kapsam>)

Cumhuriyet yenilikleriyle beraber, Geleneksel Türk Mûsikîsi, hemen hemen her yönden boyut değiştirmiştir. Türk Müziği’nin yapı, eğitim ve verim bakımından modernleşmesi, gelişmesi, çağa uygun hâle gelmesi adına birçok fikir ortaya atılmış, kurumsal anlamda çeşitli girişimler yapılmıştır. Atatürk, bu fikir ve girişimlere destek olmuş, tavsiyeleriyle de katkıda bulunmuştur.

Mûsikî alanında ileri gelenler, Türk Müziği’ni bir esasa dayandırmak, çeşitli yönlerden inceleyip geliştirmek için fikrî mesâilerde bulunmuş, Atatürk’ün de teşvikini alarak kurumsal anlamda gelişmeler kaydetmişlerdir. Bu itibarla 1935 yılında Ankara’da bir konservatuar kurulması için çalışmalara başlanmıştır. Eğitim metodu ve alanı olarak Batı Müziği özellikleri temel alınmış, çokseslilik gibi tekniklerle müziğimizin çağdaşlaşacağı düşüncesiyle eğitim yatırımları bu yöne aktarılmış ve bu amaca hizmet için yurtdışına burslu olarak öğrenci gönderilmiştir.

Avrupa’da eğitim alıp ülkeye dönen Ulvi Cemal Erkin, Ahmet Adnan Saygun, Hasan Ferit Alnar, Necil Kazım Akses ve Cemal Reşit Rey gibi isimlerle ulusal müziğimiz, eğitim ve uygulama alanında geliştirilmeye, temellendirilmeye çalışılmıştır.

Atatürk’ün mûsikîyle ilgili “Batı odaklı bu bakış açısı ve reformist faaliyetleri”; Osmanlı Devri’nde gelişmiş ve daha geçen yüzyılın ortalarında gücünü yitirmiş olan mûsikî ile ilgili sazların öğretimini resmen sürdürmekle mûsikînin yeni çağa, bir yeniden doğuş atılımına engel olmaması düşüncesine dayanır. Buna karşılık; bir taraftan Osmanlı çağı mûsikîsi ile ilgili eserlerin ilmî yollardan derlenmesi, nota ve plak yoluyla tespiti ve yayınlanması için bir ilmî heyet kurmuş, bir yandan da Anadolu’nun köy köy dolaşarak türkülerimizin derlenmesi ve yayınlanması yolunu bizlere açmıştır. Bir başka deyimle Atatürk, bu davranışıyla bize göreneğin değil, naklin değil, aklın yolunu göstermiştir. (Refîğ, 1991: 84-85)

1926 yılında okullardan Klâsik Türk Müziği eğitiminin kaldırılması ve 1976 yılına dek Türkiye’de hiçbir resmî kurumda öğretilmemesi ve 1934 yılının Kasım ayından 1936 Temmuz’una kadar genel olarak Klasik Türk Müziği’nin radyodan yayınının kaldırılması uygulamalarının; Cumhuriyet’in, modern Türk ulusunu yaratma ve Osmanlı’yla kültürel bağlarını koparmak isteyen çağdaşlaşma uğraşları doğrultusunda değerlendirilmesi daha doğru ve daha akılcıdır. Nitekim Atatürk dönemindeki ölçülü, dengeli özgürlük; örneğin 1950’den sonra düşün ve yazını bir yasak çemberi içinde tutan anlayışsızlık içinde eriyip gitmiştir. (Budak, 2000: 149)

“Cumhuriyet döneminde, müzik eğitimi de genel eğitim sistemiyle beraber, bütünüyle lâik bir temele oturtulmuş, modern bir nitelik kazanmıştır.” (Altıoklu, 2015)

Bu dönemde müziği ve diğer sanatları geliştirmek ve yaşatmak amacıyla birtakım kurumsal yapılanmalar meydana getirilmiştir. Bu girişimlerin en önemlilerini; Mûsikî Muallim Mektebi, Halkevleri, Köy Enstitüleri şeklinde belirtmek mümkündür.

Ülkedeki müzik ortamının modernleştirilebilmesi ve gerekli eğitici kadroların yetiştirilebilmesi için 1924 yılında Ankara’da Mûsikî Muallim Mektebi açılmıştır.

“Mûsikî Muallim Mektebi, Cumhuriyet’in temel hedeflerinden birisi olan çoksesli müziği temel alarak eğitime başlamıştır. Bu okul Cumhuriyet müzik

reformlarının en önemli okullarındandır çünkü müzik öğretmeni yetiştiren ilk resmî kurumdur.” (Ceran, 2010: 92)

Sözkonusu kurumlardan bir diğeri Halkevleri’dir. Budak’ın (2000: 177) ifade ettiği gibi:

1932 yılında kurulan Halkevleri; diğeri işlevleri yanında halkın sosyokültürel düzeyini artırmak amacıyla faaliyette bulunmuş, bu anlamda kültür-sanat çalışmaları yapılmış ve Atatürk tarafından desteklenmiştir. Bu kurumun faaliyetleri, millî mûsikîmizi Batı tekniğiyle yükseltmek ilkesine dayanmaktaydı. Bu amaçla Batı tekniği için gerekli eğitimin sağlanmasının yanı sıra halk kültürümüzün temelini oluşturan müzik eserleri için derleme çalışmalarına önem verilmiştir. 19 Şubat 1932’de Atatürk’ün isteğiyle kurulan Halkevleri’nde halk müziğimiz konusunda yaşatıcı çalışmalar yapılmıştır. Halkevleri’nin 1. döneminde(1932-1951), Türk folklorunun hemen hemen bütün dallarında derleme, araştırma, eğitim çalışmaları başarıyla yürütülmüştür. Yurdun zengin folklor kaynaklarından yararlanılmasını sağlama yolunda yurt genelinde derleme çalışmalarına büyük önem verilmiş ve Konservatuvar’ın içinde bir folklor arşivi kurulmuştur(1937). Sanatın bütün dallarında, ileri derecede başarılı olanların yurtiçinde ve yurtdışında yetiştirilmesini sağlama yolunda özel bir yasanın uygulanmasına geçilmiş(1947) ve bu yasa sayesinde dünyanın başlıca kültür-sanat merkezlerinde, çağdaş Türkiye’yi tanıtan sanatçılar yetiştirilmiştir.

Müziğimizin gelişimine büyük katkıları olan bu kurum; dönemin siyâsî çalkantıları, çıkarları, komünizm propagandası ve halkı etkileyerek rejim için tehlike arz ettiği gerekçesiyle dönemin iktidârı tarafından 1951 yılında kapatılmıştır.

Müzik eğitiminin yetkin olarak verildiği, ulusal müzik reformuna hizmet eden Köy Enstitüleri ise 1940 yılında kurulmuş ve eğitim metodu olarak Türk ve Batı Müziği’ni aynı çatı altında toplamıştır. Bu kuruluşun eğitim kadrosunu; Mûsikî Muallim Mektebi hocaları, usta öğreticiler ve Konservatuvar hocaları oluşturuyordu.

Ulusal çoksesli müziğin yaratılması ve geliştirilmesinde etkin bir rol üstlenen kurum, dönemin önde gelen sanatçıları ve eğitmenlerince de yakından takip edilmiş, çalışmaları yetkin kişilerce denetlenmiştir.

“Batı müziği eğitiminin etkin bir şekilde verilmek istemesiyle birlikte bu kuruma piyano, keman gibi çalgılar alınmış ve Batı müziği repertuarından eserler icrâ edilmeye başlanmıştır.” (Ceran, 2010: 112)

Ancak Halkevleri meselesinde olduğu gibi Köy Enstitüleri de köylü halkı komünist düşünce yapısına sürüklediği ve halka muhalif zihniyet aşıladığı gerekçesiyle 1954 yılında yine dönemin iktidârı tarafından kapatılmıştır. Esasen Köy Enstitüleri de Halkevleri gibi halkı, topraktan elde edilen gelirin tamamen toprak sahipleri yerine halka kanalize edilmesi yönünde bilinçlendirme yönünde hareket ediyordu. Eğitim faaliyetlerinde kullanılan besteler, müzik parçalarının bir kısmı da bu bilinci ifade eden sözlerle oluşturuluyordu.

Çünkü Köy Enstitüleri ve Halkevleri, Atatürk’ün yenilikçi ve gelişmeye dayalı bakış açısıyla, destek ve gözetimiyle hayata geçirilmiş ve “Köylü, milletin efendisidir!” düşünce ve bilinciyle yürütülmüştür.

Atatürk, her türlü yenilik ve ilerlemede öncü olma görevini üstlenen bir liderdi. Onun sayesinde Osmanlı zamanından kalma mevcut müzik aletleri iyileştirilmiş, modernleştirilmiş ve gelişmiştir. Bunların yanı sıra, kapatılan kurumların yerine çağdaş uygarlık seviyesine uygun ve ulusal müzik anlayışımıza yakışır yeni müzik kurumları açılmıştır. Bu kurumlar, Atatürk’ün düşünceleri ve direktifleri doğrultusunda günümüze kadar gelişerek gelmiştir. Günümüzde çağdaş Türk Müziği’nin temeli olan bu kuruma; çeşitli senfoni orkestraları konservatuvarlar, üniversitelerin bünyesinde açılan müzik bölümleri, operalar, güzel sanatlar fakülteleri ve liseleri eklenmiştir.

Toplumlardaki değişiklikler ve yenilikler, kendini önce müzikte göstermektedir. Bunu fark eden Atatürk, müziğe gereken önemi vermiş ve bu alanda büyük atılımlar gerçekleştirilmiştir. Atatürk’ün yaptığı Türk Müzik İnkılâbını kısaca; “Türk Müziği’nin kendisine özgü geleneksel yapısı içinde, üslup ve biçim özelliği değiştirilmeden geliştirilmesi ve çağdaş bir yapıya kavuşturulması” diye özetleyebiliriz. Türk Müziği, Türk müzik inkılabından sonra her yönüyle bir atılım içine girmişti. Ulusallıktan çağdaşlığa çağdaşlıktan evrenselliğe ilkesiyle yapılan çalışmalar sonucu, müziğimizde büyük gelişmeler sağlanmıştır. Müzik ile ilgili gelişmeler doğrultusunda amaçları gerçekleştirmek için çeşitli müzik kurum ve kuruluşları açılmış, burada eğitim gören öğrenciler, Atatürk’ün belirlediği ilkeler doğrultusunda yetiştirilmiştir.

Ancak Atatürk dönemi ve aynı çağdaş düşünce yapısına sahip yönetim ve sosyal yapının değişmesinin ardından tüm bu gelişim faaliyetleri nicelik ve nitelik kaybetmiş, Türk Müziği ve eğitimi icrâ ve üretim anlamında bir dönem zafiyet içine girmiştir.

2.3. 1950'lerden Günümüze Türk Mûsikîsi'nde Kurumsallaşma Süreci

Türk Müziği'nin gelişimine yön veren bu uzun ve çalkantılı sürecin ardından artık bambaşka bir devlet düzenine, siyâsî düşünce yapısına gelinmiş, müzik faaliyetleri ve müzik eğitimi de doğal olarak bu köklü değişimden etkilenmiştir.

Müzik eğitimine verilen önem ve maddî-mânevî destek, müziğe bakış anlamında devlet düzeninin müzik üzerinde etkisi yadsınamaz. Öte yandan toplumun yapısal, kültürel, ekonomik yapısındaki değişim de bu konuda en az devletin düşünce sistemi kadar etkilidir.

Müzik hangi amaçla yapılırsa yapılsın topluma sunulduğu ve sonuçta toplumu oluşturan bireylerce üretildiğinden, bireyin niteliği ve koşullar belirleyici olmaktadır. Sosyokültürel etki mekanizmalarını oluşturan devlet ve birey; müzik kurumlarını, eğitim politikalarını belirlemekte ve etkilemektedir. Teknolojik değişim ve küreselleşme de kurumsallaşmaya, müzikaliteye ve bunların niteliğinde etkili olan eğitime tesir etmektedir.

Küreselleşmeyle kültürlerarası iletişim mümkün olmakta, hatta bu etki kaçınılmaz bir hâl almaktadır. Meydana gelen hızlı değişimler, yenileşmenin nicelik ve niteliğini hızla artırmaktadır. Bu sebeple toplumu geleceğe hazırlama, toplumsal etkiye ve hassasiyete sahip olan müziği olumlu yönde geliştirme görevini üstlenen eğitim; herkesin gelecekte karşılaşacağı durumlarda kullanabileceği yöntem ve araçları, davranış modellerini tahmin etmekte güçlükler yaşamaktadır. Ancak burada devletin ve aydınların sosyokültürel savunma mekanizmaları geliştirmesi ve bunları ciddiyet ve başarıyla uygulaması gerekir. Tabi burada devlet ve aydın kesim gibi etki unsurlarının niteliksel düzeyi, düşünce yapısı, sorumluluğu ve karakteristik özellikleri belirleyicidir. Aşırı muhafazakâr, çeşitli amaçlara hizmet eden, toplum yapısına ve çağdaşlaşmaya uyumsuz veya farklı pencereden bakan unsurlar, toplumun sosyokültürel yapısını ve müziği etkileyecek konumda olabilir. Bu durumda eğitimin, müziğin, kurumsallaşmanın çağdaşlaşmasından ve dolayısıyla faydasından bahsetmek mümkün olmaz.

Türk Mûsikîsi üretildiği ortam, üretenin ve sunulanın ahlâkî ve kültürel yapısı, eserlerinin yapısal özelliği ve ifade ettiği anlam gibi etkiler nedeniyle hassas, etkilenir bir doğaya sahiptir. Nitekim Türk Mûsikîsi'nin üretim veya eğitim sürecine tarihsel olarak baktığımızda, kısa zamanda büyük değişimler olduğunu, zevkin veya biçimin az zamanda yapı ve yön değiştirdiğini görürüz. Bu itibarla birçok müzikbilimci, Türk Mûsikîsi'nde değişim-gelişim faaliyetlerinin titizlikle yapılması gerektiğini özellikle vurgulamıştır. Bu konuda Hüseyin Sadeddin Arel; “Bence Türk Mûsikîsi'ne yapılabilecek en büyük suikast, onu, bazı zeki düşmanlarının tavsiye ettikleri şekilde, şimdiki hâliyle aynen muhâfaza etmektir. Çünkü milletin mütemâdiyen ilerlemekte olan ihtiyaçlarına cevap veremeye veremeye nihâyet ölüme mahkûm olacaktır” diyerek gelişmenin önemi ve gerekliliğinin üzerinde durmuştur.

Her şeyde olduğu gibi Türk Mûsikîsi'nde de değişim hem kaçınılmaz hem de gereklidir, toplumun ihtiyaçları ve yaşanan çağa uyum göz önüne alınmalıdır. Ancak bunu yaparken izlenmesi gereken yol dikkatle belirlenmelidir. Aksi takdirde toplumun gidişatı ve kültürel-ahlâkî düzeyi üzerinde en hızlı ve fazla etkiye sahip olan müzik, ciddi sosyal zararlara yol açacaktır.

Bu konuda Hüseyin Sadeddin Arel'in gayretini, Arel'in öğrencilerinden değerli müzikolog Yalçın Tura (1993: 42) şu şekilde ifade etmektedir:

Tahayyül ettiği hayalin gerçekleşmesini Arel, hem Türk hem Batı müziklerini iyi bilen, Batı tekniğini, özellikle çoksesliliği Türk Müziği'ne uygulayabilecek dehâ sahibi bestekârların yetişmesine bağlıyordu. Bunun için “İleri Türk Mûsikîsi Konservatuarı” adıyla bir dernek kurdu. Dersler verdi, öğrenciler yetiştirmeye ve eserler yazmaya çalıştı. Arel'in ölümünden sonra öğrencileri, etki alanı sınırlı bir dernekle yetinmek istemediler. Çalıştılar ve 1975 yılında Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir “Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarı”nın açılmasını sağladılar. Çok geçmeden Kültür Bakanlığı'na devredilen bu kurum, 1980 sonrası oluşturulan Yüksek Öğrenim Kurumu yasası çerçevesinde İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bağlandı.

1980'li yılların başından günümüze kadar geçen süre, Cumhuriyet tarihinde, eski adıyla “Alaturka” yeni adıyla “Geleneksel Türk Sanat Musikisi” alanında devletçe en büyük yatırım yapıldığı altın yıllar sayılabilir. 1975'de kurulan ve 1976'da öğretime açılan Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarı, bu gelişmelerin

başlangıcında yer almaktadır. Bu konservatuvarın kuruluşuyla, elli yıllık bir kesintiden sonra Türk Mûsikîsi, yeniden devlet eliyle öğretime açılmaktadır.

Bugün çeşitli üniversitelerde bulunan ve Batı Müziği eğitimi veren konservatuvar ve müzik bölümlerinden sonra 1976 yılında kendi yapılanması ile ilk Türk Müziği okulu İstanbul'da açılmış, 1982 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Bunu 1984 yılında Ege Üniversitesi izlemiş ve 1988 yılında da Gaziantep Üniversitesi üçüncü Türk Müziği okulunun eğitim ve öğretime başlamasını sağlamıştır. (Şener, 2001: 86)

Konservatuvarların kurulması ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumları ile birlikte Kültür Bakanlığı korolarıyla Türk Müziği bir düzene göre resmileşmiş, yani bir manada kurumsallaşmıştır. Kurumsallaşan müzik enstitüleri, zamanla bu belirlenen düzene göre hareket etmiş ve müzik sahasında farklı form ve beste arayışlarının doğması ister istemez engellenmiştir. Zira müzik eserleri, TRT gibi kurumların belli ölçütleri çerçevesinde değerlendirilmiş, bu ölçütler kapsamında repertuvar tespiti yapılmış, kurumun belirlediği ölçülerin dışındaki besteler repertuvar dışı bırakılmıştır. Ayrıca bu durum, zamanla kurumun başındaki kişiye göre değişkenlik göstermiş, Sâdi Işlay'ın Yorgo Bacanos'un vs. sâzendelik ettiği, Safiye Ayla'nın Münir Nurettin Selçuk'un vs. sesleriyle değerlendirilen TRT'de 1980'lere gelindiğinde, çeşitli fantezi türü müzik ürünleri baş tâcı edilmeye başlanmıştır. Hatta bu hâl, arabesk müzik türünün de TRT repertuarında yerini almasıyla başka bir boyut almıştır. Bu anlamda kurumsallaşma; müzikal mânâda yeniliği ve üretkenliği sağlayacağı yerde beraberinde tekdüzeliği ve yozlaşmayı getirmiştir.

Nitekim bugün konservatuvarlar Türk Müziği kimliğini belirleyici yaklaşımlardan uzaklaştığı için şarkı-türkü konservatuvarına dönüşmüş görünüyor. Ancak şarkı ve türkülerin de kendilerini yaratan kültür ortamlarından koparılarak anlamsızlaştırıldıklarını da göz ardı edemeyiz. (Başer, 2001: 212)

“Öte yandan kuruluşundan bu yana yoğun eleştirilere sahne olan ve kimi kesimlerce “boy hedefi” haline getirilen TRT, Türk Müziği kültürü üzerinde de önemli etkiler oluşturmuştur.” (Öztürk, 1993: 55)

“Ne yazık ki bugüne dek hep olumsuz noktada direnen TRT, bir yandan zarar verdiği için öte yandan da yapabileceği katkıları yapmadığı için toplumumuz açısından iki kat sorumluluk altındadır.” (Kongar, 1992: 74)

Kültür Bakanlığı'nın kuruluşundan sonra özellikle Türk Müziği alanında, Türk kültürünün en önemli alanında var olan kurumsal boşluğun giderilmesi yönünde önemli adımlar atılmıştır. Bunların başında 1975 yılında Devlet Klasik Türk Müziği Korosu'nun İstanbul'da kurulması gelmektedir. Türk Halk Müziği alanında ise Devlet Korosu, 1986 yılında Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Bundan sonra Kültür Bakanlığı'nda kurulacak yeni koroların nitelikleri ve hizmet alanları net bir şekilde belirlenmediği için giderek bir koro enflasyonu oluşmaya başlamıştır. (Abakay, 1993: 76)

Kültür Bakanlığı bünyesinde 1975'den bu yana kurulan Türk Müziği ile ilgili koroların hareket sahalarının darlığı nedeniyle kuruluş amaçları doğrultusunda çalışmadıkları görülmektedir. Gerekli eğitim altyapısı oluşturulmadan sırf icrâya dönük korolar kurmak ve bunların sayılarını sürekli olarak arttırmaya çalışmak, Türk Müziği'ne hizmet anlayışıyla pek bağdaşmamaktadır. Hatta bu yolla kirlenme olgusuna ciddi bir “tüketme” boyutu da eklenmektedir. (Öztürk, 1993: 56)

Bu konuda Öztürk (1993: 50-51) şunları eklemektedir:

Keyfi ve kişisel uygulamalarla meydana getirilen bu kirlenmenin temel nedenleri “eğitimdeki boşluk”, kültürün endüstrileşmesine yol açan “piyasa ve medya” ve özellikle devlet kurumlarındaki “tutarsız politikalar” olarak karşımıza çıkmaktadır. Kuşkusuz bu haksız ve tutarsız uygulamalar, Türk Müziği üzerinde son derece olumsuz etkilere sahip olmuştur.

Aynı husustaki görüşlerini, değerli müzik adamı Gedikli (1999), bir makalesinde şöyle belirtmiştir:

1950'den sonra çok partili döneme girilmesi ile birlikte kurumlaşma ve çoksesli yeni bir Türk Müziği oluşturmaya dayanan ulusal müzik politikasından ödün vermeler başladı. Bu dönemde müzik devrimi kendi yazgısına terkedilmiş oldu. 1970'li yıllara bu anlayışla gelindikten sonra 1975'den itibaren geleneksel mûsikîlerimizin de kurumsallaşmaya başladığına tanık oluyoruz. Bu hızlı kurumsallaşmanın görünen amacı ise belliydi. Unutulmaya ve yozlaşmaya başlayan geleneksel halk ve sanat mûsikîlerimizin eğitimini vermek, ayrıca kültürümüzün ayrılmaz bir parçası olan geleneksel mûsikîlerimizi korumak ve yaşatmaktı. Bu elbette doğru bir saptamaydı. Ne var ki tepkiyle ve acele olarak açılan bu kurumlar, öngörülen amaçlara ulaşmaktan çok uzak kaldıkları gibi müzik yaşamımıza etkileri de fazla olmadı. Cumhuriyetimizin eğitim veren müzik kurumlarında geleneksel mûsikîlerine yer vermemek, hatta geleneksel sanat mûsikîmizin bize ait olmadığı önyargısına kapılmak ne kadar hatalı sonuçlara sebep olmuşsa; "Türk Müziği" adı altında apar topar açılmış olan konservatuar, koro vb. kurumların yapılanması da aynı şekilde yetersiz ve yanlış olmuştur.

Kurumsallaşmanın neden olduğu monoton bakış açısıyla müziği değerlendirme çabaları, hiçbir müzik kurumunda yetişmemiş Sadeddin Kaynak ve diğer birçok üstad bestekâr, hânende veya sâzendenin aksine, kurumsallaşmanın etkisinde kalan yeni dönem bestekârlarının uzun bir süreden beri kayda değer besteler üretememesine ve zamanla icrânın da Türk Müziği'nden uzaklaşmasına sebebiyet vermiştir.

Bu yönde Gedikli (1999) şu ifadelerle devam etmektedir:

Müzik yaşamımızın sağlıklı ve toplum yararına işlemesi, her şeyden önce müzik kurumlarımızın işlevlerini yerine getirebilmeleri ile mümkündür. Bugün ülkemizdeki müzik kurumlarına göz atacak olursak; büyük bir dağınıklık ve eşgüdümsüzlük içinde olduklarını görürüz. Bu kurumlardan eğitim verenler, 1982'den bu yana üniversitelere bağlı bir yüksekokul olarak işlevlerini yerine getirmeye çalışırken; orkestralar, opera ve baleler ile korolar gibi seslendirme kurumları, Kültür Bakanlığı'na bağlı kurumlar olarak etkinlik göstermektedir.

Ülkemizde birçok konservatuar ve eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi bölümü bulunmaktadır. Özel üniversiteler ile belediyeler de konservatuar ve müzik birimleri ile seslendirme kurumları açmaktadır. Kısacası bu alanda tam bir kaos hüküm sürmektedir. Belirli bir geçmişe ve geleceğe sahip kurumlarımız bile yeni bir yapılanma ve gelişim ihtiyacı içindeyken, bunlara hiçbir altyapısı oluşturulmadan yenilerinin eklenmesi, yeni sorunlar getirmekten başka bir işe yaramamaktadır. Bu kurumlar arasında hiçbir eşgüdüm bulunmadığı gibi aynı üniversiteye bağlı müzik kurumları arasında bile hiçbir işbirliği ve eşgüdüm yoktur. Ayrıca bu eğitim kurumlarını denetleyecek, rasyonel ve verimli çalışmasını sağlayacak bir üst kuruluş da henüz mevcut değildir. Aynı durum, Kültür Bakanlığı'na bağlı seslendirme kurumları için de geçerlidir. Ülkemizde bu kurumlara olan gereksinimin doğru dürüst bir envanteri bile çıkarılmadan, standartları belirlenmeden yenileri gündeme gelmektedir. Sonra kuruluş ve işleyişleri birbirinden çok farklı olan bu kuruluşlar, sanki aynı standartta imiş gibi aynı yasal statüye alınmışlardır.

Sosyokültürel ve siyâsî yapıdaki bu gibi ciddî, olumsuz değişimler; kurumsal ve eğitimsel alana yön vermekte, toplumun dinlediği ve icrâ ettiği Türk Müziği unsurlarını biçimsel olarak etkilemektedir. Değişen toplumsal zevkler, sosyolojik yapı, müziğin icrâ edildiği ortam, repertuar gibi unsurlar değişmekte, bu da müziğin geleceği hakkında endişe vermektedir. 1950'lere kadar ev toplantılarında, çeşitli mûsikî meclislerinde icrâ edilen, beğeniyle dinlenen fasıl kültürü; günümüzde her yönden değişmiş durumdadır. Nitekim Türk Müziği'nde başlı başına bir üslûba işaret eden klasik fasıl ahengi ve repertuarı, artık ne radyo ve televizyonlarda ne de herhangi bir müzik ortamında bulunabilir. Hatta bu gibi Türk Müziği'nde temel teşkil eden bilgiler, özellikle ilgilenenler dışında müzik eğitimi alanlar tarafından bile yeterince bilinmemekte, icrâ boyutu ise üzücü bir görünüm arz etmektedir. TRT veya Kültür Bakanlığı korolarını oluşturan "sanatçı" kadrosu ile istihdam edilenlerin geneli ilgili müzik okullarından mezun olmalarına rağmen belirlenen repertuar, icrâda görülen üslûp, yorumu ifade eden ses ve hatta çalgı icrâsı ve seçimi gibi hususlar eleştiri almaktadır.

Türk Müziği yayınları! Hangi Türk Müziği diyeceksiniz: Halk türküleri programları, dîvan müziği programları, bir de felâket piyasa müziği programları! Bunların tümü de Türk Müziği yayınları diye sunulur halka! Ve hemen hemen tümü de düşük niteliktedir. Dîvan müziği, Osmanlı saray müziğiydi. Onun yozlaşmış

süreği olan piyasa müziği, ekonomik ve kültürel bakımlardan kendini henüz kuramamış Cumhuriyet Türkiye'sinde yozlaşmış bir burjuvaziye özenenlerin müziğidir. Halk müzikleriyse; Türkiye'deki ortaçağ kuruluşunun müzikleridir. Radyolarımız işte bir de bunları bol bol yayınlıyorlar; sanki Türk toplumunun daha iyiye doğru gelişmesini, değişmesini istemiyormuş gibi! (Sun, 1969: 120)

Bu bağlamda konservatuarların eğitim metodu, müfredâtı ve kadrosunun gözden geçirilmesi, denetlenmesi, gerekirse yeniden yapılandırılması çalışmalarının hükümetçe, ilgili bakanlık veya bilim-sanat kurullarınca gerçekleştirilmesi gerekir.

Önemli bir konu da eğitsel müzik öğretiminin beslenmesi ve desteklenmesidir. Eğitsel müzik öğretimi okul içinde yapayalnız bırakmamak, onun okul dışına da taşınmasını, günlük yaşama kazandırılmasını sağlamak için yayın organlarının eğitsel müzik öğretimi konusunda sürekli yayınlar yapmalarına beslenme, aynı amaçla çeşitli müzik topluluklarının her bölgede sürekli konserler vermelerine, öğrenciler için özel konserler düzenlemelerine de destekleme denilebilir. Merkez radyoları ve il radyoları, eğitsel müzik öğretiminin en önemli besleyicisi olabilirler. Radyoların (ve tüm yayın organlarının) eğitsel müzik öğretimi beslemesi; okulda öğretilen müziklerin okul dışında da yaşamasını sağlamakla kalmayacak, Türkiye'deki her dereceli okul arasında iyi müzik birliğini kurmak ve öğrenilenlerin sürekli olmasını, çabucak unutulmamasını sağlamak, toplumun bütününe ulusal şarkı dağarcığına sahip kılınmasını, bu yoldan sanat değeri yüksek olan ulusal ve evrensel sanat müziklerine açılmasını kolaylaştırmak bakımlarından da büyük hizmet görmüş olacaktır. (Sun, 1969: 215)

Günümüz müzik faaliyetlerinde, Türk Mûsikîsi icrâ ve yorum özellikleri ve türleri yaklaşık 1950'li yıllardan bu yana terkedildiğinden, bunların kullanımı artık görülmemektedir. Klasik fasıl repertuarı, oturtum, fihrist taksim, ses ve saz nüansları yeterince veya hiç kullanılmamakta, bunların önemi ve gerekliliği konservatuarlarda ve müzik bölümlerinde adamakıllı öğretilmemektedir. Şüphesiz bu gerileme, öncelikle karar ve güç mekanizmasını elinde bulunduran hükümetlerin yanlış veya noksan politikalarından kaynaklanmaktadır. Niteliksiz Türk Müziği veya farklı türlerdeki müzik eserlerinin ve programlarının kitle iletişim organlarında sıkça yayınlanması; sosyokültürel yapıyı ve müzikaliteyi açıkça tehlikeye sevk etmektedir.

Konservatuar veya diğer mzık bölümlerinden mezun birçok yorumcu ve icrcının, ticr kaygıyla veya Őöhret gibi amaçlarla müzikte estetik, etik ve nitelikten uzaklaştığı görülmektedir.

Sun'un (1969: 113) ifde ettiği gibi:

Tamamlanan erekler (sanat kurumları), kendi ilerinde birer kaynar kazan oldular. Buralarda, gereğinden çok insanın bir çatı altında yığılması çıkar çatıŐmalarını doğurdu. Sanatın kendi sorunlarını ve sanatın yurt insanıyla ilgili sorunlarını çözümlemeye uđraŐacakları yerde yöneticiler ve sanatçılar, gölgesinde barındıkları ağacı kemiren kurtlar gibi kendi kurumlarının yararına olmayan kavgalar içine düŐtüler. Beri yanda; konservatuardaki ğrenci daha okuldayken bu bozukluklardan(geleceğe güvensizlik endiŐesiyle) tedirgin oluyor. Bu psikolojik duygunun günlük çalışmayı etkilemediğini sanmak doğru değildir. Gönüllü gönülsüz onlar da atıyor kendini günlük çıkar çatıŐmalarının ortasına. Kaynar kazan onları da eritiyor.

Devletin müzik okulları ve icrâ kurumlarında bile amaca hizmet etmeyen türlere, çalgılara ve tavırlara eğilim olmaktadır. TRT kurumunun sıkça yayınladığı müzik programlarında Türk Msiksi icrâ edilirken, gerekenin dışında üslûp, repertuar ve çalgı seçiminin yapılması; ulusal kültürün en önemli ayağını oluşturan Türk Msiksi'nin unutulmasına ve yanlış yorumlanmasına yol açacaktır.

Televizyon veya radyo programlarında farklı müzik türlerine ve kültürlere özgü müzikal unsurlar kullanılabilir; ancak Türk Msiksi icrâ edilirken titizlik gerektiren bu köklü repertuar, icp ettiği Şekilde seslendirilmelidir. Başka bir ifadeyle Itr'nin veya Hacı Arif Bey'in herhangi bir eseri, türü ve biçimi ne olursa olsun, pop veya diğer Avrupai müziklerde kullanılan gitar, klavye gibi çalgılarla icrâ edilmemelidir. Öyle ki hiçbir Batı müziği orkestra veya korusu, kendine müzikal eserlerini kendi kültürüyle icrâ ederken herhangi bir Türk Müziği algısı kullanmaz, bunun yanlış olduğunu bilir ve doğuracağı sonuçlar konusunda bilinç sahibidir.

İŞte lkemizde müzik eğitimi veren niversiteler, müzik alanında faaliyet gösteren devlet kurumları, hatta özel müzik dernekleri ve kursları dhi bu idrak ve düŐünceyle hareket etmeli, bu bilinci benimsetecek eğitim programı ve kadro oluŐturulmalı ve bunun denetimi en titiz Şekilde yapılmalıdır.

2.4. Günümüzde Türk Mûsikîsi Eğitim Kurumlarının Kuruluş Özelliklerinin İncelenmesi

Ülkemizde, Türk Mûsikîsi eğitimi veren üç farklı yapıda konservatuar mevcuttur. Bu konservatuarların yanı sıra farklı veya benzer isim altında kurulmuş fakültelerde de Türk Mûsikîsi bölümünün mevcut olduğu gözlenmektedir. Bu bölümlerde de Türk Mûsikîsi eğitimi, aynı şekilde, idârî imkân ve amaçlar çerçevesinde verilmektedir. Bu kurumsal yapılar, Türk Mûsikîsi eğitimini, farklı amaç ve düzeylerde müfredatlarına dâhil etmişlerdir. Bu eğitim kurumlarının kuruluş özelliklerine, amaçlarına ve eğitim düzeylerine değinmeden önce ülkemizde bulunan bu konservatuarların akademik yapı ve statülerini gösteren listeyi aşağıda sunuyoruz.

NO	ÜNİVERSİTE ADI	ŞEHİR	STATÜSÜ	BÖLÜMLER
1	İstanbul Teknik Üniversitesi	İstanbul	TMDK	Müzik Teorisi
				Ses Eğitimi
				Müzikoloji
				Çalgı Eğitimi
				Türk Halk Oyunları
				Kompozisyon
				Müzik Teknolojileri
2	Ege Üniversitesi	İzmir	TMDK	Temel Bilimler
				Ses Eğitimi
				Türk Halk Oyunları
				Çalgı Yapım
3	Gaziantep Üniversitesi	Gaziantep	TMDK	Temel Bilimler
				Ses Eğitimi
				Müzikoloji
				Türk Halk Oyunları
4	Gazi Üniversitesi	Ankara	TMDK	Çalgı Eğitimi
				Ses Eğitimi
				Müzikoloji
				Kompozisyon
5	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Ankara	TMDK	Türk Müziği
				Müzikoloji
				Türk Halk Oyunları
6	Niğde Üniversitesi	Niğde	TMDK	Türk Müziği
				Müzikoloji
7	Ankara Üniversitesi	Ankara	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Sahne Sanatları
8	Mimar Sinan Üniversitesi	İstanbul	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Müzikoloji
				Sahne Sanatları

9	Selçuk Üniversitesi	Konya	Devlet Konservatuarı	Geleneksel Türk Müziği
				Müzik
				Sahne Sanatları
10	Mustafa Kemal Üniversitesi	Antakya (Hatay)	Devlet Konservatuarı	Müzik
11	Uludağ Üniversitesi	Bursa	Devlet Konservatuarı	Yaylı Çalgılar
				Üfleme ve Vurma Çalgılar
				Piyano
				Kompozisyon ve Orkestra Şefliği
				Türk Müziği
12	Sakarya Üniversitesi	Adapazarı (Sakarya)	Devlet Konservatuarı	Temel Bilimler
				Türk Müziği
				Türk Halk Oyunları
13	İstanbul Üniversitesi	İstanbul	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Müzikoloji
				Sahne Sanatları
14	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Afyon	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Türk Sanat Müziği
				Türk Halk Müziği
				Türk Halk Oyunları
				Sahne Sanatları
15	Anadolu Üniversitesi	Eskişehir	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Müzikoloji
				Çalgı Yapım
				Sahne Sanatları
16	Çukurova Üniversitesi	Adana	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Opera – Şan
				Tiyatro
17	9 Eylül Üniversitesi	İzmir	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Sahne Sanatları
18	Dicle Üniversitesi	Diyarbakır	Devlet Konservatuarı	Temel Bilimler
				Ses Eğitimi
				Türk Halk Oyunları
19	Mersin Üniversitesi	Mersin	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Sahne Sanatları
20	Akdeniz Üniversitesi	Antalya	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Geleneksel Türk Müziği
				Sahne Sanatları
21	Trakya Üniversitesi	Edirne	Devlet Konservatuarı	Müzik
22	Fırat Üniversitesi	Elazığ	Devlet Konservatuarı	Temel Bilimler
				Halk Oyunları
23	Bülent Ecevit Üniversitesi	Zonguldak	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Sahne Sanatları
				Çalgı Yapım

24	Kafkas Üniversitesi	Kars	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Geleneksel Türk Müziği
				Sahne Sanatları
				Müzikoloji
25	19 Mayıs Üniversitesi	Samsun	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Müzikoloji
				Sahne Sanatları
26	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Trabzon	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Müzikoloji
				Sahne Sanatları
27	18 Mart Üniversitesi	Çanakkale	Devlet Konservatuarı	Müzik
28	Giresun Üniversitesi	Giresun	Devlet Konservatuarı	Geleneksel Türk Müziği
				Müzik
29	Gazi Osman Paşa Üniversitesi	Tokat	Devlet Konservatuarı	Türk Müziği
30	Kocaeli Üniversitesi	Kocaeli (İzmit)	Devlet Konservatuarı	Türk Müziği
				Müzik
				Müzikoloji
31	Adıyaman Üniversitesi	Adıyaman	Devlet Konservatuarı	Türk Müziği
				Müzikoloji
				Müzik ve Sahne Sanatları
32	İnönü Üniversitesi	Malatya	Devlet Konservatuarı	Müzik
33	Artuklu Üniversitesi	Mardin	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Müzikoloji
34	Adnan Menderes Üniversitesi	Aydın	Devlet Konservatuarı	Müzik
35	Başkent Üniversitesi	Ankara	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Sahne Sanatları
36	Hacettepe Üniversitesi	Ankara	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Müzikoloji
				Sahne Sanatları
37	Çukurova Üniversitesi	Adana	Devlet Konservatuarı	Müzik
				Opera – Şan
				Tiyatro
38	Haliç Üniversitesi	İstanbul	Konservatuar	Türk Müsikişi
				Opera ve Konser Şarkıcılığı
				Tiyatro
39	Fatih Üniversitesi	İstanbul	Konservatuar	Türk Müziği
40	İpek Üniversitesi	Ankara	Konservatuar	Müzik
41	Okan Üniversitesi	İstanbul	Konservatuar	Müzik
				Tiyatro

42	Ordu Üniversitesi	Ordu	Müzik ve Sahne Sanatları	Müzik
				Türk Müziği
				Opera ve Bale
				Türk Halk Oyunları
				Tiyatro
43	Medeniyet Üniversitesi	İstanbul	Sanat ve Tasarım	Türk Müsikîsi

Ülkemizde temel olarak farklı müzik alanlarına ve dolayısıyla farklı amaçlara hizmet eden, konservatuar adı altında kurulmuş birçok kurum vardır. Bu kurumlar bazı bölümler itibarıyla benzer eğitim de verebilmektedirler. Ancak burada sonuç itibarıyla temel kuruluş yönetmeliği, misyon ve vizyon, akademik yapı anlamında genel bir ayırım söz konusudur. Bu kurumlardan bazıları Batı Müziği ağırlıklı eğitim verirken, bir kısmı da Türk Müziği'ne yönelik eğitim vermektedir. Bir diğer kısımda ise; bu iki alanda ve bunların yan alanlarında eğitim verildiği gözlenmektedir. Müzik alanındaki bu kurumsal yapılarda, akademik ve idârî girdi ve çıktılar da temelde farklıdır.

Günümüzde Türk Müsikîsi eğitimi veren üç farklı kurumdan bahsetmek mümkündür:

1. Türk Müsikîsi Devlet Konservatuarları
2. Devlet Konservatuarları
3. Konservatuarlar

Bunlardan birincisi; Türk Müsikîsi eğitimi temelinde kurumsallaşmış, tüm kadro ve teşkilâtı ile bu yöne tahsis olmuştur. Akademik yapısı itibarıyla farklı bir müsikî alanında yapılanamamakla birlikte ayrı alanlar, yalnızca kültür ve temel teknik bilgiler düzeyinde müfredata dâhil edilebilmektedir. Ayrıca sadece Batı veya Türk Müsikîsi alanına bağlı olmayan müzikoloji, müzik teknolojileri, kompozisyon(bestecilik) gibi bölümler, bu çatı altında kurulabilmektedir. Türk Müsikîsi Devlet Konservatuarları; bu amaçla kurulmuş ve bu yönde yasal zemine oturtulmuştur.

Diğer bir yapılanma olan Devlet Konservatuarları ise; birinci yapının aksine, Batı Müsikîsi odaklı eğitim ve teşkilâtlanma yapısı arz etmektedir. Eğitim kadrosunu bu alanda yetişmiş üyelerden oluşturmakta, akademik yapısını oluştururken de bu yönde bölümler kurmaktadır. Ancak bu statüde kurulan kurumlar; temel amaç ve teşkilâtlanmadan sapmamak kaydıyla yan bölüm olarak Geleneksel Türk Müsikîsi'ni de ekleyebilmektedir. Burada Türk Müsikîsi alanında yetişmiş hocalardan yararlanılmakta ve karşılaştırmalı müzik çalışmaları yapma imkânına sahip

olunabilmektedir. Bu tür yapılanmada genel olarak Batı Mûsikîsi çalgıları eğitimlerini esas alan bölümler kurulmakta, opera-şan ve sahne sanatları gibi Batı kültür ve sanatına ilişkin alanlarda eğitim verilmekte ve akademik yapı bu amaçlar temel alınarak oluşturulmaktadır.

Ancak Devlet Konservatuarları'nın müfredatına eklediği Türk Mûsikîsi derslerinin yeterliliği tartışılır niteliktedir. Devlet Konservatuarı mezunlarının Türk Mûsikîsi bilgisi, yorum ve icrâ kabiliyeti göz önüne alındığında bu eğitimin hafifliği, yüzeyselliği dikkat çekmektedir. Ana disiplini Batı Mûsikîsi olan bu mezunların Türk Mûsikîsi'ni dünyaya tanıtması için gereken donanıma sahip olmadıkları veyahut bu yönde verimliliğin zayıf olması, yapılan faaliyetlerin şekli ve niteliğinin yeterince isabetli ve güçlü olmadığını göstermektedir. Bu itibarla dünyanın saygın müzik okullarının ve konservatuarlarının müfredatları, çalışma metotları incelenmeli ve gerekli uyumlaştırmalarla ülkemizdeki konservatuarların bu yönde yeterliliği sağlanmalıdır.

Üçüncü kurum olan Konservatuarlar; statü olarak devlete teşekkülü değil, vakıf gibi özel teşebbüsler tarafından kurulan müzik ve sanat bölümlerini ifade eder. Diğer kurumlardan farklı olarak daha özerk bir yapılanmaya sahiptirler. Özellikle Türk Mûsikîsi alanına yönelen Konservatuarlar olmakla birlikte, Batı Mûsikîsi'ne odaklanan kurumlar da vardır. Veyahut iki alana âit bölümler kuran, Türk ve Batı Mûsikîsi'ne aynı çatı altında ağırlık veren kurumların da olduğunu söylemek mümkündür. Konservatuar statüsüyle kurulan okullarda; Türk Mûsikîsi, müzikoloji, kompozisyon gibi bölümlerin yanı sıra opera, sahne sanatları, bale, tiyatro, vurmali çalgılar, yaylı çalgılar vs. gibi bölümler de kurulmuştur, kurulabilir.

Yasal zemin ve görev-amaç-faaliyet bağlamında kurulan ve teşkilâtlandırılan bu üç farklı kurum; mûsikîmizi geliştirmek, öğretmek ve yaymak, ayrıca farklı müzik kültürlerini, bunların teknik bilgi ve özelliklerini, bu yönde meydana gelen teknolojik gelişmeleri takip etmek ve kullanmak amacıyla kurulmuştur. Bu kurumlar, bu gibi amaçlarla bağlı olduğu otoriteden destek görmekte ve bu alanlarda yetişmek isteyenler tarafından tercih edilmektedir.

3. SONUÇ

Bu yüksek lisans tez çalışmasında; 1950'den günümüze Türk Mûsikîsi eğitiminin kurumsallaşma süreci incelenmeye çalışılmış, söz konusu yapısal faaliyetlerin Türk Mûsikîsi üzerindeki etkisi ele alınmıştır.

19. yüzyıl, Batı Mûsikîsi etkisinin nispeten yoğun olarak hissedildiği dönemdir. Özellikle Mızıkâ-i Hümayun'un 1826'da kurulmasından sonra, Osmanlı toplumunun, Batı Mûsikîsi kültürüne eğilim gösterdiğini söylemek mümkündür. 19. yüzyılın ikinci yarısından sonra Türk Mûsikîsi'nde görülen biçimsel değişim, başka etkilere de mâruz kalarak günümüze kadar üslûp-yorum bakımından zayıflamış, yozlaşmıştır.

20. yüzyıla geldiğimizde, özellikle yüzyılın ilk yarısından sonra verimli bestekârlar ve müzik adamları yetişmesine rağmen genel manzara değişmemiştir. Bu dönemde çeşitli yapısal girişimlerle ve Cumhuriyetin çağdaşlaşmaya yönelik faaliyetleriyle Arel ekolü, çokseslilik gibi Batı Mûsikîsi'ne özgü teknikleri denemeye çalışmış ve ayrıca yeni arayışlara yönelmiştir.

Bu dönemde kurumsallaşma anlamında Dar'ül Elhan ve İstanbul Radyosu gibi resmî kurumların yanında Terakki-i Musiki Mektebi, Dârü'l Mûsikî-i Osmani, Üsküdar Mûsikî Cemiyeti, Dârü'l Feyz-i Mûsikî, Dârü-t Tâlim-i Mûsikî, Mûsikî-i Osmâni Mektebi. Gülşen-i Mûsikî ve Şark Mûsikî Cemiyeti gibi özel veya gönüllü olarak kurulan, mûsikî eğitimi veren ve çalışmalar yapan kurumlar oluşturulmuştur.

Geleneksel Türk Mûsikîsi'nin eski husûsiyetlerinden belli bir oranda uzaklaşma ve bu yöndeki değişme; toplumda kültürel değerlerin ve zevkin değişmesine, sosyoekonomik ve sanatsal gerilemeye bağlanabilir. Türk Mûsikîsi'nin sistemli ve ilmî temellere oturtulduğu bu dönemde, siyâsî ve toplumsal yapının etkisiyle mûsikî açısından verimli bir ortam elde edilememiştir.

Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde, mûsikîyi geliştirmek amacıyla kurulan Mûsikî Muallim Mektebi, Halkevleri ve Köy Enstitüleri'nde birçok aydın yetişmiş ve müzik alanındaki bu kurumsallaşma sanatsal anlamda etkili olmuştur.

1950 ve sonrasına baktığımızda; Arel'in kurduğu İleri Türk Mûsikîsi Konservatuarı(İTMK), TRT ve Kültür Bakanlığı'na bağlı çeşitli koro ve müzik topluluklarının da birçok müzisyenin yetişmesi bakımından tesirli olduğu söylenebilir.

1976'da İstanbul Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarı eğitime başlamış ve 1982'de YÖK kapsamında İTÜ'ye bağlanmıştır. Burada Türk Mûsikîsi eğitiminin yanında Batı Mûsikîsi bilgisi de verilmektedir.

İTÜ TMDK'dan sonra ülkemizin birçok bölgesinde de çeşitli konservatuvarlar kurulmuştur. Günümüzdeki konservatuvarlar, yasal zemin ve akademik yapı bakımından üç farklı biçimdedir. Eğitim-öğretim programları da bu yapılara bağlı olarak şekillendirilmiştir. Bu açıdan ülkemizdeki konservatuvarlar; Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarı, Devlet Konservatuarı ve özel teşebbüslerce kurulan Konservatuvarlar şeklinde ayrılmaktadır.

Bu tez çalışması sonucunda, TMDK'ların yoğun olarak Türk Mûsikîsi eğitimi, Devlet Konservatuvarları'nın aynı şekilde Batı Mûsikîsi eğitimi, Konservatuvarlar'ın ise daha özerk bir yapılanma arz ederek Türk ve Batı Mûsikîsi eğitimi verdiği saptanmıştır.

Bu çalışma; Türk Mûsikîsi eğitimindeki kurumsallaşmanın tarihsel süreçteki gelişim ve değişim aşamaları ele alınarak, bu aşamaların özellikle 1950'den günümüze kadar mûsikîdeki etkisini incelemesi bakımından önemlidir.

Çalışma sırasında birçok yazılı ve elektronik kaynak incelenmiş, İTÜ Müzikoloji Bölümü Kütüphanesi'nden, Müzik İleri Araştırmalar Merkezi (MIAM)'den ve İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) Kütüphanesi'nden yararlanılmış ayrıca Haliç Üniversitesi Konservatuarı Türk Mûsikîsi Bölümü'nden Prof. Mutlu Torun ve Fatih Üniversitesi Konservatuarı Türk Mûsikîsi Bölümü'nden Prof. Dr. Fikret Değerli gibi iki çok değerli hoca ile röportaj yapılmıştır.

4. KAYNAKLAR

Kitaplar

AKKAŞ, Salih (1996), *Türkiye Sanat Yıllığı: Türkiye’de Batı Müziğinin Gelişimi ve Bugünü*, Ankara, Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları

AKYÜZ, Yahya Kemal (1997), *Türk Eğitim Tarihi*, İstanbul, İstanbul Kültür Yayınları

Budak, Ogün Atilla (2000), *Türk Müziği’nin Kökeni-Gelişimi*, 1. Baskı, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları

Eugenia Popescu-Judetza (2007), *Türk Müsîkîsi Kültürünün Anlamları*, Bülent Aksoy(Çev.), İstanbul, Pan Yayıncılık

Gedikli, Necâti (1999) *Bilimselliğın Merceğinde Geleneksel Müsîkîlerimiz ve Sorunları*, 1. Basım, İzmir, Ege Üniversitesi Basımevi

Kongar, Emre (1992), *Demokrasi ve Kültür*, İstanbul, Remzi Kitabevi

Öztuna, Yılmaz (1976), *Türk Müsîkîsi Ansiklopedisi*, 1. Baskı, 2. Cilt, 2. Kısım, İstanbul, Millî Eğitim Basımevi

Öztuna, Yılmaz (1987), *Türk Müsîkîsi Teknik ve Tarih*, İstanbul, Kent Basımevi

Refîğ, Gülper (1991), *Ahmet Adnan Saygun ve Geçmişten Geleceğe Türk Müsîkîsi*, 1. Baskı, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları

Sun, Muammer (1969), *Türkiye’nin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları*, Ankara, Ajans Türk Kültür Yayınları

Üngör, Etem (1965), *Türk Marşları*, Seri 4, Sayı A3, Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları

Makaleler

Başer, Fatma Âdile (2001), Türk Müziğinde Eğitime Girmemiş Yitik Değerler, Göktan Ay (Ed.), *Müzikte 2000 Sempozyumu* (212), Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları

Gedikli, Necâti (1999), Müzik Yaşamımızın Yeniden Yapılandırılması Zorunluluğu ve Sorunlar, *Ulusal Müzikoloji Dergisi*, Sayı 3, sayfa 8, İzmir, Selen Yayıncılık

Hayriye Abakay(1993), *İstanbul Türk Müziği Günleri*(76), Göktañ Ay (Ed.), Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları

Öztuna, Yılmaz (1987), Osmanoğulları ve Türk Mûsikîsi,*Türk Dünyası Araştırmaları* (85-113), Sayı 46, İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları

Öztürk, Okan Murat (1993), *İstanbul Türk Müziği Günleri* (55),Göktañ Ay (Ed.), Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları

Paçacı, Gönül (1999), Cumhuriyet'in Sesli Serüveni, *Cumhuriyet'in Sesleri* (12-13), İstanbul, Tarih Vakfı Yayınları

Şener, Gültekin (2001), Cumhuriyet Döneminde Müzikte Kurumsal Yapılanma, Göktañ Ay (Ed.), *Müzikte 2000 Sempozyumu* (86), Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları

Toker, Hikmet, Özden, Erhan (2013),*Rast Müzikoloji Dergisi* (108), Sayı 2, 1. Cilt

Tura, Yalçın (1993), 21. Yüzyılda Türk Müziği, Türk İnsanın Gündemine Nasıl Girmelidir, Göktañ Ay (Ed.), *İstanbul Türk Müziği Günleri*(42), Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1977), Osmanlılar Zamanında Saraylarda Mûsikî Hayatı, *Belleten* (79-114), Sayı 161, 41. Cilt, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları

Üstel Fûsun (1993), Mûsikî İnkılâbı ve Aydınlar, *Tarih ve Toplum* (296), Sayı 113, İstanbul, İletişim Yayınları

Yayınlanmamış Tezler

Ceran, İlyas (2010), *Cumhuriyet Döneminde Müzikte Modernleşme Süreci*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, MSGSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü

İnternet

Elektronik Makaleler

Müge Nedâ Altıoklu (2015), *Mûsikî İnkılâbı Üzerine*, Erişim tarihi: 06 Mayıs 2015, http://www.academia.edu/5614334/Musiki_%C4%B0nk%C4%B1lab%C4%B1_%C3%BCzerine

Yazarsız Alıntılar

Erişim tarihi: 28 Nisan 2015,
<http://www.muzikkongresi.com/tr/amac-ve-kapsam>

Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı, Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği (2015), Erişim Tarihi: 23 Mart 2015, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/09/20130914-5.html>

Haliç Üniversitesi, Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği (2015), Erişim Tarihi: 23 Mart 2015, <http://www.sis.itu.edu.tr/tr/yonetmelik/konservatuar.html>

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müsikîsi Devlet Konservatuarı, Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği (2015), Erişim Tarihi: 23 Mart 2015, <http://www.halic.edu.tr/tr/ogrenci-isleri/yonerge-ve-yonetmelikler/on-lisans-ve-lisans-egitim-ogretim-yonetmeligi>

Röportaj

Prof. Mutlu Torun ile görüşme, Görüşme Tarihi: 2 Mayıs 2015

Prof. Dr. Fikret Değerli ile görüşme, Görüşme Tarihi: 9 Temmuz 2015

5. EKLER

EK 1: PROF. MUTLU TORUN İLE RÖPORTAJ

EK 2: PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ İLE RÖPORTAJ

Ek 3: YÖNETMELİKLER

EK 1: PROF. MUTLU TORUN İLE RÖPORTAJ

EMRE KARABEY: Sayın hocam!.. Türk Mûsikîsi'nin kurumsallaşma süreciyle ilgili genel olarak neler söylemek istersiniz?

PROF. MUTLU TORUN: Aslında konu 50'den günümüze kadar ama ondan öncesini alıyoruz. Mümkün olduğu kadar kısa cevap vermeye çalışayım. Cumhuriyet öncesi oluşum demek daha doğru olur. Resmi kurumları mı soruyorsun?

EMRE KARABEY: Evet hocam.

PROF. MUTLU TORUN: Resmi kurumları soruyorsan; mehter vardı, 1826'da kalktı, onun yerine bando geldi. 1826'da yeniçeriliğin kalkmasıyla beraber 2. Mahmut'un döneminde, Enderun'da eğitim vardı, sarayda. Onun dışında bazı tarikatların tekkelerinde ve biliyoruz ki bizim en büyük bestecilerimizin çoğu mevlevî! İtri var, İsmail Dede Efendi var. Dede efendi gibi mevlevîler çok fazla. Onun dışında diğer tekkelerde, tabii orada nasıl verildiğini doğrusu ben bilmiyorum. Ayrı bir çalışma konusu. Diğer tekkelerde nasıl verildi? Ama başlıca ben üç grup diye düşünüyorum resmi dili düşündüğümüz zaman: Birisi mehter, birisi Enderun, saraydaki eğitim tabii o dar bir çevreye eğitim veriyor, mehter de öyle, diğeri de tekkeler!

Tabii bunların dışında okullarda; bugünkü ilkokul, ortaokul, lise karşılığı okullarda nasıl müzik veriliyordu onu tam bilemiyorum. Müzik dersi nasıldı? Ama konservatuar olmadığı kesin o zamanda. Konservatuar diye bir okul yok. Resmî olarak böyle ama çok mühim bazı şeyler var, bunlardan bir tanesi, özel olarak bir hoca diyelim, Dede Efendi, çok meşhur hocalardan birisidir o da. Onun öğrencileri var. Ama nerede veriyor onu bilmiyoruz, nerede yaşıyorsa, birçoğu evinde veriyor, bir çoğu başka yerde veriyor. Onların öğrencileri var meşk ediyorlar. Bu bir silsile!..

Bunun dışında Cumhuriyete doğru da yavaş yavaş daha çok tanıdığımız bazı konaklarda toplantılar oluyor. İbn'ül Emin, Alaattin Bey'in hatıralarında çok vardır, bu evlere gitmiştir o da. Benim gördüğüm sıralarda da vardı, benim de yetiştiğim birkaç böyle devamlılık gösteren... Meselâ Cahit Gözkan vardı, onun evinde olurdu öyle. Buna benzer evlerdeki toplantılarda mesela 15 günde bir toplanılır veya haftada bir. Haftanın belli günleri bir yerde, belli günleri başka yerlerde de olur. Müzisyenler

diğerlerine giderler. Ama bu evlerdeki toplantılar ders mahiyetinde değil, orada eser geçilirdi. Eser geçiliyor ama bizim eğitim sistemimiz; eğitim, eşittir eser geçmeye varıyor.

Meşk sistemi ne yapıyor; hoca söylüyor öğrenci de onu taklit ediyor. Dolayısıyla ortada hocadan öğrenciye geçen bir eser var. Dolayısıyla eser geçtiği anda da hoca ders vermiş oluyor. Konaklardaki bu toplantılarda bir nevî ders verilir, meşk değilse de meşke benzer bir şekilde müziğin yapıldığı yerler.

Ondan sonra dernekler var, cemiyet veya dernekler var. Onları biliyorsun. Cumhuriyet devrinde benim ulaştığımı söyleyeyim: 1958 sıralarında Cağaloğlu'nda, Sultanahmet'e giderken sol tarafında Muallimler Birliği diye bir yer vardı, şimdi Yahya Kemal Derneği var, Kubbealtı'nın hemen yanında bir külliye var merdivenlerle iniliyor. O merdivenlerden indim, o sırada ben ud çalmaya başladım, mandolin çalmıştım, ud çalıyordum. İndikten sonra ortadaki ana binadan sesler geliyor, çok da güzel geliyor. Dede Efendi'nin Bûselik ilk şarkısını söylüyorlar. Feridun Darbaz yönetiyordu. Ve derneğin adı İleri Türk Mûsikîsi Konservatuvarı Derneği'ydi. O gidişten sonra ben o derneğe epeyce devam ettim. Nota biliyordum. Bir miktar ud çalıyordum. Orada hiç ud dersi almadım ama koroya gittim. Onların nazarî derslerine falan girdim, oradaki hocalarla, özellikle İbrahim Sevinç onu hatırlarım, Serdar Öztürk orada hocamızdı.

EMRE KARABEY: Sadettin Arel hocanın kurucusu olduğu mu?

PROF. MUTLU TORUN: Evet ben şöyle biliyorum, yıl o civarları, Hüseyin Sadettin Arel Dar'ül Elhan, daha sonraki adı olan Konservatuar İcrâ Heyeti ile ilgili oradaki müzisyenlerin dışarıda çalışmasını istememiş galiba, belki doğrusu başka türlüdür ama benim bildiğim o. Ve oradakilerle anlaşamadığı için oradan ayrılıyor, oranın başından beri Hüseyin Sadettin Arel başkan. Ve ileri bir Türk Müziği hayal ediyor, zaten mûsikî mecmuâsında çok makaleleri var. Kuruyor böyle bir derneği! Laika hanım en yakın yardımcısı!

Bu derneğin bir de yayın organı var, o da Musiki Mecmuası. Bizim belki de özellikle Türk Müziği açısından en uzun ömrü olan bir dergidir. O dergiyi çıkarmaya başlıyor. Ben daha önceden o dergilerden bulmuştum sahaflardan ve başka yerlerden. Gittiğim sırada da devam ediyordu o dergi zaten. Özellikle ilk sayıları hârikaydı. Çok makaleler vardı, çok güzel notalar yayımlanıyordu.

Bu dernekte hem bir yandan dersler yapılıyordu, "solfej" ve bir yandan da konser veya radyo yayınları için çalışmalar yapılıyordu, "koro". Ben orada radyo

yayınına da gittim. Laika Karabey yönetiminde Türki Mûsikîsi Konservatuarı Derneği'nin programı. Ama onu Feridun Darbaz yönetiyordu daha çok. Arada bir İbrahim Sevinç yönetiyordu. Laika hanımın yönettiğine hiç rastlamadım ama onun adıyla gidiyordu. Daha sonra Feridun Darbaz oradan ayrıldı, ben hem İleri'ye gitmeye başladım hem Feridun Darbaz'ın kurduğu kültür derneği vardı, yukarıdan tünelden aşağıya inen Galip Dede Caddesi'nden Yüksek Kaldırım'a doğru inen, orada sağ tarafta bir binanın ikinci veya üçüncü katındaydı, öyle bir yer! Oranın da konserleri oluyordu ona da iştirak ediyordum. Çok daha sonra, askerden, 1971'den sonra orada ben gitar dersi de verdim. İleri Türk Mûsikîsi Konservatuarı Derneği de Fatih'e taşınmıştı, daha sonra orada da vermiştim bir miktar. Benim bildiğim ve gidip geldiğim dernekler bunlar.

EMRE KARABEY: Hocam! İleri Türk Mûsikîsi Konservatuarı Derneği'nin, Türk Müziği Konservatuarı'nın kurulmasındaki rolü ve etkisi nedir?

PROF. MUTLU TORUN: Doğru, ben onu söylemeyi unuttum. Aslında Arel'in öğrencileri arasında Yılmaz Öztuna, Ercüment Berker gibi isimler de var, daha başkaları da var. Alaattin Yavaşca'yı saymayayım, Alaattin Yavaşca'nın çok başka hocaları var. Mustafa Cahit Atasoy; bu isimler hep konservatuar kuruluşunda vardılar yönetim kurulu veya yardımcı. Onun dışında Tülin Çelik gibi... Onlardan sonra gelmiş öğrencilere artık hoca olmuşlardı konservatuarda. Dolayısıyla hakikaten Arel'in zihninde yaşattığı İleri Türk Mûsikîsi Konservatuarı, bir öğrencisi olan Ercüment Berker'in başkanlığında kuruldu diye düşünüyorum. Çünkü konservatuar kurulduğu anda, Ercüment Berker'in çok söylediği bir şeyi hatırlıyorum, üç ana arterden beslenecek gelecek müzik, diyordu. Birisi Türk Sanat Müziği, birisi Halk Müziği, birisi de Batı Müziği veya Çoksesli Müzik diyelim. Bunların hepsinden olacak diyordu. Zaten Arel'in düşündüğü "ileri" sözünden biraz da batıdaki ulaşılmış olan teknik ve imkânlar, müziğin ifade imkânları diyelim, orkestrası, çok seslilik buna benzer şeyler. Bunları her zaman için Ercüment Bey istiyordu, ben bunu biliyordum. Hocaların seçiminde de zaten Batı Müziği hocaları da geldi.

Batı Müziği'nin çok iyi isimleri de vardı. Benim bildiğim kadarıyla kurulan bu konservatuar, Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarı. 1826'da kapandı mehter, ondan tam 150 yıl sonra 1976'da bu konservatuar açıldı. O konservatuar, doğrusu bence devrim gibi. Dediğim gibi çok iyi isimler vardı. Ercüment Bey ve diğer yönetim kurulu üyeleri nasıl düşünüyordu bilmiyorum ama hocaları çok iyi seçmişlerdi. Nasıl söyleyeyim; belli bir takımın elemanları şeklinde kurulmuş değildi

hocalar. Müziklerin birbiri arasında ilişkisi olması isteniyordu. Hatta Ercüment Bey'in de hayalinde olan çok sayıda öğrenciden meydana gelen koro, bu koro, hem Türk Sanat Müziği hem Türk Halk Müziği hem de Batı Müziği söyleyecekti. O da yapıldı zaten. Öyle bir konser yapıldığını ben biliyorum. Bu konserde de Ercüment Bey Türk Müziği'ni yönetti. Neriman Hanım, Nida bey değil de Neriman Tüfekçi, Halk Müziği yönetti. Demirhan Altuğ da Batı Müziği'ni yönetti, koro vardı.

EMRE KARABEY: Günümüzde konservatuarlar üç farklı bölüme ayrılmış durumda, Türk Müziği Konservatuarları, Devlet Konservatuarları, ayrıca Özel Konservatuarlar var. Bu sistemde; Türk Müziği Konservatuarı ile Konservatuar arasında fark var mıdır?

PROF.MUTLU TORUN: Aslında şöyle, normal olarak konservatuar dendiğinde çalgı bölümü, ses bölümü diğerleri dediğim çalgı yapımı olabilir, kompozisyon bölümü, böyle bölümler var. Ama 76'da açılan konservatuarlarda temel bilimler bölümü diye bir bölüm vardı. Bunun sebebi de şuydu, bu aslında genel bir müzik politikası düşüncesinin sonucunda kurulduğu için buradan mezun olan kişiler de öğretmen olsun isteniyordu, oraya dayanıyordu. Zaten kurulduğunda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlıydı konservatuar.

EMRE KARABEY: 1982'de YÖK'e geçti!

PROF. MUTLU TORUN: Evet, o sıralarda 1981' mi 1982' mi bilmiyorum, o zamana kadar öyleydi. Ve mezun olanlar önce öğretmen oluyordu benim bildiğim kadarıyla. Daha sonradan bir kanun çıkarıldı; müzik ve sanat öğretmenleri, Eğitim Fakülteleri'nden çıkanlar olacak. Öğretmenliği onlar yapabilecekler şeklinde. Veyahut da sanat okullarından mezun olanlar pedagojik formasyondan sonra yapabilecekler. Bugün halen o durumda. Dolayısıyla şimdi İTÜ'ye bağlanan bu konservatuarlarımızın temel bilimleri alan kişiler, direk olarak hocalık, müzik öğretmenliği yapamıyorlar. Kuruluştaki amaç olmadı yani.

EMRE KARABEY: Amaçtan biraz sapmalar oldu, diyorsunuz?

PROF. MUTLU TORUN: Oldu, çünkü bu politika meselesi. Yani ben müzik politikası diyorum ama müzik politikası da genel politikanın içinde. Köksal Toptan' dı galiba bu kararın alındığında Milli Eğitim Bakanı. Aslında solcu değil de sağcı bir yönetimin galiba Bakanı'ydı. Demirel zamanında açıldı burası.

Aslında bir tarafı da şu, Cumhuriyetin genel politikası Ziya Gökalp'in teorisine biraz dayanıyordu. Ziya Gökalp'in söylediği şuydu, Türk Sanat Mûsikîsi bizim değildir, alaturka bizim değildir, Halk Müziği bizimdir ve Cumhuriyetin genel

görüşü de zaten her bakımdan batıyı örnek almaktı. Dolayısıyla Halk Müziği ile Batı Müziği karışımı bir şey. Dolayısıyla yeni Cumhuriyet müziğinin de Batı Müziği gibi çok sesli bir müzik olması. O açıdan açıldı konservatuarların hepsi, batıda olan konservatuarların aynısı açıldı. Yapılacak olan müziğin formatı, sesleri, tınısı ve özellikle üslûbu hep Batı Müziği gibi oldu. Bizim bestecilerimiz de öyle besteler yaptılar.

Daha sonradan Arel ile başlayan bir şey, Türk Müziği'nin kendi içinde çok sesliliği. Türk Müziği üslûbu ve sesleri, işte bu konservatuarda da biraz onun çalışmaları yapıldı. Ben kendimi de o çalışmaların içinde olarak düşünürüm. Ve bu konservatuarın kuruluşu böyleydi. Ama daha sonra yöneticiler değişti; “bu konservatuarda Batı Müziği'nin olmaması yanlıştır, bu konservatuarda Halk Müziği'nin olması yanlıştır” diyen kişiler de çok oldu. Dolayısıyla Batı Müziği konservatuarları, orada sadece Batı Müziği öğretiliyor. Türk Müziği olarak sadece küçük bir tarih öğretiliyor, Halk Müziği ne kadar öğretiliyor, onu bilmiyorum.

Açılan bu konservatuarlarda üç tane ana dal vardı. Onun dışında meselâ burası, Haliç Üniversitesi'nde de aşağı yukarı bunlar var. Yani Türk Müziği eğitiminin içinde var. Tiyatro da var. Onların dışında Türk Müziği kısmında da hem Halk Müziği hem de Batı Müziği eğitimi var. Keman eğitimine Batı Müziği'yle başlanır, böyle şeyler vardı. Şimdi dolayısıyla dışarıdaki, yurtdışındaki konservatuarlara benzeyen konservatuarlar var, bir de Türk Müziği konservatuarları var. Türk Müziği konservatuarlarının çoğunda böyle!.. Sadece Türk Sanat Müziği alanında öğretim yapan bir konservatuar bilmiyoruz. Ben bilmiyorum, çok fazla bilgi sahibi değilim. Hatta şu anda Türkiye'nin neresinde Devlet Konservatuvarı var, onu da bilmiyorum. Özel olarak burayı biliyorum, yeni açılanlar da var, onların ne yaptığını da onlara sorman lazım.

Atatürk ve hükümetin buradaki duruşu nasıl olmuştur? Ben sana, hocam Cemal Reşit Rey'in anlattığı bir olaydan bahsedeyim. Cemal Reşit yurtdışında eğitim almaktayken, Fransa'dan geliyor Türkiye'ye, konservatuardan çağrılıyor, İstanbul Belediye Konservatuvarı'ndan. O geliyor, dersler veriyor. Burada flarmoni orkestrasını kuruyor, birtakım çalışmalar yapıyor. Onun dışında Saygun yapıyor, Ulvi Cemal yapıyor, Ferit Alnar, hepsi de çalışıyorlar. Bana anlattığı hocanın şuydu bir derste! “Gittim bir Şura toplanmıştı. Adnan oturuyor, Mecit oturuyor, Ulvi... Yani Türkiye'nin ileri gelen müzikçileri oturmuş orada, tabii Batı müzikçilerinden bahsediyoruz. Ondan sonra başlamışlar konuşmaya, orada bir yâver var, henüz

mûsikîde intikap yapılmadı paşam, diye söylüyormuş. Yani Atatürk arada bir açıp bir soruyor mu acaba da ona cevap veriyor oradaki yaver! Veya “nasıl gidiyor” diye sorunca o da öyle cevap veriyor! Neyse fikirler devam etmiş, en sonunda şöyle bir karara varmışlar: Türkiye hudutları dâhilinde teksesli mûsikî yapılmayacak, çoksesli yapılacak! O, bu fikirde değilmiş anlaşılan (Cemal Reşit Rey). Düşünebiliyor musunuz, diyordu; “dağda bir çoban müzik yapmak istediği sırada kavalını çıkaracak, Hüseyin gel beraber düetto yapalım”, diyecek teksesli yasak diye. Yani şimdi Atatürk’ün duruşunu şöyle anlıyorum ben: Atatürk Türk Müziği’ni çok seven birisi ve bilen birisi, ne kadar bildiğini biliyorum. Ama ehline verelim diye böyle bir gruba veriyor, bu gruptan da böyle bir şey çıkıyor. Yönetici olarak ne yaparsın, öyle bir kanun çıkartmıyor zaten. “Burada böyle olacak” diye hiçbir zaman kanun çıkmadı.

Ama bunun yankıları olan birtakım şeyler oldu sonradan, Atatürk’ün emriyle olup olmadığı şüpheli olan!.. Türk Müziğini yasakladılar radyolarda. İstanbul Konservatuvarı’nda da Türk Müziği’nin eğitimi yasaklandı. Batı Müziği eğitimi devam ediyor. Ve Türk Müziği hocaları da Dar’ül Elhan Külliyyatı adı altında eski eserlerin notalarını yazmaya başladılar. Belki de çok faydalı bir şey oldu o, Dar’ül Elhan Külliyyatı 180 parça deniyor ama 300 küsür eser deniliyor. Hârîka, notaları çok güzel. Benim bildiğim kadarıyla en güzel arşiv odur. Türk Müziği yasaklanıyor ama eski eserler araştırılıyor. Böyle, yani okullarda ve radyodaki mesele de böyle. Ama sonunda da bu kalkıyor.

Vasfî Rıza Zobu bir 10 Kasım günü, konservatuarda anlatmıştı bunu, sofrada işte söyleyin falan diyor Türk Müziği, söylemek istemiyorlar yasak diye. “Sen söyle çocuk... Yörük semâisini söyle!” Biz bilmiyoruz, birçoğu bilmiyor. Bilen çıkmayınca kendisi söylemeye başlıyor. Dolayısıyla Atatürk, müziğin çok içinden birisi ama alınan kararları götürüyor. Ve sonunda da o yasakları kaldırıyor. Bir de bu mûsikîyi en yeni tekniklerle yükseltmek de onun tarifi.

Atatürk’ün tarifi, Arel’in yaptığı, daha çok, Türk Müziği’nin kendisinin üzerinde çalışma yapılması. Öteki, Batı Müziği’nin içine Türk Müziği’nden bazı bilinmiş melodiler koymaktı. Onu da Batı Müziği üslûbu ve sesleriyle, tımsıyla söylediler ve halk sevmedi. Çoksesli müzik deyince tüyleri diken diken olanlar vardı, bizim devrimizde değil ama bizden önceki devirde vardı. Türk Müziği’nde çokseslilik deyince çok rahatsız olan kişiler halen var. O sırada böyle yanlışlıklar yapıldı. Aslında böyle değil tabii!

Yalçın Tura da bizde hocaydı. Bir şey söyledi: Çağdaş Türk Müziği'ne sen Türk Müziği diyorsun, ama sen çık sor sokaktaki 40 kişiye Türk Müziği hangisidir diye, ne cevap verecekse aslında O'dur, diyor. Şimdi normal konservatuarlarla Türk Müziği konservatuarları arasında böyle bir anlaşma farkı var. O konservatuarlarda Türk Müziği söylemek yasaktı. Caz da yasaktı. Batı Müziği konservatuarları daha fazla kurallara bağlı, Türk Müziği konservatuarları daha özgür bu anlamda. Böyle tezatlar var. Burada birisi caz söylese, herkesin çok hoşuna gider. Türk Müziği'nin değişik şeyleri de var. Hatta çok fazla sayıda hafif müzikçi çıkmıştı Türk Müziği konservatuarından. Türk Müziği'ni tenkit başlıklarından birisi de odur, "hafif müzik konservatuarı mı burası" diye. Ona karşılık da şunu diyorlardı; mimarlar yetişiyor ama bu kötü binaları da mimarlar yapıyor. Ama ben başka bir şey söylüyorum, biraz geniş anlatıyorum: Eskiden giderdik bir yerde bir gece kulübü veya herhangi bir yerde Türk Müziği'nin olduğu grup çıkar, Halk Müziği grubu, sesler sallanır. Bir Batı Müziği çıkar; top gibi klasik veya hafif, çünkü onlar konservatuardan yetişmişti.

Şimdi bizim hafif müziğimizde de Türk Müziği'ne benzer yapılanlarda da çok yetenekli ve becerikli kişiler ver. Hem besteci olarak hem aranjör olarak. Çünkü çok değişti eskiye nazâran. Dolayısıyla hafif müziğe de kaysa yine faydalı oldu. Onun dışında Türk Müziği'nin kendi içinde kalanlardan çok iyi müzisyenler yetişti. Besteci bile arada bir ama icrâcı çok farklı.

Mûsikî deyince mûsikî cemiyeti, "müzik derneği" demek lazım. Ben mûsikî yerine hep müzik tercih ediyorum çünkü telâffuzda problem çıkıyor. Adam bir bakıyorsun, kötü telâffuz ediyor. Zaten ikisi de aynı kökten geliyor.

Derneklerin çok faydası oldu müziğin ilerlemesinde. Çünkü o sırada resmî kuruluş yoktu öğreten. Çok fazla da dernek var, halen de bir sürü koro var. Buna bir sebep de bence şu; diyelim ki bir Klasik Batı Müziği'yle ilgili bir topluluk kurayım deseniz, çok şeyler gerek. Ama herhangi bir terzi, bir ayakkabıcı, bir manav gelip koroda şarkı söyleyebilir. Çünkü şarkı söylemek tabii olarak herkesin yaptığı bir şey! Ve Türk Müziği şarkısını söylemek de şan tekniği, opera şarkıcılığı gibi ayrı bir ses geliştirme, öyle mekanik birtakım çalışmalar gerektiren bir şey değil, tabii bir şekilde söyleniyor. Dolayısıyla çok fazla sayıda Türk Müziği korusu var ve kuruluyor zaten, seven gidiyor söylüyor. Ama demek istediğim bir şey var; devlet koroları, konservatuarlar, diğer müzikle ilgili bütün müesseseler kendi içinde işlerini götürürken belki de kurumsallaşmanın içinde yayın organlarını da saymak lazım.

Özellikle televizyondan bahsedeyim: Şimdi radyo dinleyicisi çok az kaldı. Televizyonda seviyeli müziğin, caz olsun, Klasik Batı Müziği olsun, Türk Müziği olsun, Halk Müziği olsun; bunların yeri çok az. Hatta TRT’de bile, “TRT Müzik”e bakıyorsun; hiç öyle seviyeli müzik değil. Eskiden TRT, halkın müzik seviyesini yükseltecek diye düşünülürdü. Hâlbuki yeni yöneticiler daha çok reyting kaygısı taşıyorlar ve halkın seviyesine ineceğiz diye düşünüyorlar ve halkın seviyesine ineceğiz diye seviyeyi çok aşağı düşürüyorlar. Genel olarak bence halkın daha da aşağı seviyesine düşüyorlar. İnsanların müzik seviyesi de düşüyor. Bir soru sorayım sana: Türkiye’nin yüzde kaçını Türk Müziği sever, Türk Sanat Müziği sever? Yeni nesil, eski nesil hepsinin toplamı...

EMRE KARABEY: Yüzde 30 diyebilirim.

PROF.MUTLU TORUN: Yüzde 10 desen, 24 saatin 10’da biri 2,5 saat. 2,5 saat bir müzik dinleyebiliyor muyuz müzik kanalından bahsediyorum? Yok. Türk Sanat Müziği’nde en büyük üstad falan diyorlar; bambaşka piyasacı kişiler çıkıyor. Bilmiyorlar da! Bazıları bilmiyor, bazıları da başka türlü biliyor. Bu bir yara, televizyondaki müzik programları ve oralara çıkan kişiler bir yara. Yalnız bazen şu oluyor; çok güçlü sesler çıkıyor, o sesleri bütün insanlar seviyor hem de iyi müzik yapıyorlar. Bunların arasında en meşhur Ahmet Özhan’ı sayabiliriz. Ahmet Özhan’ın dîni müzik tarafı da var ama zaman zaman bayağı piyasa müziğine yakın şeyler de yapabiliyor. Selahaddin İçli’nin şarkılarını en çok söyleyen O’ydu. Belki de en iyi söyleyen diyebiliriz. Mesela Mustafa Keser, bütün piyasacı görünüşüne rağmen güzel söyleyen bir adam. Gırtlığını çok iyi kullanan, repertuarı çok geniş birisi!.. Melihat Gülses... Söylediğim kişiler, popüler kişiler hem de düzgün söyleyen kişiler. Bazıları arada bir piyasaya kayıyor gibi olsa da genel olarak iyi. Hele sâzendelerin içinde çok iyiler var. Bunların çoğu da hep konservatuarlı!..

EMRA KARABEY: Değerli bilgilerinizi paylaştığınız için çok teşekkür ederim hocam.

PROF. MUTLU TORUN: Estağfurullah.

EK 2: PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ İLE RÖPORTAJ

EMRE KARABEY: Hocam! Türk Müziği'nin kurumsallaşma süreci hususunda neler ifade etmek istersiniz? Nasıl bir süreç işlemiş, nasıl bir gelişmeyle günümüze gelinmiş, Türk Müziği Konservatuarı'nın kuruluş amacı, şu an işliyor olan sanatsal yapı nasıl bir süreçten geçmiş; bunlar hakkında bize bilgi verir misiniz?

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Şimdi evvelâ, Türk Müziği mantığıyla meseleye baktığımız zaman şunu unutmamak lazım ki; dünyada yaygın olan bir Batı Müziği var, ama tarihî değerler iyi incelendiği zaman görürüz ki Batı Müziği'nin yoğunluğuna rağmen Türk Müziği'nin geniş bir yoğunluk alanı vardır. Yani Türk Müziği yalnız bizim Türkiye Cumhuriyeti'nde yok. Türk Müziği ile bağlantısı olan birçok ülke var. Çünkü Osmanlı döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nun hükmettiği bölgelerde Türk Müziği ağırlıklı müzikal bir fon yaşatılmıştır. Bunun sana en güzel örneğini şöyle vereceğim: Seneler önce, çok seneler önce Tunus'ta Türk Müziği Devlet Konservatuarı kuruldu ve oraya gidip kuruluş için katkı sağlayan benim. Onun amacı neydi? Çünkü biliyorsunuz; Osmanlı İmparatorluğu'nda Afrika'nın Fas, Cezayir, Tunus; hepsi Osmanlı'nın bir parçasıydı. Sonra Fransa işgal etti. Fransa orayı işgal edince Fransızlaşmaya başlamışlar. Tekrar bağımsızlığa dönünce demişler ki; kendimize dönelim artık! Araştırmışlar, demişler ki; “kendimize dönmemizin tek yolu var, Osmanlı'dan aldığımız değerler”!.. Onun için konservatuar kurmayı düşünmüşler, biz öyle kurulduk. Yani bunu şunun için söylüyorum: Bizim Türk Müziği'nin gerçekten de gerek orada gerek Balkanlar'da büyük ağırlığı var, Anadolu'da yoğunluk zaten var. Anadolu'dan doğuya doğru gittiğiniz zaman oralarda da yoğunluk var. İran, Irak'da hepsini görürüz. Dolayısıyla şunu söyleyebiliriz ki; Türk Müziği'nin müzik değerleri bakımından, sanat bakımından, içeriği bakımından geniş bir alt yapısı, geniş bir etkileşim alanı var, kabul etmek lazım.

Ancak Türk Müziği alanındaki çalışmalarımızda konservatuar bakımından baktığımızda bir tek İstanbul'da Belediye Konservatuarı'nda Türk Müziği vardı eskiden. Yani daha önce kurulmuş, orada da Batı Müziği ve Türk Müziği Bölümü

vardı. Hep iç içe olduğu için biraz da –maalesef- zor şartları yaşıyor Türk Müziği. Çünkü batı düşüncesinde olanlar, daha ön plana çıkmaya çalışıyorlar.

Ben, Belediye Konservatuarı'nda Nevzat Atlığ Hoca ile çalıştım senelerce. Bizim konservatuvarın kurulma aşamasına gelinceye kadar... İşte o dönemdeyken, konservatuarlar konusunda, üniversitede öğrenciyken Türk Müziği'ne merak sarmış, Türk Müziği'yle ilgilenmiş, Türk Müziği aşkını yaşamış bir kişi olarak Ercüment Berker -sonra Hukuk Fakültesi'ni bitiriyor, avukatlık yapıyor falan ve o dönemlerde kafasına takmış onu, yani “niye bu alanda bir şey yapmayalım” ve ilkinin etabını yaparken “Türk Müziği Devlet Konservatuarı kuralım” diye düşünüyor.

Bunun üzerine o dönemde yaşayan bu alanla ilgili bilgisiyle, becerisiyle katkı sağlayacak insanlarla irtibat kurdu ve bir araya geldik. Bu konuyu gündeme getirdik ki bunlar, 1975’li yıllardır. Ondan sonra o yıllarda “konservatuar kurulsun, neler olsun, hangi bölümler olsun, niye okunsun, bunları neden yapalım”, onlar epey tartışıldı. İşte müzik alanında “çalgı alanı” mutlaka olması lazım, “ses alanı” mutlaka olması lazım... Bunlar müziğin vazgeçilmezi ve değeridir. Onun dışında; efendim ne bileyim, müzikle ilgili bilimsel formlar vardır. Bugün dünyada müzikoloji diyoruz değil mi? Şimdi o varsa bizde niye olmuyor müzikoloji, müzik bilimleri alanı olarak? Onun yanında şunu düşünmüşler çalışmalarında. Biz biraraya gelirken dedik ki; “bir konservatuar kurulsa öyle bölümler olmalıdır ki bu bölümler, diğer konservatuarlardaki bütün bölümleri karşılamalıdır”. Bize bu zihniyetle baktığınız zaman Ses Eğitimi, Çalgı Eğitimi, Müzikoloji, bunların yanında diğer konservatuarlarda bale varsa “Türk Balesi”, bizde Halk Oyunları!.. Halk Oyunları Bölümü'nün mantığı bu, yoksa “Halk Oyunları'nın konservatuarla ne ilgisi var” diyenler vardı o dönemde. Ama dedik ki: Eğer “Batı Konservatuarı” dediğiniz, “büyüdük” dediğiniz bu konservatuarlar bir Bale bölümünü ne için koymuştur? Yani Bale'nin müzikle ne ilgisi var? O da dans, o da beden hareketi! O zaman o da (Halk Oyunları) olabilir. Bizde birşey daha ilave olarak, diğer konservatuarlardan ağırlıklı oluyor; çalgı yapım bölümü. Şimdi Türk çalgıları çok yaygın biliyorsunuz. Dünyada uluslararası boyutta baktığınız zaman Türk dünyasına ait çalgıların çeşitleriyle, özellikleriyle, işte bağlamalardan nefesli çalgılara, telli yaylılara kadar hepsine uzanan çok geniş bir ağımız vardır. Bu çalgıların artık böyle serbest piyasadaki öğretim metotlarından çıkarılıp eğitimsel bir platforma taşınması lazımdı. Çalgı Bölümü'nün de mutlaka kurulması lazım. Hem Çalgı Yapım Bölümü, hem Çalgı İcrâ Bölümü! Çünkü ikisi de ayrı ayrı şeyler ve nitekim onlar gündeme geldi. İşte Halk

Oyunları Bölümü, diğer Bale bölümlerinin karşılığı olarak gündeme getirildi. Ses Eğitimi zaten adından da anlaşılacağı üzere... Müzikoloji de “Müzik Bilimleri”, müziğe bilimsel bakımdan bakıldığı için gündeme getirildi. Böylece konservatuvarımızda Halk Oyunları bölümü de -Türk Balesi- işte o bölümün kurulması lazım düşüncesiyle gündeme getirildi. İlave olarak da Çalgı Yapım Bölümü getirildi. Çünkü artık Türk çalgılarının daha disiplinli, daha sistematik, daha eğitimsel bir planla yapılma sisteminin geliştirilmesi lazımdı.

Usta - çırak yetiştiriliyordu ama onun bir eğitim sistemini geliştirmesi çok daha önemliydi ve bu anlamda demiştik ki, -o zaman Cafer Açın Ankara’da çalgı yapardı ve Türkiye’de en popüler insan olmuştu- Ankara’ya gidip geldik, özellikle ilk ben gittim. Epey tartışmadan sonra ikna ettik kendisini ve burada kurulmak üzere her türlü hazırlığı yaptı, çalgı yapım ürünü de kurdu.

EMRE KARABEY: Çok da güzel yetişenler de var hocam.

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Tabii, olmaz olur mu?

EMRE KARABEY: Türkiye’de gerçekten isim yapmış, enstrüman konusunda benim de bildiğim yetişmiş güzel insanlar var bu konservatuarda, çalgı bölümünde, çalgı yapım bölümünde.

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Tabii, yani orası öyle! Yani o bakımdan biz konservatuvarı kurduk. Tabii konservatuvarı kurarken -tabii ki 1970’li yıllarda- o zaman batı konservatuvarları da ağırlıklı olduğu için biz yine batı konservatuvarı değil, biz şunu düşündük: Bir konservatuarda Türk Müziği mensubu, Türk Müziği eğitiminin yanında Batı Müziği’ni tanımalıdır, bilmelidir ve Batı Müziği dersleri de burada verilmelidir. Nitekim koyduk. Notalarıyla, sesleriyle, özellikleriyle Batı Müziği bilgisi... Türk Müziği nota sistemleri de ağırlıklı olarak zaten plana getirildi, konuldu ve yapıldı bunlar. Konservatuvarımızda bütün bunlar işlendi. Sonuçta 1975’li yıllarda konservatuvarın kuruluş sistemi gündeme getirildiğinde, o zaman Milli Eğitim Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı tartışmaları vardı. Önce Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak kuruldu. Çünkü eğitim, Milli Eğitim olduğu için ve nitekim de öyle...

Daha sonra Kültür Bakanlığı devri gündeme geldi. Hani kültürel bir aktivite olduğu için o zaman Kültür Bakanlığı kendisi ısrarla istiyordu. Çünkü diyordu ki; “ben Kültür Bakanlığı’yım, kültürel etkinliklerdeki eğitim kurumları da benimle bağımlı olması lazım”. Buna dayanarak o zaman Kültür Bakanlığı’na bağlandık konservatuvarlar.

1975’li yıllarda Ercüment Berker’in önderliğinde, işte o zamanki hocalardan kimler vardı mesela, şuraya yazdığım isimler var söyleyeyim!.. Ercüment Berker, Halil Aksoy, Nidâ Tüfekçi, ondan sonra efendim, Muharrem Ergin, Alaattin Yavaşca, Cüneyt Orhon, Cahit Atasoy, işte Neriman Tüfekçi, Yalçın Tura; bütün bunlar, o dönemlerdeki -hani unutturum diye böyle not aldım- böyle daha birçok değerli hoca biraraya geldi ve Türk Müziği Konservatuarı’nın kurulması projesi tartışıldı. Üzerinde çalışmalar yapıldı; hangi bölümler ne için olmalıdır, nasıl olmalıdır? Bütün bu bölümler o anlama dayanarak kuruldu konservatuvarımızda. İşte bütün bu bölümlerle birlikte biz eğitime başladık 1975 yılında. Sonra biz Kültür Bakanlığı’na bağlı olarak kurulduk. Sonra Millî Eğitim Bakanlığı, ondan sonra da baktık ki konservatuvarlar yalnız lise eğitimi yapmıyor. Ortaokul ve lise eğitimi vermiyoruz biz. Onun üst eğitimleri de var. Peki, bakanlığa bağlı üst eğitim olmaz. O zaman da sıkıntı olur. Onun üzerine dedik ki; “biz niye Yükseköğretim Kurumu’na bağlı olmayacağız” ve bunun mücadelesi yapıldı, bunun tartışmaları yapıldı, bununla ilgili dosyalar hazırlandı, gerekçeler hazırlandı ve YÖK yasasına uyumlu olarak Yükseköğretim Kurumu’na gidildi. Sunumlar yapıldı ve Yükseköğretim bu sunumların sonunda kabul etti ve artık üniversitelere bağlandı. Şimdi üniversitelere bağlandı dediğim, o zaman tabii İstanbul’da 2 üniversite vardı. İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi; başka üniversite yoktu. Bir tane Ticaret Meslek Yüksekokulu vardı Sultanahmet’de. Hâlâ durur o zannediyorum. Orası, şimdiki Cumhurbaşkanı’mızın mezun olduğu okul. Onun dışında İstanbul Üniversitesi ve Teknik Üniversitesi vardı. İşte biz önce İstanbul Üniversitesi ile beraberdik, yani oraya bağlandı. Fakat bir şansımız daha oldu! Bizim kurucu başkanımız Ercüment Berker -hukukçu olduğu için- Teknik Üniversite’nin hukuk müşaviriydi. Böyle olunca da dedik ki; “niye Teknik Üniversite olmasın” ve nitekim de gittik görüştük, onlara da cazip geldi. Teknik Üniversite’nin o günkü yönetim kadrosuyla, rektörle, dekanlıklarla, hepsiyle oturduk konuştuk, kabul ettiler ve bizim konservatuvarımız Teknik Üniversite’ye bağlandı. O zaman işte Belediye Konservatuarı devam ediyordu. Oranın da devam etmesi lazımdı. Konservatuvar da çalışırken Belediye Konservatuarı’nı yaşatılsın diye takip ediyorduk, peşini bırakmıyorduk. Sonra idârî görev gelince oraya gitmem zorlaştı benim. Yine Ercüment Bey “başkan yardımcılığını alacaksın” dedi bana. Oraya gidip gelemedim tabii; orayı da bıraktım. Hatta orayı biraz da şundan bıraktım. Nedim Otyan vardı o zaman Belediye Konservatuarı’nda. “İllâ ki gel, müdür yardımcılığı görevini al” dedi, “alman”

dedim, nedenini sordu, “konservatuar kurduk, oraya gidip geliyorum, idârî görev alırsam buradan çıkamam ki” dedim. “Olur mu?” vs. dedi, 2 - 3 gün sonra geldi; “belediye başkanıyla konuştum, izin vermeyecekmiş” dedi. “Vermeyecek miymiş” dedim, o zaman aldım çantamı “ben temelli gidiyorum” dedim ve geldim sonra. Ercüment Bey hemen “ başkan yardımcılığı görevini al, görevini devam ettir” dedi, aldık. Sonra 1982’de Teknik Üniversite’ye bağlandık biz. İşte o zaman konservatuarların üniversiteye bağlanması gündeme geldi, 1982’de Teknik Üniversite’ye bağlandık ve en doğru tercihi yaptığımızı hâlâ savunuyorum. Bu ortadadır, iyi ki Teknik Üniversite’ye bağlanmışız. Çünkü Teknik Üniversite’nin üniversite yapısı, anlayışı, formu; mesleki bakımdan, sanat bakımından, sanatsal kimlik bakımından çok önemlidir ve bize de büyük destek verdi. Sonra Teknik Üniversite’ye bağlanınca da eğitim alanımızı tercih ederken -İstanbul’un da merkezi olduğu için; burası da zaten Teknik Üniversite’nin bir parçasıydı- Ayazağa’yı değil burayı tercih ettik. Geldik, bize binaları tahsis ettiler ve konservatuarda burada eğitimde başladık. O başlangıçla da konservatuarımız devam ediyor mevcut bölümlerle. Bilmiyorum başka ilave edeceğim bir şey var mı diye!

EMRE KARABEY: Peki hocam, Türk Müziği Konservatuarı Derneği’nden bahsedecektik, Sadettin Arel Hoca’nın kurduğu... Onun etkisi konservatuara nasıl yansımıştı kuruluş açısından?

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Şimdi Türk Mûsikîsi Derneği’nin etkileşimi şudur: Dernek, Türk Müziği alanında yapılan çalışmalarını destekleme derneğidir. Yani o derneğin kuruluş amacı; Türk Müziği’nin geliştirilmesini, yaygınlaştırılmasını, insanların Türk Müziği’ne destek vermesini sağlamaktır. Zaten derneklerin yapısı budur. Dernekler ne için kurulur? Belli alanda yeniden yapılanma, geliştirme, topluma aktarabilme amacıyla dernekler kurulur. Bütün derneklerin yapısı budur. Dolayısıyla da öyle bir amaçla kurulmuştu bu dernekler. Sonradan artık derneklerin yürütülmesi pek sağlıklı olmamaya başladı, yani gerek kalmadı daha doğrusu, çünkü eğitim kurumları kurulduktan sonra üniversitelere bağlı eğitim alanları gündeme gelince derneklerin artık fazla bir katkısı kalmadı. Oradan gelen bir problemle artık dernekler de yavaş yavaş kendi özelliğini kaybetti. Dolayısıyla dernek çıktı devreden, kalktı yani. Bir istekle değil ama otomatik olarak çıktı.

EMRE KARABEY: Tabii hocam. Ben özellikle şunu öğrenmek istiyorum; İleri Türk Mûsikîsi Konservatuarı Derneği’nin, konservatuarın kurulmasında bir faydası, bu etkileşimde tetikleyici bir etki oluşturduğu hususunda neler söylersiniz?

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Tabii olmuştur, olmaması mümkün değil. Neden olmuştur? Türk Müziği'nin yaygınlaşmasında hiçbir eğitim alanı olmadığı dönemlerde o dernek devreye girerek bütün Türkiye'de bir bütünleşmeye destek olmuştur, yardımı olmuştur. Yani ister istemez dernek; organizasyon sistemi içerisinde, bakış tarzı çerçevesinde Türk Müziği alanındaki çalışmalarını daha disiplinli bir çalışmaya yönlendirmiştir. Zaten o derneğin bu çalışma sistemi, resmî Türk Müziği Konservatuvarı'nın kuruluşunu gündeme getirmiştir. Yoksa Belediye Konservatuvarı'nın bölümü vardır. Öyle ki; Belediye Konservatuvarı'nda çalışırken, demin bahsettiğim gibi Nevzat Hoca ile ikimiz oradaydık. Gidip geliyorduk, Nevzat Hoca yaşlı olduğu için “artık temelli gidip gelemem, sen burada da bulun” diyordu. Yani dernek zihniyetinin büyük faydası olmuştur.

Dernekler olmasaydı Türk Müziği, evet, bilinecekti, herkes doğal olarak söyleyecekti ama bir yapılaşma, gelişme olmayacaktı veya herkes için Türk Müziği'nde öğrenim sistemi zorluğu olacaktı. Nasıl öğrenilecekti; kulaktan dolma öğrenmeye çalışılacaktı. O ne kadar organize edilirdi; şüphelidir, ne kadar başarılı olurdu; şüphelidir! Ne kadar güzel, düzgün, sağlıklı öğretim başarılı bir dernek aracılığıyla. Dernek bir nevî eğitim kurumları gibi öğretmiştir. O zaman eğitim kurumlarında, üniversitelerde, liselerde, ortaokullarda bu eğitim yokken dernekler bu eğitim sistemini geliştirmişlerdir. Öyle olmasaydı, dernekler olmasaydı belki bu eğitim sistemi olmayacaktı. O bakımdan derneklerin büyük faydası var.

Derneklerin faydası olmuştur ama artık konservatuarlar kurulduktan sonra da derneklerin ağırlığı azalmıştır. Konservatuarlar kuruldu, Türk Müziği Konservatuarları gittikçe arttı. Üç ilde üç üniversite kuruldu: İstanbul'da, Gaziantep'de, İzmir'de... Bunlar arttırıldı, hatta Erzurum'da ve Trabzon'da da kurulması planlanmıştı ama onlar sonradan yarım kaldı maalesef. Yoksa niyetimiz öyleydi, oralarda da devam etsin istiyorduk ama onlar yarım kaldığı için yalnız üç ilde Türk Müziği Devlet Konservatuvarı bugüne kadar yaşatıldı, getirildi. Yani tabii bizim konservatuarda bölümler kuruldu. Bunu ısrarla söylüyorum: Çalgı Yapım Bölümü çok önemlidir. İşte bizim Temel Bilimler Bölümü şu bakımdan önemlidir; oradan yetişenler müziğin bütün alanlarını bilen öğrencilerdir. Yalnız ses değil, yalnız çalgı değil. Hem ses, hem çalgıyı orada öğreniyorlar. Çalgı Bölümü'nde çalgı öğrenir öğrenci, Ses Bölümü'nde ses eğitiminde geliştiği için çalgı çalmak zorunda değildir. Ama Temel Bilimler'de her ikisini yapmak zorundadır. O bakımdan avantajı vardır. Öyle kuruldu ve diğer kurulan Türk Müziği Konservatuarları'nda bu

bölümler aynen geliştirildi, bugüne kadar getirildi. İşte tabii o zaman çok değerli hocalarımız kendilerini buraya verdiler. Bir Halk Müziği'nde meselâ Nida Tüfekçi, Neriman Altındağ Tüfekçi, öbür tarafta Cahit Atasoy, ne bileyim bunların hepsi önemli isimlerdi. Halil Aksoy gibi kendi alanlarında, kendi kişilikleriyle Türk Müziği alanında önemli gelişmeler ortaya koymuş insanlardı. Önemli çalışmalar yapmış insanlardı. Aşkla yapıyorlardı. Sonradan konservatuar kurulunca, o duygu ve düşünceler, bir disiplin sistemi içerisine alındı. Alınınca da katkı büyük arttı, büyük katkı sağladılar, büyük başarı elde edildi ki oralara kadar getirildi. Bu bakımdan konservatuarımızın kurulması ve 82'lerde YÖK kapsamına girmesi, YÖK kapsamına girmesiyle Teknik Üniversite'ye bağlanması önemli bir aşama olmuştur, önemli bir hedef olmuştur, önemli bir gelecek olmuştur. Nitekim de o geleceğin meyvesini şimdi görüyoruz.

EMRE KARABEY: Kurumsallaşma sürecine baktığımızda, 82'lerde YÖK'e bağlanırken karşılaştığınız sıkıntı oldu mu?

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Sıkıntı oldu tabii. Oluyordu, neden oluyordu: YÖK'de "konservatuarların ne işi var üniversitelerde" diyenler de vardı. Onun sıkıntılarını, tartışmalarını çok yaşadık. Müzik hayatında eğitim gerekiyor mu; gerekiyor! Eğitim yalnız ilkokul, ortaokul, lisede olmaz ki! Bu eğitimin üst kademesi de vardır, o da üniversitedir. Yani bir meslek lisesi açılır, müzik meslek lisesi; orada çocuğa çalgı eğitimi verilir. Ses eğitimlerini verirsiniz, eserleri öğretirsiniz. O, uygulamadır ama bunun uygulama yanında teorik alanları, araştırma alanları da vardır. Bunun sistematik şekilde tarihten günümüze gelen bir değerlendirme alanı vardır. Tarihsel boyutun incelenmesi vardır. Geleceğe taşınan şeylerin disiplinler bir sisteme sokulması lazımdır. Bütün bu sisteme baktığımızda, demek ki konservatuarların üniversitelere bağlanması çok şarttı, elzemdi ve nitekim de öyle oldu, konservatuarlar üniversitelere bağlandı. O bağlanmadan sonra konservatuarların gelişimi daha da artmıştır, daha da yükselmiştir ve daha sistematik bir düzenle eğitim yapılmıştır, öğrencilerimiz için de bir avantaj olmuştur; aynı zamanda bir üniversite mezunu olma hakkı elde edilmiştir. Buraya gelen, konservatuarı bitirmiş bir öğrenci özel bir eğitim kurumunda bitirmiş gibi özel bir belgeyle çekip gitmiyor. Aldığı belge; onun bir eğitim sistemi içerisinde, bir üniversite eğitimi sistemi içerisinde kazandığı bir belgedir, yetkidir, başarıdır. Diploması onu gösterir. Nasıl ki bir insan mühendislik belgesiyle gelip mühendis oluyorsa, nasıl bir insan matematikçi diplomasıyla matematikçi olabiliyorsa, fizikçi

olabiliyorsa, geometrici olabiliyorsa, nasıl ki bir insan tarihçi, coğrafyacı olabiliyorsa bir insan müzikçi de olmak için o belgeleri taşımak zorundadır. Bu çok önemli bir avantajdır, biliyorsunuz.

EMRE KARABEY: Değerli hocam. Sıkıntılardan bahsediyoruz! Kurumsallaşma açısından o dönemin hükümetindeki, siyâsî yönetimindeki isimler, konservatuvarın ilerlemesi konusunda nasıl bir düşünce içerisindelerdi? Bununla ilgili sıkıntılar yaşadınız mı?

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Yaşadık tabii. O dönemde herkes aynı görüşte değildi. Bazıları için gereksizdi. Bazıları ise; “olabilir” dedi. Yani böyle şeyler vardı. Ancak tabii bunlar için çok konuşmalar yapıldı. Bakanlıklarda çok tartışmalar, sunumlar yaptık. İşte Millî Eğitim Bakanlığı’nda olsun, Kültür Bakanlığı’nda olsun gidip detaylı sunumlar yaptık. Bu sunumlar vasıtasıyla onlarla bağımızı güçlendirdik. Kültür Bakanlığı’nda, konservatuvar eğitiminin sonucu ortaya çıkan sanatsal kurumlar, bazı topluluklar, korolar -Kültür Bakanlığı’nda koro olmasa Kültür Bakanlığı ne hizmet edecektir- kendi kültürüne hizmet ediyorsa, kendi kültürünün bütün sanatsal boyutunu üstlenmek zorundadır. Bunun en temeli de müziktir. Müzik kadar güzel bir kültürel değer var mıdır? Yüzyıllar boyu Türk Müziği gerek Halk Müziği gerek Sanat Müziği olarak gelmiş, yayılmış, birleşmiş, bugüne kadar taşınmıştır. Bunun Kültür Bakanlığı bünyesinde ağırlıklı olarak değerlendirilmesi kadar güzel bir şey olabilir mi? Nitekim kabul ettirdik ama eğitimsel boyutu bakımından da Millî Eğitim Bakanlığı devreye girdi. Onlar da kabul etti ve eğitim olarak da yapıldı, sanatsal olarak yapıldı ve nitekim mezunlarımızın çeşitli illerde kurulan devlet korolarında görev almaları imkânları çıktı. Sonradan bazı kurumlar kapatıldı, korolar kapatıldı ama o da hatalar yüzündendi. Maalesef bizim çalışanlarımızın hataları yüzünden kapatıldı. Ama biz yaygınlaşsın, birçok ilde kurulsun istiyorduk. Nitekim birçok ilde yavaş yavaş kurulmaya başladı bu korolar ve bu korolarda mezunlarımız, Sanat Müziğimiz’i, Halk Müziğimiz’i Anadolu’nun her ilinde insanlara sunuyorlardı, anlatıyorlardı, gösteriyorlardı, dinletiyorlardı. Tabii ki çok ilgi gösteriliyordu Anadolu’da. Gidip dolaştığımızda gördük meselâ; Van’a gittiğiniz zaman Van’da bir koro dinlenildiğinde o ilgiyi hissettik orada. Erzurum’a gidiyorsun ilgi vardı, Trabzon’a gidiyorsun ilgi vardı. Dediğim gibi Güney Anadolu’ya gittiğin zaman yine ilgiler vardı. İnsanlarımızda zaten bu duygu var ama o duyguyu desteklemek lazımdı, beslemek lazımdı, o duyguya, o güzellikleri sunmak lazımdı. İşte bunlar onları sağladı. Konservatuvarlar, kurulan korolar bunu sağlıyor.

Kültür Bakanlığı'nda da bu bakımdan etkileşim oldu. Onlara sunduğumuz raporlarda, dosyalarda biz bunları gündeme getirdik. Bunlar yapılmalıdır dedik. Birçok ilde, Güney Anadolu'da, Batı Anadolu'da, İç Anadolu'da, Kuzey Anadolu'da korolar kurulsun ve buralarda eğitimler yapılsın, insanlarımız bu alanda alsınlar... Nitekim de yapıldı. Sonradan çok şeyler değişti tabii. Yapılması gerekiyordu ve hâlâ da devam ediyor. Hâlâ da yapılması gereken en önemli şeydir. Bir insan mühendis olabilir, bir insan tarihçi olabilir, edebiyatçı olabilir, bir insan -ne bileyim-matematikçi olabilir, fizikçi olabilir, kimyacı olabilir ama insanın ruhunun gelişmesinde o mesleklerin bir etkisi yoktur. Ruhunu destekleyecek, ruhuna güç verecek değer, insanın duygu ve düşünceleridir. Duygu ve düşüncelerin de bir form içinde değerlendirilmesi lazımdır ki bunun formülü de müziktir. Bugün üzüntülerimizi müzikle seslendirmiyor muyuz? Üzüntülü günlerimizde müzik dinlemiyor muyuz? Uzun hava dinlediğimiz zaman ruhumuzda bir hüznü hissetmiyor muyuz? Kıvrak havada onu farklı şekilde yaşıyoruz. Dinimizde bile Kur'an'ı okurken müzik olmuyor mu? Yoksa kitap okur gibi okumuyoruz Kur'an'ı! "Elhamdülillah" deyip geçmiyoruz sadece. Bir ezan nasıl okunuyor? Neden? İnsan ruhuna, sözlerin daha zevkle gelmesini sağlamaktır buradaki temel mantık. O bakımdan müzik çok önemlidir.

EMRE KARABEY: Burada size özellikle teşekkür etmek isterim; bugünlere gelmemizde sizin büyük etkileriniz var.

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Estağfurullah!..

EMRE KARABEY: Türkiye'de sizin yaptığınız bu yenilikle, reformla günümüzde yaklaşık 45'e yakın konservatuar hizmet etmekte!.. Bunların mezunları konuşulduğu, düşünüldüğü zaman çok büyük bir hizmet ve başarının sözkonusu olduğunu görüyoruz.

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Tabii tanıyan da var, tanımayan da var. Eğer kurumlar bunun tarihsel boyutunu öğrencilere açıklıyorlarsa bilirler, açıklamıyorlarsa kimse bilmez tabii. Nereden bilecekler?

EMRE KARABEY: Hocam, çok teşekkür ederim bu güzel sohbet için, bilgilerinizi bizimle paylaştığınız için...

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Ricâ ederim. Ne demek, ben de mutlu oldum; böyle meraklı, bu işle uğraşmaya çalışan bir genci görmek beni de mutlu etti. İnşallah güzel şeyler ortaya koyacaksın, ileride herhangi bir problemin olursa yine elimizden geleni yaparız.

EMRE KARABEY: Çok teŖekkürler hocam.

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: (Gülümseyerek...) Ŗimdi bana yaŖımı soranlara “otuz yedi” diyorum, “neden” dediklerinde “yaŖ kaydı dondurdum” diyorum. 1937 doğumlu olduğum için...

EMRE KARABEY: MaŖallah diyeyim, Allah size uzun ömürler versin kıymetli hocam.

PROF. DR. FİKRET DEĞERLİ: Sağol Emreciğim, teŖekkür ederim.

EK 3: YÖNETMELİKLER

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ TÜRK MÛSİKÎSİ DEVLET KONSERVATUARI LİSANS EĞİTİM VE ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında yürütülen lisans eğitim-öğretimine ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarına lisans bölümleri düzeyinde öğrenci kabulü, eğitim-öğretim, sınavlar, notlar, işaretler, değerlendirmeler, diploma ve benzeri faaliyetlerin düzenlenmesine ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Çalgı Bölümü: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Çalgı Bölümünü,

b) Çalgı Bölümü Hazırlayıcı Birim Lise Devresi: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarının Çalgı Bölümü Hazırlayıcı Birim Lise Devresini,

c) Konservatuar: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarını,

ç) Konservatuar Kurulu: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Kurulunu,

d) Konservatuar Yönetim Kurulu: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Yönetim Kurulunu,

e) Müdür/Müdürlük: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Müdürünü/Müdürlüğünü,

f) Senato: İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosunu,

g) Üniversite: İstanbul Teknik Üniversitesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kabul Esasları ve Kesin Kayıtlar, Öğretim Şekli,

Ön Koşul, Çalgı Değişirme

Kabul esasları ve kesin kayıtlar

MADDE 5 – (1) Konservatuar öğrencilerinin kabul ve kayıtlarına ilişkin esaslar şunlardır:

a) Konservatuara öğrenci kabulü, her yıl Konservatuar Kurulu tarafından belirlenen ve Senato tarafından onaylanan lisans kayıt kabul esasları ve giriş sınavı kriterlerine göre yapılır.

b) Konservatuarın Çalgı Bölümü Hazırlayıcı Birim Lise Devresinden mezun olan öğrenciler, lisans öğrenimine devam etmek için Konservatuar Kurulunca belirlenen, Çalgı Bölümü lisans baraj sınavı kriterleri doğrultusunda sınav olurlar. Bu sınav sonucunda başarılı olan öğrenciler, Konservatuar Yönetim Kurulu kararı ile Çalgı Bölümü lisans öğrencisi olur. Konservatuarın diğer bölümlerinde okumak isteyen Çalgı Bölümü Hazırlayıcı Birim Lise Devresinden mezun olan öğrenciler, bu fıkranın (a) bendinde belirtilen lisans kayıt kabul esasları ve giriş sınavı kriterlerine göre sınava alınırlar.

c) Konservatuara kesin kayıt süresi, gerekli belgeler ve diğer esaslar Üniversite Yönetim Kurulunca belirlenerek ilan edilir. Konservatuara kayıt yaptırma hakkı kazanan öğrenci adaylarının, kesin kayıt işlemlerini belirlenen kesin kayıt süresi içinde yaptırmaları gerekir. Aksi halde Konservatuar öğrencisi olma hakkından vazgeçmiş sayılırlar.

ç) Konservatuara kesin kayıt işlemlerinin öğrenci adayı tarafından yaptırılması gerekir. Ancak zorunlu hallerde öğrenci adayları, Müdürlüğe dilekçe vermek şartıyla belirledikleri temsilcileri aracılığıyla kesin kayıt işlemlerini yaptırabilir.

Öğretim şekli

MADDE 6 – (1) Konservatuarda lisans öğretiminin normal süresi sekiz yarıyıldır. Öğretim; öğretim planında öngörülen dersler, uygulamalar, atölye çalışmaları, toplu çalışmalar, alan araştırmaları ve uygulamalar, seminerler, bitirme çalışması ve benzeri çalışmalardan oluşabilir. Konservatuar Kurulu ve Senato tarafından aksi kararlaştırılmadıkça, öğretim planlarındaki derslerin ve her türlü akademik etkinliklerin süresi bir yarıyıldır. Öğretim planındaki dersler, zorunlu ve seçmeli derslerden oluşur. Zorunlu dersler, öğrencinin almak zorunda bulunduğu, seçmeli dersler ise öğrencinin belirli ders grupları içinden seçerek almak zorunda olduğu derslerdir.

Ön koşul

MADDE 7 – (1) Bir programa ait derslerin ön koşulları, Konservatuar Kurulunun önerisi ve Senatonun onayı ile belirlenir ve ilan edilir. Bir dersin ön koşulu olarak belirlenen dersten/derslerden ön koşulun sağlanması için aranan ders notunun DD veya üzeri, sınavı jüri olarak yapılan derslerde ise CC veya üzeri olması gerekir. Ön koşul olarak belirlenen dersler kredisiz dersler ise ön koşulun sağlanması için bu derslerden başarılı olma (BL) şartı aranır. Ön koşullar ilan edildiği tarihi izleyen yarıyıldan uygulanır.

Çalgı değiştirme

MADDE 8 – (1) Öğrenciler, en geç öğrenim görülen bölümün eğitim planında öngörülen ilk yarıyılın sonunda bir defaya mahsus olmak üzere çalgı değiştirebilir. Ancak; öğrenciler eğitim süreci içinde hastalık, kaza ve benzer nedenler ile fiziksel olarak mevcut çalgısını çalamayacak şekilde bir engeli oluştuğunu, sağlık raporu ile belgelemeleri halinde çalgı değiştirme işlemi için tekrar başvurabilir. Çalgı değiştirme başvurusu yapan öğrenciler, Konservatuar Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan bir komisyon tarafından yapılan değerlendirme sonrasında, komisyonun öngördüğü çalgıya ve yarıyıla Konservatuar Yönetim Kurulunun onayıyla, bu Yönetmelik hükümlerine göre intibak ettirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Notlar, İşaretler ve Sınavlara İlişkin Esaslar

Notlar ve işaretler

MADDE 9 – (1) Lisans eğitim ve öğretiminde, öğrencinin bir dersteki başarısı, bağıl değerlendirme yöntemi ile belirlenir. Bu değerlendirme, öğrencinin yarıyıl içi çalışmalarında gösterdiği başarı ve yarıyıl sonu sınavında aldığı not birlikte

değerlendirilerek ve sınıfın genel başarı düzeyi göz önünde bulundurularak saptanır. İlgili bölümler tarafından belirlenen en az ham not üzerindeki bağıl değerlendirme, dersi veren öğretim üyesi tarafından, notların dağılımı ve sınıf ortalaması göz önünde bulundurularak yapılır.

(2) Bir dersteki başarı durumu başarı notu ile belirlenir. Başarı notu harflerinin anlamları şunlardır:

a) Bir dersten (AA), (BA), (BB), (CB) ve (CC) notlarından birisini alan öğrenci o dersi başarmış sayılır.

b) Bir dersten (DC) ve (DD) notlarından birisini alan öğrenci, o dersi şartlı başarmış kabul edilir.

c) Bir dersten (FF) notunu alan öğrenci o dersten başarısız sayılır.

ç) Bir dersten (VF) notunu alan öğrenci yıl sonu sınavına giremez ve başarısız kabul edilir.

(3) Başarı notu harfleri dışında kullanılan diğer harflerin anlamları şunlardır:

a) BL: Kredisiz olarak alınan dersten başarılı.

b) BZ: Kredisiz olarak alınan dersten başarısız.

c) T: Öğrencilerin kayıtlı buldukları bir dersten 28/9/2011 tarihli ve 28068 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, İstanbul Teknik Üniversitesi Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 17 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında belirtilen süre içerisinde çekildiklerini gösteren işarettir.

ç) E: Proje, bitirme tasarım projesi ve benzeri çalışmalarda, çalışmasını belirlenen sürede bitiremeyen öğrenciye verilir. Çalışmanın ne zaman tamamlanacağı öğretim üyesi tarafından belirlenir. Belirlenen sürede çalışmasını tamamlayamayan öğrenciye FF verilir.

(4) Başarı notlarının ifade ettikleri başarı dereceleri ve katsayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

	<u>Harf Notu</u>	<u>Başarı Notu</u>
Mükemmel	AA	4.00
Çok iyi	BA	3.50
İyi	BB	3.00
İyi-yeterli	CB	2.50
Yeterli	CC	2.00

Yeterli-geçer	DC	1.50
Koşullu-geçer	DD	1.00
Başarısız	FF	0.00
Vizesiz başarısız	VF	0.00

(5) Jürili yapılan sınavlarda bağıl değerlendirme yapılmaz. Final notu, öğrencinin yıl içi çalışmaları ve jürinin ortak notu üzerinden Konservatuar Kurulunun belirlediği oranlar dâhilinde her dönemin başında ilan edilerek belirlenir. CC notunun altındaki değerlendirmeler başarısız olarak, FF notu kabul edilir. Jürili yapılan sınavlar öğretim elemanlarına açıktır, ancak öğrenciye yalnız jüri üyeleri soru sorabilir.

Sınav şekli

MADDE 10 – (1) Yarıyıl sonu sınavları genelde yazılı olarak yapılır. Ancak bölümlerden gelecek istek üzerine Konservatuar Kurulu sınavların sözlü veya sözlü-yazılı, uygulamalı, jürili yapılmasına karar verebilir. Yarıyıl sonu sınavları jürili yapılan dersler hariç, bu yöndeki bir kararın yarıyıl başında verilen başarı değerlendirme formunda ilan edilmesi gerekir.

(2) Yarıyıl sonu sınavlarını, jürili yapılan dersler hariç, o dersi vermekle sorumlu öğretim elemanı düzenler ve yönetir. Sorumlu öğretim elemanının sınav günü Konservatuarda bulunmaması halinde, sınavı kimin yapacağı bölüm başkanı tarafından belirlenir. Sınavların düzenli bir biçimde yürütülmesi için Konservatuarın bütün öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve öğretim yardımcıları görevlendirilebilir. Jürili yapılan sınavların jüri ve yedek jüri üyeleri, Konservatuardaki öğretim elemanlarından veya diğer üniversitelerdeki öğretim elemanlarından, Konservatuar Yönetim Kurulunca oluşturularak ilan edilir.

Sınav sonuçlarına itiraz

MADDE 11 – (1) Öğrenci, jürili yapılan sınavlar hariç, bir dersteki başarı durumu sonucuna, dersin başarı durumu listesinin ilan edilmesinden itibaren bir hafta içerisinde, Müdürlüğe yazılı olarak itiraz edebilir. Müdürlük, ilgili öğretim üyesine veya jüri üyelerine, öğrencinin başarı notuna katkısı bulunan bütün çalışmaları tekrar inceletir. Öğrencinin itirazı ve öğretim üyesinin/jüri üyelerinin yeniden değerlendirmesi iki hafta içinde Konservatuar Yönetim Kurulunda karara bağlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Öğrenci İşleri ve Diploma

Öğrenci işleri

MADDE 12 – (1) Öğrencilerin her yarıyıl Konservatuara ve bölümlere kayıt olmaları, yatay ve dikey geçişleri, öğretim ve sınavlara ait işlemleri, Konservatuar veya bölümle ilişkilerinin kesilmeleri hakkında Konservatuar Yönetim Kurulu karar verir. Öğrenciler, bu kararlara karşı onbeş gün içinde Üniversite Yönetim Kuruluna itiraz edebilir.

Diploma

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre Konservatuar öğrenimlerini başarı ile tamamlayanlara, bölüm adı açıklanarak, gerekiyorsa öğrenim görülen program da belirtilmek suretiyle, Konservatuarın Müzik Teknolojileri, Kompozisyon, Müzikoloji, Ses Eğitimi, Müzik Teorisi, Türk Halk Oyunları, Çalgı bölümleri lisans diploması verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, İstanbul Teknik Üniversitesi Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri ile Konservatuar Yönetim Kurulu, Üniversite Yönetim Kurulu ve Senato kararları uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 15 – (1) 6/12/2009 tarihli ve 27424 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü yürütür.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ DİLEK SABANCI DEVLET KONSERVATUVARI EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı ve kapsamı; Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı'nda kayıt, eğitim-öğretim ve sınavlarda uyulacak esaslara ilişkin hükümleri düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Danışman: Öğrencilerin eğitim-öğretim ve diğer sorunlarıyla ilgilenmek için, ilgili bölüm başkanının önerisi üzerine Konservatuvar Müdürü tarafından görevlendirilen öğretim elemanını,

b) Ders kredisi: Bir dersin başarıyla tamamlanabilmesi için, öğrencinin yapması gereken çalışmaların tümünü, teorik dersler, uygulama, seminer, bireysel çalışma, sınavlar, ödevler, kütüphane çalışmaları, proje, stajlar, mezuniyet tezi ve benzeri çalışmaları ifade eden değeri,

c) Konservatuvar: Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarını,

ç) Konservatuvar Kurulu: Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı Kurulunu,

d) Konservatuvar Yönetim Kurulu: Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı Yönetim Kurulunu,

e) Ortak zorunlu ders: 2547 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil derslerini,

f) Ön şartlı ders: Alınabilmesi için alt yarıyıl veya yıllarda yer alan derslerden bir veya birkaçının başarılmaması şartı aranılan dersi,

g) Senato: Selçuk Üniversitesi Senatosunu,

ğ) Üniversite: Selçuk Üniversitesini,

h) Yaygın Seçmeli Ders: Öğrencilerin başka birimlerden alabilecekleri alan dışı seçmeli dersleri ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim ile İlgili Esaslar

Eğitim-öğretim dönemleri ve akademik takvim

MADDE 4 – (1) Eğitim-öğretim dönemleri güz ve bahar yarıyıllarından oluşur. Bir yarıyıl on dört haftadan az olamaz. Eğitim-öğretim yarıyıl esasına göre düzenlenir.

(2) Konservatuvarda eğitim-öğretim Üniversite akademik takvimine uygun olarak yürütülür.

Giriş ve kayıt şartları

MADDE 5 – (1) Konservatuvara giriş için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Lise veya dengi okul mezunu olmak,

b) Özel yetenek sınavlarında başarılı olmak,

c) Kayıt için ÖSYM kılavuzunda belirtilen belgeleri getirmek.

(2) Konservatuvara alınacak öğrencilerde aranacak genel ve özel şartlar ile öğrenci ön kayıt ve özel yetenek sınavı tarihleri Konservatuvar Kurulu tarafından belirlenir ve Rektörlükçe ilan edilir.

(3) Konservatuvara öğrenci olarak kabul edilebilmek için ön kayıt ve kabul şartlarını taşıyan adaylar, Yönetim Kurulunca tespit edilen komisyonlar tarafından yapılacak olan ve baraj sınavı ile kesin kabul sınavından oluşan özel yetenek sınavlarında başarılı olmak zorundadırlar. Özel yetenek sınavları ile ilgili hususlar Senatoca belirlenir. Adaylar, konservatuvar internet sayfasında ve binasında ilan edilen gün, saat ve yerde bu sınavlara girmek zorundadır.

(4) Özel yetenek sınavlarında başarılı olan adaylar, puan durumuna göre ön kayıt yaptırdıkları anasanat dalları itibariyle sıraya konulur ve kazanan adaylar kontenjan dâhilinde asıl liste ve asıl listeye giremeyenler de yedek liste olarak ilan edilir.

(5) Giriş sınavları sonucuna göre başarılı olup asıl listeden Konservatuvara girmeye hak kazanan adayların kesin kayıt ve kabulleri Rektörlükçe ilan edilen tarihlerde Konservatuvar tarafından yapılır. Kesin kayıt süresi sonunda kontenjanlarda açık kaldığı takdirde, açık kalan kontenjan sayısı kadar olmak üzere, varsa yedek listeden kayıt hakkı kazanan adaylardan sıra ile yedek kayıt süresi içinde kayıt yapılabilir.

(6) Kesin kayıt hakkı kazanan adayların kayıt için bizzat başvurmaları gerekir. Mazeretleri sebebiyle bizzat başvuramayan adaylar, noter vekaletnamesini haiz vekilleri veya kanunî temsilcileri aracılığı ile kayıt yaptırabilir. İstenen belgelerin aslı veya Konservatuvar tarafından onaylı örneği kabul edilir. Kayıt için ilan edilen süre içinde istenilen belgeleri tamamlayarak başvurmayan adaylar, bu haklarını kaybederler. Askerlik durumu ve adli sicil kaydına ilişkin olarak ise adayın yazılı beyanına dayanılarak işlem yapılır.

Kayıt yenileme ve kayıt dondurma

MADDE 6 – (1) Öğrenci her yarıyıl başında akademik takvimde gösterilen süre içinde 2547 sayılı Kanunun 46ncı maddesinde öngörülen şartları yerine getirerek kaydını yeniletmek, ders kaydını yaptırmak ve danışmanına onaylatmak zorundadır.

(2) Birinci sınıfa kayıt yaptıran öğrenci, aynı zamanda birinci yarıyıl programında yer alan derslere de kaydını yaptırmış sayılır.

(3) Akademik takvimde belirtilen sürelerde 2547 sayılı Kanunun 46'ncı maddesinde öngörülen şartları yerine getirmeyen ve kaydını yeniletmeyen öğrenci, o yarıyıldaki öğrencilik haklarından yararlanamaz, derslere devam edemez ve sınavlara giremez. Bu süre, 2547 sayılı Kanunda belirtilen eğitim-öğretim süresinden sayılır. Ancak, süresi içinde kaydını yeniletmeyenlerden haklı ve geçerli mazereti olan öğrencinin, akademik takvimde belirtilen mazeretli geç kayıtlar için son başvuru tarihine kadar mazeretini belirten dilekçeyle başvurması kaydıyla, kaydının yenilenmesine Yönetim Kurulu tarafından karar verilir.

(4) Öğrenci, kayıt yenileme süresini takip eden ve akademik takvimde belirtilen ders ekleme-bırakma tarihlerinde danışmanın onayı ile yeni ders seçebilir veya seçtiği dersi bırakabilir.

(5) Geçerli mazereti kabul edilen öğrencilerin öğrenim süreleri, akademik takvimde belirtilen mazeretli geç kayıt süresinin sonuna kadar başvurduğu takdirde, Yönetim Kurulu kararı ile bir veya iki yarıyıl için dondurulur.

Eğitim-öğretim programı

MADDE 7 – (1) Bir sonraki akademik yıla ait eğitim-öğretim programı, ilgili bölüm kurulunun önerisi üzerine Konservatuvar Kurulu'nca düzenlenerek Senatoca karara bağlanır.

(2) Konservatuvarda eğitim-öğretim programı, teorik dersler ve/veya uygulamalardan, seminer, atölye, sahne ve benzeri çalışmalardan oluşur.

(3) Bir programdaki tüm dersler ve uygulamalar için ders kredileri, teorik ve uygulamalı ders saatleri ve öğrenciler için öngörölen diğer faaliyetler için gerekli çalışma saatleri de göz önünde tutularak, Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS)'ne uygun olarak belirlenir.

(4) Konservatuvarda bir programdaki toplam ders kredisi, Yükseköğretim Kurulunca ilgili programın yer aldığı diploma düzeyi ve alan için Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesine göre belirlenen kredi aralığına göre, 240'tır.

Öğretim düzeyi ve şekli

MADDE 8 – (1) Konservatuvarda dört yıllık lisans öğretimi yapılır ve ders geçme esası uygulanır.

Öğrenci statüsü

MADDE 9 – (1) Konservatuvarda tam zamanlı öğrencilik esastır, dinleyici ve özel öğrenci kabul edilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dersler, Sınavlar ve Not Değerlendirmeleri

Ders alma

MADDE 10 – (1) Öğrenci, her yarıyıl başında öncelikle alt sınıflarda hiç almadığı, devamsız kaldığı veya başarısız olduğu dersleri almak kaydıyla bulunduğu yarıyıl derslerinden de alır. Öğrencinin alt sınıflardan başarısız olduğu dersler dikkate alınarak, bulunduğu yarıyıldan alacağı derslere öğrenci ve danışmanı birlikte karar verir.

(2) Genel ağırlıklı not ortalaması, ikinci yarıyıl sonunda 1.00'in altında, üçüncü, dördüncü ve beşinci yarıyıl sonunda 1.50'nin altında; altıncı ve yedinci yarıyıl sonunda 1.80'in altında olan öğrenci bir üst yarıyıldan ders alamaz, alt yarıyıllardan başarısız olduğu dersleri tekrar eder.

(3) Öğrenci danışmanın olumlu görüşü ile ön şartlı dersler dışında, alt sınıflardaki tüm derslerden başarılı olması ve genel ağırlıklı not ortalamasının en az 3.00 olması şartı ile bulunduğu yarıyıl programında bulunan derslerin toplam kredisinin %20'sine kadar bir üst yarıyıldan ders alabilir. Ön şartlı dersler ve ön şartlar, Konservatuvar Kurulunun kararı ve Senatonun onayı ile belirlenir.

(4) Öğrenci bir önceki eğitim-öğretim yılında BB'den daha düşük not aldığı dersi/dersleri not yükseltmek için tekrar alabilir. Bu durumda alınan son not geçerli olur.

(5) Kayıt donduran, süreli uzaklaştırma cezası nedeniyle dönem kaybeden, ders kaydı yaptırmayan veya başarısızlık nedeniyle buldukları yarıyıldan ders alamayan öğrenciler öğrenimlerine kaldıkları yarıyıldan devam ederler, bir üst yarıyıldan ders alamazlar.

(6) Programdan kaldırılan ve yerine yeni bir ders konulmayan herhangi bir dersten başarısız olan öğrenci, o dersten muaf sayılır.

(7) Konservatuvarda öğrenciler, ilgili bölüm kurulunun uygun gördüğü hallerde ulusal ve uluslararası öğrenci değişim programları ile öğrenimlerine başka üniversitelerde devam edebilirler. Ayrıca öğrenciler, eğitim programlarında yer aldığı takdirde yaygın seçmeli dersler kapsamında bulunan Konservatuvarın veya başka fakültelerin bölüm/programlarında yer alan dersleri alabilirler.

Derslere devam

MADDE 11 – (1) Konservatuvarda bütün sınıflarda, bütün derslerden devam zorunluluğu olup; öğrenci, derslere ve uygulamalara devam etmelidir.

(2) Teorik derslerin % 30'undan, Konservatuvar Kurulunca uygulamalı ders olarak tanımlanan derslerin ise % 20'sinden fazlasına devam etmeyen öğrenci o dersin final ve bütünleme sınavlarına alınmaz.

(3) Öğrenci, tekrarlanan derslerde daha önce devam şartını yerine getirmiş ise yeniden devam şartı aranmaksızın, ara sınav ve diğer sınavlara girer. Ancak uygulamalı derslerin tekrarında yeniden devam zorunluluğu vardır.

(4) Devamın denetimi Müdürlükçe uygun görülen bir yöntemle yapılır. Devamsız öğrencilerin durumu final sınavlarından önce ilgili öğretim elemanı tarafından ilân edilir.

Sınavlar

MADDE 12 – (1) Sınavlar; ara sınav, final sınavı, bütünleme sınavı, tek ders sınavı, muafiyet sınavı ve mazeret sınavlarıdır. Söz konusu sınavlara ilişkin esaslar şunlardır:

a) Ara sınav: Her ders için en az bir ara sınav yapılır. Ara sınavların sayı, kapsam, biçim ve değerlendirme esasları Konservatuvar Kurulu'nca belirlenir. Ara sınavların hangi tarihte ve nerede yapılacağı, sınav tarihinden en az iki hafta önce Konservatuvar Müdürlüğü'nce tespit ve ilân edilir. Aynı günde bir yarıyıl programında yer alan derslerden en çok ikisinin ara sınavı yapılır.

b) Final sınavı: Bir dersin final sınavı, o dersin tamamlandığı yarıyıl sonunda yapılır. Final sınavına, devam zorunluluğunu yerine getiren ve uygulaması olan derslerin uygulamalarından başarılı olan öğrenciler girebilir.

c) Bütünleme sınavı: Bütünleme sınavına, final sınavına girme hakkına sahip olup da sınava girmeyen veya girdiği halde yeterli başarıyı sağlayamayan DC ve daha düşük not alan öğrenciler girebilir. Bütünleme sınavı final sınavı yerine geçer ve ders başarı notunun belirlenmesinde aynı şekilde değerlendirilir. Bütünleme sınavları, final sınavlarının bitiminden sonra akademik takvimde belirtilen tarihler arasında yapılır.

ç) Tek ders sınavı: Mezuniyetleri için tek dersi kalan öğrencilere dilekçe ile başvurmaları halinde bütünleme sınavlarını takiben bir ay içinde Konservatuvar Yönetim Kurulu kararıyla tek ders sınav hakkı tanınır. Öğrenciler daha önce alınmamış ya da devam şartı yerine getirilmemiş bir dersten tek ders sınavına giremez. Tek ders sınavında ara sınav şartı aranmaz ve en az CC alan öğrenci başarılı sayılır.

d) Mazeret sınavı: Mazeret sınav hakkı, mazereti nedeniyle ara sınavlara giremeyen öğrencilere tanınır. Bunun dışında başka hiçbir sınav için mazeret sınav hakkı verilmez. Ara sınavlara giremeyen öğrencilerden haklı ve geçerli mazeretleri Konservatuvar Yönetim Kurulu tarafından kabul edilenler, ara sınav haklarını aynı yarıyıl içinde Konservatuvar Müdürlüğü tarafından ilân edilen gün, yer ve saatte kullanırlar. Mazeret sınavları için ikinci bir mazeret sınav hakkı verilmez.

e) Muafiyet sınavı: Konservatuvara yeni kayıt yaptıran öğrenciler için ortak zorunlu yabancı dil derslerinden, Yabancı Diller Yüksekokulu tarafından yarıyıl başında açılan sınavdır. Bu sınavlara ilişkin esaslar Senatoca belirlenir.

(2) Birinci fıkrada sayılan sınavlar yazılı, sözlü, yazılı-sözlü veya uygulamalı olarak yapılabilir. Sınavların nasıl yapılacağına ve değerlendirileceğine Konservatuvar Kurulu karar verir.

(3) Gerekli görülen hallerde Cumartesi ve Pazar günleri de sınav yapılabilir. Öğrenciler sınavlara ilan edilen zamanda ve yerde girmek ve kimlik belgeleri ile yönetimce istenecek başka belgeleri yanlarında bulundurmaları zorundadırlar.

(4) Konservatuvarda, Konservatuvar Kurulunun kararıyla bazı derslerin sınavları komisyonlar tarafından yapılır. Bu komisyonlar ilgili bölüm, anasanat ve/veya sanat dalının başkanları ile ilgili derslerin öğretim elemanları arasında ilgili bölüm/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve Konservatuvar Müdürlüğü'nün onayı ile oluşturulur. Konservatuvar Müdürü, bu derslere ait sınav komisyonlarının tabii başkanıdır. Müdürün bulunmadığı durumlarda ilgili bölüm, anasanat ve/veya sanat dalı başkanı bu görevi yerine getirir.

(5) Ortak zorunlu derslerin okutulmasında, sınavlarının yapılmasında ve değerlendirilmesinde Üniversitede yürütülen genel uygulamalar geçerlidir.

(6) Öğretim elemanları, ara sınav sonuçlarını final sınavları başlamadan en geç on beş gün önce otomasyon sistemine girmek ve sınav evrakını idareye teslim etmek zorundadırlar. Final sınavı sonuçlarının ise o dersin bütünleme sınavından bir hafta öncesine kadar ilân edilmesi gerekir.

Sınav notuna itiraz

MADDE 13 – (1) Öğrenciler; yalnızca yazılı sınav sonuçlarına, notların ilanından itibaren en geç beş iş günü içinde Konservatuvar Müdürlüğüne yazılı olarak maddî hata itirazında bulunabilir. İtiraz üzerine idarece yapılacak inceleme sonucu maddî hata tespit edilirse, ilgili ders sorumlusunun da görüşü alınıp gerekli düzeltme yapılarak Konservatuvar Yönetim Kurulu kararı ile durum kesinlik kazanır ve sonuç öğrenciye bildirilir.

Puan, harf notu ve katsayılar

MADDE 14 – (1) Sınav sonuçlarının değerlendirilmesinde kullanılan puan, harf notu ve katsayılar aşağıdaki şekilde tanımlanır:

a) Puanlar	Harf Notu	Katsayılar
90-100	AA	4.00
85-89	BA	3.50
75-84	BB	3.00
70-74	CB	2.50

60-69	CC	2.00
55-59	DC	1.50
50-54	DD	1.00
40-49	FD	0.50
0-39	FF	0.00
---	F	0.00

b) Bunlardan;

1) AA, BA, BB, CB, CC : Başarılı,

2) DC, DD : Ortak zorunlu derslerde öğrencinin dönem ağırlıklı not ortalaması 2.00 ve üzerinde ise başarılı (şartlı geçer), değilse başarısız,

3) FD, FF : Başarısız,

4) F: Devamsızlık veya uygulamadan başarısız olması sebebiyle final sınavına girme hakkı yok,

5) G (Geçer): Kredisiz derslerde başarılı,

6) K (Kalır): Kredisiz derslerden başarısız,

7) M (Muaf): Bir yükseköğretim kurumundan dikey/yatay geçişle kabul olunan veya herhangi bir yükseköğretim programında okurken merkezi yerleştirme ile yeniden kayıt hakkı kazanan öğrencilerin ilgili programa intibaklarında, önceden izledikleri programda almış oldukları ve Konservatuvar Yönetim Kurulu kararı ile başarılı sayıldıkları dersler için kaydedilen not olarak tanımlanır.

Başarı notunun tespiti

MADDE 15 – (1) Öğrencinin bir dersten başarısı, o dersin final/bütünleme sınavından sonra, ders sorumlusu öğretim elemanı tarafından, ara sınav/sınavlar not ortalamasının % 40'ı ile yarıyıl sonu final veya bütünleme sınav notunun % 60'ının toplamı dikkate alınarak yukarıdaki tabloya göre verilen harf notuna göre belirlenir.

(2) Öğrencinin bir dersten başarılı sayılabilmesi için, ara sınav not ortalamasının % 40'ı ile final veya bütünleme sınav notunun %60'ının toplamının en az 60 olması gerekir ve aldığı harf notunun en az CC olması gerekir. Öğretim elemanı, yukarıdaki yöntemle bulunacak puanın yukarıdaki tabloda bulunan harf karşılığının altında bir harfi başarı notu olarak belirleyemez. Aynı puana sahip öğrencilere farklı harf notu verilemez. Bir öğrenciye verilen harf notu, kendisinden daha düşük puana sahip öğrencilerin harf notundan düşük olamaz.

Ağırlıklı not ve ağırlıklı not ortalaması

MADDE 16 – (1) Bir dersin kredisi ile o dersten alınan notun katsayısının çarpımı o dersin ağırlıklı notudur.

(2) Dönem Ağırlıklı Not Ortalaması: Öğrencinin o yarıyıl kaydolduğu tüm derslerin ağırlıklı notlarının toplamının aynı derslerin kredi toplamına bölünmesi ile elde edilir. Bölme işlemi virgülden sonra iki basamak yürütülür. Sonuçlarda virgülden sonraki üçüncü hane beşten küçükse sıfıra, beş veya daha büyükse artırılmış şekilde yuvarlanarak iki hane olarak tespit edilir.

(3) Genel Ağırlıklı Not Ortalaması: Öğrencinin Konservatuvara kaydolmasından itibaren aldığı bütün derslerin ağırlıklı notlarının toplamının aynı derslerin kredi toplamına bölünmesi ile elde edilir. Genel ağırlıklı not ortalaması hesaplamasında öğrencinin tekrar ettiği derslerden aldığı son harf notu esas alınır. Öğrencilerin muaf tutuldukları dersler genel ağırlıklı not ortalamasının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

(4) Mezuniyet Ağırlıklı Not Ortalaması: Öğrencinin mezun olmaya hak kazandığı tarih itibariyle genel ağırlıklı not ortalaması, mezuniyet ağırlıklı not ortalamasıdır.

Başarı denetimi

MADDE 17 – (1) Bir dersten AA, BA, BB, CB, CC notlarından birini alan öğrenci o dersi başarmış sayılır. Ortak zorunlu derslerden DC, DD notlarından birini alan öğrencinin bu derslerden başarılı sayılabilmesi için dönem ağırlıklı not ortalamasının 2.00 olması gerekir. Aksi takdirde bu dersleri tekrar ederler.

(2) Şartlı geçer (DC, DD) notları ile ilgili değerlendirme bütünleme sınavları sonrasında yapılır.

Eğitim-öğretim süresi ve ek süreler

MADDE 18 – (1) Konservatuvar öğrenimlerini 2547 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi ile belirlenen azami öğrenim süresi olan yedi yıl içinde tamamlayarak mezun olamayanlar, 2547 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde öngörülen şartları yerine getirmek koşuluyla öğrenimlerine devam etmek için kayıt yaptırabilir. Bu durumda, ders ve sınavlara katılma hariç, öğrencilere tanınan diğer haklardan yararlandırılmadan öğrencilik statüleri devam eder. Eğitim-öğretim süresinin hesaplanmasında kayıt dondurma süreleri dikkate alınmaz.

(2) Üniversiteden süreli uzaklaştırma cezası alan öğrencilerin ceza süreleri, eğitim-öğretim süresinden sayılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kayıt Silme ve Sildirme, Mazeretler

Kayıt silme ve sildirme

MADDE 19 – (1) Öğrencinin aşağıda belirtilen hallerde Üniversite ile ilişkisi kesilir:

- a) İlgili mevzuat hükümlerine göre yükseköğretimden çıkarma cezası almış olmak.
- b) Yazılı olarak Konservatuvar ile ilişkisinin kesilmesi talebinde bulunmak.

Mazeretler

MADDE 20 – (1) Haklı ve geçerli bir sebeple mazeret beyan eden öğrenciler, mazeretlerinin bitiş tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde Konservatuvar Müdürlüğüne yazılı olarak başvurmak zorundadır. Bu süre içerisinde bildirilmeyen mazeretler kabul edilmez. Öğrencilerin sağlıkla ilgili mazeretlerinin kabul edilmesi için, sağlık raporlarının Üniversite sağlık kuruluşlarından veya yataklı diğer sağlık kurumlarından alınmış olması gerekir.

(2) Konservatuvar Yönetim Kurulunca kabul edilecek geçerli mazeretlerle ilgili olarak, aşağıdaki esaslara göre işlem yapılır:

a) Öğrencinin, geçerli mazereti sebebiyle katılmadığı ders saatlerindeki devamsızlığı, bu Yönetmeliğin 12 ncimaddesinde belirtilen sınırları aştığı takdirde, devamsız olduğu derslerle ilgili hakları öğrencinin talebi üzerine dondurulur. Öğrenciler bu dersleri, açıldıkları ilk yarıyıldan alırlar. Bu şekilde kaybedilen süre, eğitim-öğretim süresine eklenir.

b) Öğrencinin mazereti bu Yönetmelikte öngörülen devam süresine dahil edilmez.

c) Öğrenciler, raporlu oldukları süre içerisinde sınavlara giremez. Raporlu olduğu süre içinde sınava giren öğrencilerin sınavları geçersiz sayılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yatay ve Dikey Geçişler, Mezuniyet ve Diplomalar

Yatay ve dikey geçişler

MADDE 21 – (1) Konservatuvara yapılacak yatay ve dikey geçişler ile Selçuk Üniversitesinin birimlerinin bölüm veya programları arasındaki geçişler, çift anadal ve yandal eğitimi, 24/4/2010 tarihli ve 27651 sayılı Resmî Gazete’de

yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, ÇiftAnadal, Yandal ile Kurumlararası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik ve Senato kararlarına göre yapılır. Yatay ve dikey geçiş ile gelen öğrencilerin intibakları Konservatuvar Yönetim Kurulu kararı ile yapılır.

Mezuniyet

MADDE 22 – (1) Bir öğrencinin kayıtlı olduğu programdan mezun olabilmesi için, programda öngörülen mezuniyeti için gerekli olan dersleri almış ve başarmış olması, uygulamaları, staj ve benzeri çalışmaları başarı ile tamamlaması ve mezuniyet ağırlıklı not ortalamasının en az 2.00 olması gerekir.

(2) Öğrencinin mezuniyet tarihi, o sınav dönemindeki son sınavın günüdür. Ancak, bu tarihe kadar tek ders, bitirme ödevi ve benzeri sebeplerle mezun olamayan öğrenciler; tek ders sınavında başarılı olduğu veya bu çalışmaların tamamlanarak kabul edildiği tarihte mezun olurlar. Tek ders sınavında başarılı olan öğrenciler hariç, mezuniyetleri, bir sonraki akademik yarıyla taşan öğrenciler ise, o yarıyla ilişkin olarak 2547 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde öngörülen şartları yerine getirmesi gerekir.

Diplomalar

MADDE 23 – (1) Konservatuvar eğitimini başarı ile tamamlayan ve mezun olan öğrencilere lisans diploması verilir. Diplomalar hazırlanıncaya kadar, öğrenciye diplomasını alırken iade etmek üzere geçici mezuniyet belgesi verilebilir. Diploma ve mezuniyet belgeleri Rektörlükçe soğuk damga ile mühürlenir. Diplomaların şekli ve üzerinde yer alacak bilgiler Rektörlükçe düzenlenir.

(2) Konservatuvarın ilk dört yarıyılının bütün derslerinden başarılı ve bu derslerin ağırlıklı not ortalaması 2.00 olan öğrenciye, programdan ayrılmak istemesi halinde ön lisans diploması verilir. Ön lisans diploması almak için yapılacak başvurular herhangi bir süre ile sınırlı değildir.

(3) Bir yarıyıl sonunda, daha önce hiç disiplin cezası almamış olmak kaydıyla, o yarıyıl sonuna kadar alması gereken tüm dersleri alarak başarılı olan ve dönem ağırlıklı not ortalaması 3.50 ve üstünde olan öğrenciler, yarıyıl yüksek onur öğrencisi; 3.00 ila 3.49 arasında olan öğrenciler ise yarıyıl onur öğrencisi olarak tanımlanır. Öğrenciye o yarıyıl sonunda Konservatuvar Müdürlüğünce yarıyıl yüksek onur/onur öğrencisi olduğunu gösterir bir belge verilir.

(4) Mezun olmaya hak kazanan, hiç disiplin cezası almamış ve mezuniyet ağırlıklı not ortalaması 3.50 ve üstü olan öğrenciler diploma yüksek onur öğrencisi; 3.00 ila 3.49 arasında olan öğrenciler ise, diploma onur öğrencisi olarak tanımlanır. Öğrenciye, diploması ile birlikte diploma yüksek onur/onur öğrencisi olduğunu gösterir bir belge verilir ve diploma ekinde belirtilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Tebliğat ve adres bildirme

MADDE 24 – (1) Her türlü tebliğat, öğrencinin Konservatuvara kayıt sırasında bildirdiği adrese taahhütlü olarak yapılmak veya varakası Konservatuvar binasında ilân edilmek suretiyle tamamlanmış sayılır.

(2) Konservatuvara kayıt olurken bildirdikleri adresi değiştirdikleri halde, bunu Konservatuvarın ilgili birimlerine bildirmemiş bulunan veya vermiş oldukları adreste eksiklik veya yanlışlık olan öğrencilerin mevcut adreslerine tebliğatın gönderilmesi halinde kendilerine tebliğat yapılmış sayılır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 25 – (1) 16/11/2009 tarihli ve 27408 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Üst yarıyıldan ders alma

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2012-2013 eğitim-öğretim yılından önce kayıt yaptıran öğrencilere 2015-2016 eğitim-öğretim yılına kadar uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Selçuk Üniversitesi Rektörü yürütür.

HALIÇ ÜNİVERSİTESİ KONSERVATUARI ÖN LİSANS VE LİSANS EĞİTİM - ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Haliç Üniversitesinde ön lisans ve lisans düzeyinde yapılan eğitim ve öğretim etkinliklerinde uygulanacak esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; Haliç Üniversitesinde ön lisans ve lisans eğitim ve öğretimi ile sınavlarda uygulanacak esaslara, diploma ve sertifikalara, devamlı ve geçici ayrılma işlemlerine ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 ve 44 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Akademik birim: Haliç Üniversitesine bağlı olan fakülte, yüksekokul, konservatuvar ve meslek yüksekokulunu,
- b) İlgili kurul: Öğrencinin eğitim ve öğretim gördüğü akademik birimin kurulunu,
- c) İlgili yönetim kurulu: Öğrencinin eğitim ve öğretim gördüğü akademik birimin yönetim kurulunu,
- ç) Üniversite: Haliç Üniversitesini,
- d) Müttevelli Heyeti: Üniversite Müttevelli Heyetini,
- e) Rektör: Üniversite Rektörünü,

- f) Rektörlük: Üniversite Rektörlüğünü,
g) Senato: Üniversite Senatosunu,
ğ) Ders kredileri: 2547 sayılı Kanununun 44 üncü maddesine göre hesaplanan Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kredisini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kayıt İşlemleri, Yatay ve Dikey Geçişler, Ders Muafiyeti ile İlgili Esaslar

Öğrenim ücreti

MADDE 5 – (1) Üniversitede eğitim ve öğretim ücretlidir. Ücretler, her akademik yılın başlamasından önce Rektörlüğün önerisi ile Müttevelli Heyeti tarafından belirlenir. Öğrenciler öğrenimlerine başlayabilmek, devam edebilmek ve diplomalarını alabilmek için öğrenim ücretleri ile ilgili mali yükümlülüklerini yerine getirerek kayıtlarını yaptırmak ve yenilemek zorundadırlar.

(2) Bir ders için kredi başına ödenecek öğrenim ücreti, lisansta sekiz dönemlik ücretin 240'a veya ön lisans programlarında dört dönemlik ücretin 120'ye bölünmesiyle bulunur.

Burslu öğrenciler

MADDE 6 – (1) Burs ile ilgili işlemler; 2/11/2005 tarihli ve 25984 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Haliç Üniversitesi Burs Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülür.

Kontenjan ve öğrenci kabulü

MADDE 7 – (1) Üniversitenin eğitim ve öğretim programlarına kabul edilecek öğrenci kontenjanları, ilgili kurulların ve Senatonun önerisi üzerine, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Üniversiteye öğrenci kabulü, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)'nin belirlediği esaslar çerçevesinde yapılır. Üniversiteye girmeye hak kazanan öğrencilerin kayıt işlemleri, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirtilen süre içinde Rektörlük tarafından yürütülür.

(3) Birinci yarıyılta öğrenimine başlayan öğrenciler, o yarıyıla ait bütün dersleri almak zorundadır.

(4) Süresi içinde kaydını yaptırmayan öğrenciler Üniversiteye kayıt olma hakkından vazgeçmiş sayılır ve herhangi bir hak talep edemezler. Ön kayıt ve özel yetenek sınavı ile öğrenci alan bölümlere belirtilen süre içinde kesin kaydını yaptırmayan aday öğrenciler, kayıt haklarını kaybederler ve yerlerine yedek adaylar kesin kayıt hakkı kazanır.

(5) Kayıt için istenilen belgelerin aslı veya kurumca onaylı örneği kabul edilir. Adli sicil kaydına ilişkin olarak ise adayın beyanına dayanarak işlem yapılır; eksik belge, posta ve/veya vekâletname ile kayıt yapılmaz. Belgelerinde eksiklik veya tahrifat yapılmış olanlar ile herhangi bir yükseköğretim kurumundan disiplin cezası nedeniyle ilişki kesilmiş olanların kayıtları, yapılmış olsa dahi iptal edilir.

Öğrenci danışmanlığı

MADDE 8 – (1) Her öğrenci için, kayıtlı bulunduğu bölüm başkanlığı tarafından bir danışman görevlendirilir. Danışman öğrenciyi izler, öğrencinin akademik ve Üniversite ile ilgili sorunlarının çözümünde, uygun ve doğru ders seçimi yapmasında yardımcı olur.

Kayıt yenileme

MADDE 9 – (1) Öğrenciler her yarıyıl başında, akademik takvimde belirlenen süreler içinde öğrenim ücretleri ile ilgili mali yükümlülüklerini yerine getirerek, kayıt olacakları derslerin seçiminden ve kayıtlarını yenilemekten sorumludurlar. Derslerini seçen öğrenciler danışmanlarının onayını almak zorundadırlar. Aksi halde kayıt yenileme işlemleri geçersiz sayılır.

(2) Süresi içinde kayıt yenileme işlemlerini yaptırmayan öğrenciler, o yarıyıl derslere devam edemezler ve sınavlara giremezler. Bu şekilde kaybedilen süre eğitim ve öğretim süresinden sayılır. Ancak mazeretleri nedeniyle kayıtlarını zamanında yenileyemeyen öğrenciler, Üniversite Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ek süre içinde ve belirlenen bir ek gecikme bedeli ödeyerek kayıtlarını yenileyebilirler.

(3) Herhangi bir nedenle Üniversiteye bir süre kayıt yenileme yaptırmayan öğrenciler başvuruları durumunda, ayrıldıkları dönemdeki dersleri esas alınıp, yeni müfredata intibak ettirilerek kayıtları yenilenir. Öğrencinin ara verdiği süre, toplam eğitim süresinden sayılır.

Ders alma, bırakma ve dersten çekilme

MADDE 10 – (1) Her yarıyıl için ilgili eğitim-öğretim programında gösterilen dersler, o yarıyıla ait normal ders yüküdür. Öğrenciler her yarıyıl başında derslerini seçer ve ilan edilen kayıt takvimine uygun olarak danışmanlarına onaylatırlar.

Dönem ücretini ödedikten sonra kayıtları kesinleşmiş olur. Kayıt olunan derslerin toplam kredisi 50 AKTS kredisini aşamaz. Çift anadal veya yandal yapan öğrenciler en çok 65 kredilik derse kayıt olabilirler. (21 Temmuz 2013 tarih ve 28714 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)

(2) Öğrenciler öncelikle başarısızlıkları nedeniyle tekrarlamaları gereken derslere ve varsa önceki yarıyıllara ait hiç almadıkları zorunlu derslere kaydolmak zorundadırlar.

(3) Genel not ortalaması (GNO) en az 3 olan öğrenciler, istedikleri takdirde, danışmanlarının onayı ile bir üst sınıfın lisans eğitim ve öğretim programından en çok 20 AKTS kredilik ders alabilirler. (21 Temmuz 2013 tarih ve 28714 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)

(4) Öğrenciler durumlarına ve programın gereklerine göre, istedikleri takdirde hazırlık sınıfı hariç olmak üzere, dönemin normal ders yükünün altında da ders alabilirler. (21 Temmuz 2013 tarih ve 28714 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)

(5) Danışmanlarının onayı ile ders olarak kayıt yaptıran öğrenciler, akademik takvimde belirlenen ders alma-bırakma günlerinde, danışmanlarının onayı ile yeni dersler alabilirler ve tekrarlamak zorunda oldukları dersler ile önceki yarıyıllarda hiç almadıkları zorunlu dersler dışındaki derslerden bir kısmını bırakabilirler.

(6) Öğrenciler, ders alma-bırakma döneminden sonra yeni ders alamazlar. Danışmanlarının onayını alarak en geç yedinci haftanın son işgününe kadar dersten çekilebilirler. Öğrenciler ilk iki yarıyıl derslerinden, başarısız oldukları için tekrarladıkları derslerden ve önceki yarıyıllarda hiç almadıkları zorunlu derslerden çekilemezler. Öğrencilere çekildikleri dersler için ödedikleri ücret iade edilmez.

Yatay geçiş

MADDE 11 – (1) Diğer yükseköğretim kurumlarından Üniversiteye yatay geçişler, 24/4/2010 tarihli ve 27561 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik ile ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre yapılır. **(29 Eylül 2014 tarih ve 29134 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)**

Bölümler arası yatay geçiş

MADDE 12 – (1) Bölümler arası yatay geçiş; Yükseköğretim Kurumları Arasında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik

hükümlerine göre yapılır. Hazırlık sınıfı dışında, kayıtlı oldukları programda en az iki yarıyıl öğrenim görmüş, bütün derslerden başarılı ve genel not ortalaması en az 2.50 olan öğrenciler, önceki bölümlerinde aldıkları eğitim ve öğretim programlarındaki dersler ve ders içerikleri ile Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen esaslar dikkate alınarak, Üniversitenin diğer bölümlerine yatay geçiş yapabilirler. Başvurular akademik takvimde belirlenen süreler içinde Rektörlüğe yapılır. Başvurular, yatay geçiş yapılmak istenen bölüm tarafından incelenir ve Senato tarafından belirlenmiş olan koşul ve kontenjanlara uyularak ilgili yönetim kurulu tarafından karara bağlanır.

Dikey geçiş

MADDE 13 – (1) Meslek yüksekokulu mezunlarının Üniversiteye bağlı lisans programlarına geçişleri; 19/2/2002 tarihli ve 24676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yapılır.

Muafiyet ve intibaklar

MADDE 14 – (1) Üniversiteye yatay geçiş yolu ile kayıt yaptıran veya bölümler arası yatay geçiş yapan veya herhangi bir yükseköğretim kurumunda kayıtlı iken ya da mezun olduktan sonra ÖSYM sınavına girerek başarılı olup, Üniversiteye kayıt yaptıran öğrenciler; daha önce başarılı oldukları derslerden muaf olmak için bir defaya mahsus olmak üzere başvurabilirler. Başvuru, akademik takvimde belirtilen süre içinde, öğrencinin transkripti ve geldiği kurumda aldığı derslerin içerikleri eklenerek Rektörlüğe yapılır.

(2) Muafiyet başvurusu ilgili bölüm tarafından incelenir ve ilgili yönetim kurulu bu öğrencinin önceki kurumunda almış olduğu derslerin geçiş yaptığı programdaki hangi derslere karşılık geldiğine ve muaf sayılıp sayılmayacağına karar verir. Bu öğrenciler, Üniversitenin programlarında yer aldığı halde geldikleri kurumlarda almadıkları dersleri almakla yükümlüdürler. İlgili yönetim kurulu, bu çerçevede hazırladığı intibak programını Rektörlüğe bildirir. **(29 Eylül 2014 tarih ve 29134 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)**

(3) Üniversiteye ÖSYM sınavına girerek kayıt yaptıran öğrencilerin muaf sayıldıkları derslerin AKTS kredilerinin toplamının 30’a veya diğer türdeki kredilerinin 17’ye

bölünmesi ile bulunan sanal yarıyıl sayısı, azami yasal eğitim ve öğretim süresinden düşülerek eğitimde geçen süresi hesaplanır.

Özel öğrenciler

MADDE 15 – (1) Belirli bir konuda bilgisini arttırmak isteyen orta öğretim kurumları mezunları veya bir Yükseköğretim Kurumunda kayıtlı öğrenciler, Üniversitenin önlisans ve lisans programlarında yer alan derslere Üniversite Senatosunca belirlenen esaslar çerçevesinde özel öğrenci olarak kabul edilebilirler. Ancak özel öğrenci statüsünde ders alanlar, Üniversitenin diploma veya statüye yönelik öğrencilik haklarından yararlanamazlar. Bu öğrencilere Rektörlük tarafından durumlarını gösteren bir belge verilir.

(2) Özel öğrenciler, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen ve Mütevelli Heyeti tarafından belirlenen öğretim ücretini ödemekle yükümlüdürler.

(3) Özel öğrencilik Üniversitedeki herhangi bir programa kayıt hakkı vermez. Özel öğrenciler en çok 3 dönem için kayıt yaptırabilirler. Bu öğrencilerin Üniversitenin herhangi bir önlisans veya lisans programlarına yerleşmesi durumunda daha önce başarılı oldukları derslerin başarı notları aynı şekilde kabul edilir.

(4) Özel öğrencilerin Üniversitenin disiplin ve ödeme koşullarını yerine getirmedikleri takdirde Üniversite ile ilişkileri kesilir. **(7 Temmuz 2014 tarih ve 29053 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)**

İzinli sayılma

MADDE 16 – (1) Öğrenciler, istekte bulunmaları durumunda, ilgili yönetim kurulu tarafından, bir defada en çok iki yarıyıl süre ile izinli sayılabilirler. İzinli sayılma süresi, tüm öğretim süresi boyunca dört yarıyılı aşamaz. Öğrencinin;

a) Sağlık raporu ile belgelenmiş mazeretinin bulunması,

b) Mahallin en büyük mülki amiri tarafından belgelenmesi koşuluyla doğal afetler sonucu öğrenimine devam edememe durumunda kalması,

c) Tecil hakkını kaybetmiş olması ve askere alınması,

ç) Tutukluluk hali ya da öğrencilik sıfatının kaldırılmasını gerektirmeyen mahkûmiyet halinin bulunması

hallerinde öğrenci izinli sayılır.

(2) Öğrenciler, yukarıda belirtilen nedenler dışında, ilgili yönetim kurulunca kabul edilecek diğer nedenlerle de izinli sayılabilir. Ancak bu öğrenciler, izin dönemine karşılık gelen öğrenim ücretinin % 25'ini öderler.

(3) Öğrenciler izinli sayılma başvurularını belgeleri ile birlikte Rektörlüğe yazılı olarak yaparlar.

(4) Öğrencilerin izinli sayıldıkları süreler eğitim ve öğretim süresine dâhil edilmez. İzinli sayılan öğrenciler, sürenin bitiminde, yarıyıl kayıtlarını yaptırarak öğrenimlerine kaldıkları yerden devam ederler.

Kayıt sildirme

MADDE 17 –(1) Kayıt sildirmek isteyen öğrenciler, Rektörlüğe yazılı olarak başvururlar. Başvuru, ilgili yönetim kurulunca karara bağlanır. Kaydı silinen öğrencilere lise diplomaları ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Sınavı sonuç belgeleri iade edilir. İsterlerse not durumu belgesi de verilir. Lise diplomasının onaylı örneği ile kayıt sırasında alınan diğer belgeler öğrencinin dosyasında saklanır. Kayıt sildirme durumunda öğretim ücreti iade edilmez.

İlişik kesme

MADDE 18 –(1) Aşağıdaki durumlarda, öğrencinin Üniversite ile ilişkisi kesilir:

- a) Sağlık raporu ile belgelenen ruhsal ve bedensel rahatsızlıklar nedeni ile bu Yönetmeliğin 32 nci maddesinde belirtilen azami süreler dâhil, tüm öğrenim süresi içinde devamsızlığı iki yılı aşan öğrencilerin, öğrenciliklerine devam etmek istemeleri durumunda, yeniden aldıkları sağlık raporunun ilgili yönetim kurulunda incelenmesi sonucunda öğrenciliğin devam edemeyeceğine karar verilmesi,
- b) Hakkında açılan disiplin soruşturması sonunda yükseköğretim kurumundan çıkarma cezasının verilmiş olması.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim ve Öğretim ile İlgili Esaslar

Öğretim dili

MADDE 19 –(1) Bilim alanı bir yabancı dil olan programların dışında, öğretim dili Türkçedir. Ancak, Yükseköğretim Kurulunun onayı ile bazı programlarda tümüyle İngilizce veya Türkçe ile birlikte, toplam kredi saatinin en az % 30 oranındaki bölümü İngilizce olmak üzere, karma öğretim yapılabilir.

Zorunlu İngilizce muafiyet sınavı

MADDE 20 –(1) Türkçe öğretim yapan bir programa ilk defa kayıt yaptıran ve İngilizce muafiyet sınavına katılmak isteyen öğrenciler, eğitim ve öğretim yılı başında Rektörlükçe yürütülen zorunlu İngilizce dersi muafiyet sınavına girerler. Ancak muafiyet sınavına geçerli mazereti nedeniyle giremeyen öğrenciler, ek

kontenjandan yararlanarak kayıt yaptıran öğrenciler için yapılacak muafiyet sınavına katılabilirler.

(2) Muafiyet sınavında başarı notu 50'den daha az olan öğrenciler İngilizce I ve İngilizce II derslerini okumak zorundadırlar. En az 50 not alan öğrenciler İngilizce I dersinden, en az 70 not alan öğrenciler ise İngilizce I ve İngilizce II derslerinden muaf sayılırlar.

(3) Muafiyet sınavında başarılı olamayan öğrenciler, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülen zorunlu İngilizce I ve İngilizce II derslerine devam edip sınavlarda başarılı olmak zorundadırlar.

(4) Muaf olan öğrenciler daha sonra muaf oldukları dersleri almayı talep edemezler.

İngilizce yeterlilik ve düzey belirleme sınavları

MADDE 21 – (1) Üniversitenin tümüyle İngilizce veya karma öğretim yapan, ya da İngilizce hazırlık sınıfı zorunlu olan bir programına kayıt yaptırmış olan öğrenciler, kayıtlarının yapıldığı eğitim ve öğretim yılının başında Rektörlükçe düzenlenen bir İngilizce yeterlilik sınavına tabi tutulurlar.

(2) Bu sınavda, tamamen İngilizce eğitim ve öğretim veren programlara kayıt yaptırmış öğrencilerden 100 tam not üzerinden en az 70, karma öğretim veren programlara kayıt yaptırmış öğrencilerden ise 100 tam not üzerinden en az 60 puan alanlar ilgili programın birinci sınıfında öğrenime başlarlar.

(3) Yeterlilik sınavında başarısız olan öğrencilere yeni bir sınav açılmaz. Ancak geçerli mazereti nedeniyle bu sınava giremeyen öğrenciler, daha sonra ek kontenjandan yararlanarak kayıt yaptıran öğrenciler için yapılacak yeterlilik sınavına katılabilirler.

(4) İngilizcenin anadili olarak konuşulduğu ülkelerde, anadili İngilizce olmayanların yükseköğrenim görebilmeleri için aranan ve asgari İngilizce seviyesinin tespiti amacıyla yönelik olarak yapılan sınavlardan Yükseköğretim Kurulu tarafından başarılı sayılan puanları alan veya ÖSYM tarafından yapılan ve Yükseköğretim Yürütme Kurulu tarafından bu sınavlarla eşdeğerliliği kabul edilen sınavlarda 100 tam puan üzerinden sırasıyla yukarıda belirtilen düzeylerde başarılı olanlar da, girdikleri sınavın tarihinin üç yıldan eski olmaması koşuluyla, yeterlilik sınavına tabi tutulmadan kayıt yaptırdıkları programın birinci sınıfında öğrenime başlayabilirler.

Yabancı dil ve İngilizce hazırlık programı

MADDE 22 – (1) Bilim alanı yabancı dil olan programlara ve öğretim dili tümüyle İngilizce olan programlara, Türkçe ve İngilizce karma programlara, yeni kayıt

yaptıran öğrencilere, bu Yönetmelik esaslarına göre yabancı dil hazırlık programı uygulanır. İki yarıyıldan ibaret olan İngilizce hazırlık programında öğretim gören öğrencinin ders yükü Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen saatlerden az olamaz. Ancak her durumda haftalık İngilizce ders yükü 20 ders saatinden ve bir yarıyıldaki toplam ders yükü ise 260 ders saatinden az olamaz. Hazırlık programında geçirilen süre ve alınan kredi saatleri öğrencinin kaydolacağı eğitim ve öğretim programında dikkate alınmaz.

İngilizce hazırlık programına devam ve sınavlar

MADDE 23 – (1) İngilizce hazırlık programında, tüm dersler için o yarıyıldaki toplam ders saatinin % 80'ine devam etmeyen öğrenci yarıyıl sonu sınavlarına katılamaz. Toplam devam koşulunu sağladığı halde, ders başına % 80 devam zorunluluğunu yerine getirmeyen öğrencinin, ilgili dersten aldığı başarı notu sıfır sayılır.

(2) İngilizce hazırlık programında öğrenim gören öğrencilerin yeterlilik durumu, yarıyıl içinde okutulan derslerin yarıyıl sonu başarı notu ile yarıyıl sonunda yapılan final sınav sonuçları dikkate alınarak, 100 tam not üzerinden değerlendirilir. Başarı notu, akademik yılın sonunda her iki yarıyıl sonu başarı notunun ortalaması alınarak hesaplanır.

(3) Yıl içinde başarılı sayılmak için, tamamen İngilizce öğrenim veren bir programa kayıtlı öğrencilerin 100 tam not üzerinden en az 70, karma öğretim veren bir programa kayıtlı öğrencilerin ise 100 tam not üzerinden en az 60 puan alması gerekir. Bunun yanında, öğrencinin hazırlık programında başarılı sayılması için final sınav notunun, 100 tam not üzerinden, tümüyle İngilizce öğrenim görecektir olan bölüm öğrencileri için en az 70, karma öğrenim görecektir bölüm öğrencileri için ise en az 60 puan olmalıdır.

(4) Devamsızlıktan kalan veya başarı not ortalaması gerekli puanın altında olduğu için ikinci yarıyıl sonunda yapılan final sınavına giremeyen veya girdiği halde başarısız olan öğrenciler, yılsonu başarı notlarına bakılmadan, bir sonraki akademik yılın başında yapılan İngilizce yeterlilik sınavına girebilirler.

(5) Öğrenimin tümüyle İngilizce veya karma yapıldığı programlardan birinde kayıtlı öğrencilerden, hazırlık programında ilk iki yarıyıl sonunda yapılan yeterlilik sınavında başarısız olanlar, isterlerse ilave bir veya iki yarıyıl süre ile tekrar hazırlık

programına devam ederler ya da kendi imkânlarıyla İngilizcelelerini geliştirerek bir yıl içinde yeterlilik sınavına tekrar girebilirler.

(6) İlk iki yarıyıl sonunda yapılan yabancı dil yeterlik sınavında başarısız olan öğrenciler, isterlerse eşdeğer bir Türkçe programa geçiş için başvurabilirler. Türkçe program için başvuran öğrenciler ÖSYM tarafından, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, başka bir üniversitede ya da kaydının bulunduğu üniversitede öğretim dili tümüyle Türkçe olan eşdeğer bir programa, eşdeğer programın bulunmaması halinde yakın programlardan birine yerleştirilir. Ancak bunun için, kayıt yaptırdığı yıl itibarıyla, öğrencinin üniversiteye giriş puanının, yerleştirileceği programa kayıt yaptırmak için aranan taban puanından düşük olmaması gerekir.

(7) Öğrenim dili karma olan programlarda, hazırlık programı zorunlu olduğu halde, hazırlık programında başarısız olan öğrencinin birinci sınıfa kaydı yapılır, ancak öğrencinin mezun oluncaya kadar açılacak İngilizce yeterlilik sınavında başarılı olması gerekir.

Eğitim ve öğretim dönemleri

MADDE 24 – (1) Eğitim ve öğretim, yarıyıl esasına göre uygulanır. Akademik yıl güz ve bahar olmak üzere iki yarıyıldan oluşur. Her yarıyıl en az yetmiş iş günüdür. Kayıt ve yarıyıl sonu sınavları bu sürenin dışındadır. Gerekliğinde her yıl yaz okulu açılabilir. Akademik yılın kapsadığı kayıt, ders, sınav ve diğer etkinliklerin süre ve tarihlerini belirleyen akademik takvim, fakülte ve yüksekokulların özellikleri de dikkate alınarak, bir önceki eğitim ve öğretim dönemi sona ermeden önce, Senatonun onayı ile belirlenir.

Yaz okulu eğitim ve öğretimi

MADDE 25 – (1) Yaz okulu eğitim ve öğretimi, güz ve bahar yarıyılları eğitim ve öğretim programlarına ek olarak yaz ayları içerisinde uygulanan bir programdır.

(2) Yaz okulunun amaçları şunlardır:

- a) Üniversitenin öğretim imkânları değerlendirilerek, öğretim kapasitesini daha verimli kullanmak.
- b) Çeşitli sebeplerle bazı dersleri ilgili dönemde alamayan, aldıkları dersten başarısız olan veya bir dersten aldığı notu yükseltmek isteyen öğrencilere yeni bir imkân tanımak.
- c) İsteyen öğrencilerin bazı dersleri yaz okulunda alarak normal ders yüklerini azaltmalarını sağlamak.
- ç) Öğrencilere normal öğrenim süresi içinde mezun olabilme imkânı sağlamak.

d) Diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan öğrencilere, yaz okulunda açılan dersleri izleme imkânı sağlamak.

(3) Yaz okulunun öğretim süresi yedi haftadır. Bu süreye dönem sonu sınavları dâhil değildir. Yaz okulunda açılan her dersin yedi haftalık toplam saati, normal yarıyıldaki kadardır. Yaz okulunun akademik takvimi, Senatoca belirlenir ve ilan edilir.

(4) Yaz Okulu öğretimi, Üniversitenin lisans programlarının tüm öğretim birimlerinde, bitirme çalışması veya projesi dersi dışındaki her ders için açılabilir. Yaz okulunda açılacak dersler; ilgili akademik birimlerin teklifi üzerine Senato tarafından belirlenir. Güz ve bahar yarıyılları ders programlarına bağlı olarak yaz okulunda açılacak dersler, en geç bahar yarıyıl sonu sınav sonuçlarının ilanını izleyen hafta içinde ilan edilir.

(5) Yaz okulunda açılacak derslerin belirlenmesinde; her ders için dikkate alınacak asgari katılımcı öğrenci sayısı, Üniversite Yönetim Kurulunun önerisi ve Rektörün onayı ile belirlenir.

(6) Yaz okulunda devam zorunludur. Öğrencilerin aldığı derslerin haftalık toplam ders yükü, yirmi dört ders saatini geçemez.

(7) Yaz okulunda, ders ekleme ve silme ve izinli sayılma işlemleri uygulanmaz. Daha önce izinli sayılmış öğrenciler, izinli oldukları süre içinde, yaz okulunda ders alamazlar.

(8) Yaz okulunda, başarı değerlendirmesi, normal yarıyıl öğretimindeki gibidir.

(9) Yaz okulundan önceki son dönemde Üniversite ile ilişkisi kesilmiş öğrencilerin, yaz okuluna kaydı yapılmaz.

(10) Yaz okulunda geçen süre, toplam eğitim ve öğretim süresine dâhil edilmez.

(11) Yaz okulunda alınan derslerin başarı notu, transkriptlerde yaz okulu adı altında açılan bölümde gösterilir ve dersin ilgili olduğu yarıyıl not ortalamasında dikkate alınır.

(12) Üniversitenin yaz okuluna diğer üniversitelerde kayıtlı öğrenci olduğunu belgeleyen öğrenciler de kaydedilebilir. Bu öğrencilere, yaz okulunun öğretim süresini, başardıkları dersin adını, kredisini ve başarı notunu gösteren bir belge verilir.

(13) Üniversitenin yaz okulu öğretimi burslu öğrenciler dâhil ücretlidir. Alınacak ücretler, normal dönemlerdeki kredi karşılığı ücretlerden düşük olamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim ve Öğretim Programları

Anadal programları

MADDE 26 – (1) Eğitim ve öğretim programları, ilgili bölümlerin önerisi üzerine, ilgili kurullarca karara bağlanıp, Senatoya sunulur. Programda yapılacak değişiklikler, her yıl en geç mayıs ayı içinde aynı şekilde belirlenir. Dört yarıyıllık eğitim ve öğretim programları toplam 120, sekiz yarıyıllık eğitim öğretim programları toplam 240 AKTS kredilik dersi kapsamı gerekir.

(2) Eğitim ve öğretim programları; teorik ve uygulamalı çalışmalardan oluşur. Bu programların uygulanması ile ilgili esaslar Senato tarafından belirlenir.

Yandal programları

MADDE 27 – (1) Bu programların uygulanması Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik ile ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre yapılır. **(29 Eylül 2014 tarih ve 29134 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)**

Çift anadal programları

MADDE 28 – (1) Bu programların uygulanması Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik ile ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre yapılır. **(29 Eylül 2014 tarih ve 29134 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)**

(2) Çift Anadal programının açılması ve uygulanması, Yükseköğretim Kurumları Arasında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde ve Senato tarafından belirlenen esaslara göre yapılır. Aynı Yönetmelikte yer alan 100 puan üzerinden 70 ve 65 puanları karşılığı, kredili sistemde verilen harf notlarında, sırasıyla BB ve CB olarak uygulanır.

Değişim programları

MADDE 29 – (1) Üniversite ve denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt dışındaki bir üniversite arasında Yükseköğretim Kurulunun onayı ile yapılan işbirliği protokolleri çerçevesinde öğrenci değişim programları uygulanabilir. Değişim programları; Yükseköğretim Kurumları Arasında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası

Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik esasları çerçevesinde yürütülür. Bu programlar çerçevesinde, ilgili yönetim kurulu kararı ile sürekli veya kesikli olarak en fazla dört yarıyıl süre ile yurt dışındaki üniversitelere öğrenci gönderilebilir ve bu üniversitelerden öğrenci kabul edilebilir. Bu süre içinde yurt dışına giden öğrencilerin üniversitedeki kaydı devam eder ve bu süre eğitim ve öğretim süresinden sayılır.

(2) Öğrencilerin gittikleri üniversiteden alacakları derslerin belirlenmesine ve geri dönüşlerinde aldıkları derslerdeki başarı notlarının nasıl değerlendirileceğine ve intibak işlemlerine, ilgili bölümün görüşü üzerine ilgili yönetim kurulu karar verir.

(3) Yurt dışındaki üniversitelerden Üniversiteye gelen öğrencilere, aldıkları dersleri ve başarı durumlarını gösteren bir belge verilir.

(4) Değişim programları çerçevesinde katkı paylarının miktarları ve ödeme koşulları ilgili anlaşmalarla belirlenir.

Dersler

MADDE 30 – (1) Eğitim ve öğretim programlarında yer alan kredili veya kredisiz dersler; ortak zorunlu, zorunlu, alan içi seçmeli ve alan dışı seçmeli olmak üzere dört gruba ayrılırlar. Bunlardan;

a) Ortak zorunlu dersler: 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen, Türk Dili, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, yabancı dil hazırlık programları olmayan programlardaki yabancı dil dersleridir.

b) Zorunlu dersler: Eğitim ve öğretim programında zorunlu olduğu belirtilen ve öğrencilerin mezun olabilmeleri için hepsini alıp, başarılı olmaları gereken derslerdir.

c) Alan içi seçmeli dersler: Öğrencilerin kayıtlı olduğu eğitim ve öğretim programlarında yer alan ve mezun olabilmeleri için önerilen belli ders veya ders grupları arasından seçilerek başarılı olunması gereken derslerdir.

ç) Alan dışı seçmeli dersler: Öğrencilerin kayıtlı oldukları eğitim ve öğretim programlarında yer alan, alan dışı seçmeli derslerdir. Bu dersler alan seçmeli derslerin yerine saydırılmaz.

(2) Bazı derslerin alınabilmesi için alt yarıyıl veya yarıyillarda yer alan derslerden bir veya birkaçının başarılması veya diğer bazı özel koşulların da yerine getirilmesi gerekebilir. Bu derslerin önkoşulları ilgili bölümün önerisi ile ilgili kurullarca karara bağlanarak Senatoca onaylanır.

Ders programları ve derslere devam

MADDE 31 – (1) Haftalık ders programları akademik takvime uygun olarak ilgili yönetim kurulu tarafından belirlenir ve ilan edilir. Üniversitede derslere devam zorunludur. Teorik derslerin en az % 70'ine, ders uygulamaları ile laboratuvarların ve yabancı dil hazırlık programlarında yer alan ders ve uygulamaların en az % 80'ine devam etmeyen öğrenciler devamsız sayılırlar ve yarıyıl sonu sınavına giremezler.

(2) Sağlık raporu ve disiplin cezası dâhil, bir dersin devam yükümlülüğünü yerine getirmeyen öğrenciler devamsızlık nedeni ile başarısız sayılırlar. Uygulamalı dersler haricinde bir dersin önceki dönemlerde devam koşulu yerine getirilmiş ise başarısızlık nedeniyle tekrar edilen derslerde devam koşulu aranmaz. Ancak, bu öğrenciler normal eğitim sürecinde dersin devam dışındaki tüm eğitsel yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadırlar. **(29 Eylül 2014 tarih ve 29134 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)**

(3) Derslere devam durumu ilgili öğretim üyesi/görevlisi tarafından izlenir ve akademik takvimde belirtilen süre içinde not işleri sistemine kaydedilir.

(4) Ülke veya Üniversiteyi temsil amacı ve Üniversitenin izni ile bilimsel, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere ve yarışmalara katılan öğrenciler, ilgili yönetim kurulu kararı ile o süre içindeki derslerden de izinli sayılırlar ve bu süreler devamsızlıktan sayılmaz.

Eğitim ve öğretim süreleri ve süre bitiminde uygulanacak yöntem

MADDE 32 – (1) Üniversitede eğitim ve öğretim programlarının azami süresi; iki yıllık ön lisans programlarında en çok üç, dört yıllık lisans programlarında en çok yedi, beş yıllık programlarda en çok sekiz ve altı yıllık programlarda ise en çok dokuz yıldır. Yabancı dil hazırlık öğretimi bu sürelerin dışındadır.

(2) Öğrenciler, sorumlu oldukları eğitim ve öğretim programlarındaki ders ve kredi yükümlülüklerini zorunlu öğrenim sürelerinden önce tamamlamaları durumunda, öğretim süresinin dolmasını beklemeden mezun olabilirler.

(3) Yukarıda belirtilen azami süreler sonunda mezun olamayan öğrencilerin Üniversite ile ilişkisi kesilmez. Ancak bu öğrenciler, sorumlu oldukları veya aldıkları derslere devam ve sınavlara katılma dışındaki öğrencilik haklarından yararlanamazlar.

(4) Üniversiteden uzaklaştırma cezası alan öğrencilerin ceza süreleri öğretim süresinden sayılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sınavlar ve Değerlendirmelere İlişkin Esaslar

Sınavlar

MADDE 33 – “(1) Üniversitede aşağıda belirtilen sınavlar yapılır:

a) Ara sınav: Her ders için her yarıyılıda en az bir ara sınav yapılır.

b) Yarıyıl sonu sınavı: Bir dersin yarıyıl sonu sınavı, o dersin tamamlandığı yarıyıl sonunda yapılır. Bu sınava dersi alan ve devam zorunluluğunu yerine getiren öğrenciler girebilirler.

c) Bütünleme sınavı: Yarıyıl sonu sınavından başarısız olanlar ile girme hakkı olduğu halde dönem sonu sınavına girmeyen veya özürü nedeniyle giremeyen öğrenciler ile başarılı olduğu dersin notunu yükseltmek için kayıtlı olduğu öğrenim birimine başvuran öğrencilerin tümü bütünleme sınavına girebilirler. Bütünleme sınavı notu o dersin dönem sonu sınav notu olarak değerlendirilir.

ç) Dönem içi kısa sınavlar ve ödevler: Öğretim elemanı öğrencilerin çalışmalarını teşvik etmek, başarılarını artırmak için kısa sınavlar, ödevler veya ders içi uygulamalar yapabilir. Ancak bunların ders başarı notuna katkısının ne olacağı ve kaç kez olacağı önceden belirlenip öğrencilere ders bilgi formu ile duyurulur. Öğretim elemanı bunu öğrenci bilgi sistemi aracılığı ile yapar.

d) Özür sınavı: Ara sınavına giremeyen öğrencilerden haklı ve geçerli nedenleri ilgili yönetim kurulunca kabul edilenler, aynı yarıyıl içinde düzenlenecek özür sınavına girerler. Özürlerin kabulü için, haklı ve geçerli nedenleri kanıtlayıcı belgeler ile birlikte, ilgili yönetim kurulunun belirleyeceği süreler içinde yazılı olarak ilgili dekanlık ya da yüksekokul müdürlüğüne bildirilmesi gerekir. Bu süreler içinde yapılmayan başvurular kabul edilmez. Bunlardan;

1) Türkiye’yi veya Üniversiteyi temsil amacı ile bilimsel, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere ve yarışmalara Üniversitenin izni ile katılan öğrenciler, ilgili yönetim kurulu kararı ile sınavlarda özürlü sayılırlar.

2) Sağlıkla ilgili özürlerin herhangi bir sağlık kuruluşundan alınacak sağlık raporu ile belgelendirilmesi gereklidir. Öğrencilerin raporlu oldukları süre içinde girdikleri sınavlarda aldıkları notlar geçersiz sayılır.

e) Muafiyet sınavları: Senato tarafından belirlenen yabancı dil hazırlık programları olmayan bölümlerdeki yabancı dil, temel bilgi teknolojileri kullanımı dersleri için ilgili yarıyıl başında yapılan sınavlardır.

f) Tek ders sınavı: Azami öğretim sürelerini doldurmamış olup, mezuniyetleri için devam zorunluluklarını yerine getirdikleri ancak başarısız oldukları sadece bir teorik

dersi kalan öğrenciler, rektörlüğe başvurmaları durumunda, ilgili yönetim kurulu kararı ile izleyen ilk yarıyıl başında açılacak tek ders sınavına girebilirler. Öğrenciler tek ders sınavından bir kez yararlanabilirler. Bu sınavda başarılı sayılmak için en az CC notunun alınması gerekir. Bu sınavda başarısız olan öğrenciler, bu derse ilgili dönemde ilk kez almış gibi kaydedilir. (21 Temmuz 2013 tarih ve 28714 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)

(2) 2,00 genel not ortalamasını tutturamadığı için son sınıfta mezun olamayan ön lisans ve lisans öğrencilerine, akademik takvimde ilan edilen tarihte başvurmaları halinde, izleyen yarıyıl başlamadan önce bir defaya mahsus olmak üzere ortalamasını yükseltmeleri için seçecekleri FF üzerinde not aldıkları en çok üç dersten birer sınav hakkı verilir. Ancak öğrenci, sınavı bir dönemlik uygulama ile verilebilen proje, laboratuvar ve benzeri dersleri seçemez. Bu sınavlardan alınan notlar, derslerin son sayısal başarı notları olarak kaydedilir. Bu sınavlar sonucu bir dersten FF alan öğrenciler, bu dersi ilk kez alıyormuş gibi derse kaydedilirler ve devam koşulu dâhil kaydoldukları bu dersin her türlü yükümlülüğünü yerine getirmek zorundadırlar. (21 Temmuz 2013 tarih ve 28714 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)

(3) Sınav programları akademik takvime uygun olarak ilgili yönetim kurulu tarafından belirlenir ve sınavlardan en az bir hafta önce ilan edilir. Gerekirse ilgili yönetim kurulu kararı ve Rektörlük onayı ile cumartesi günleri de sınav yapılabilir.

(4) Öğrenciler tüm sınavlarına ilan edilen gün, saat ve yerde girmek zorundadırlar. Aksi halde sınavları geçersiz sayılır. Öğrencinin girmemesi gereken bir sınava girmesi durumunda aldığı not, ilan edilmiş olsa bile, iptal edilir.

(5) Yazılı sınav belgeleri iki yıl süreyle her fakülte veya yüksekokulun sekreterliğince belli bir düzen içinde arşivlenerek saklanır. Saklama süresi sona eren sınav evrakı, bir komisyon nezaretinde imha edilir.

Ders başarı notları

MADDE 34 – (1) Bir dersin başarı durumu, ders başarı notu ile belirlenir. Bu not, öğrencilerin yarıyıl içindeki başarılarını yansıtan yarıyıl içi başarı notu ile yarıyıl sonu sınavında aldıkları notun birlikte değerlendirilmesi ile elde edilir.

(2) Ara sınav notu ile yarıyıl içinde yapılan ödev, laboratuvar ve benzeri çalışmalardan alınacak notların yarıyıl içi başarı notuna katkı oranları yarıyıl başında dersin öğretim üyesi/görevlisi tarafından belirlenir, öğrencilere ve bölüm başkanlığına bildirilir. Ders başarı notunun hesaplanmasında, yarıyıl içi başarı

notunun % 40'ı dikkate alınır. Sınavlarda alınan puanlar 100 üzerinden değerlendirilerek ham başarı puanları belirlenir.

(3) Öğrencilerin ders başarı notlarının hesaplanmasında bu Yönetmeliğin 36'ncı maddesinde düzenlenen bağıl değerlendirme sistemi kullanılır.

(4) Bağıl değerlendirme; her öğrencinin sınav ve diğer faaliyetlerinin her birinden 100 tam not üzerinden aldığı ham başarı puanlarından harfle ifade edilen ders başarı notunun, o dersi alan tüm öğrencilerin başarı düzeyleri ile bağlantılı olarak, dersin öğretim üyesi/görevlisi tarafından belirlenmesidir.

Not değerleri

MADDE 35 – (1) Öğrencilerin derslerdeki başarı derecelerini belirlemede harfli bağıl değerlendirme sistemi kullanılır. Bu amaçla kullanılan harfler ve bu harflerin sayısal değerleri aşağıda belirtilmiştir:

<u>Harf</u>	<u>Notu</u>	<u>Sayısal</u>	<u>Değeri</u>
	AA		4.0
	AB		3.7
	BA		3.3
	BB		3.0
	BC		2.7
	CB		2.3
	CC		2.0
	CD		1.7
	DC		1.3
	DD		1.0
FF		0.0	

(2) Yukarıda belirtilen başarı notları harflerinin dışında, öğrencilerin bir derste ki durumları sayısal değeri olmayan harflerden birisi ile aşağıdaki gibi belirlenir:

a) NA (Devamsız): Devamsızlık nedeniyle başarısız olunan dersler için verilir ve ortalama hesaplarında kredili dersler için FF, kredisiz dersler için U notu gibi işlem görür.

b) I (Eksik): Öğrencilerin derste başarılı oldukları halde, özürleri nedeni ile ders için gerekli olan proje, ödev, laboratuvar deneyleri ve benzeri çalışmaları

tamamlayamamaları durumunda verilir. Bu harfi alan öğrenciler, sınav döneminin bitiminden sonra en çok on beş gün içinde eksikliklerini tamamlayarak bir not almak zorundadırlar. Aksi halde, I harfi FF notuna dönüşür.

c) S (Yeterli): Kredisiz derslerde başarılı olanlara verilir.

ç) U (Yetersiz): Kredisiz derslerde başarısız olanlara verilir.

d) T (Transfer): Başka bir yükseköğrenim kurumundan daha önce alınan ve denkliği ilgili yönetim kurulu tarafından kabul edilerek muaf sayılan dersler için verilir.

e) W (Çekilmiş): Öğrencilerin çekildikleri dersler için verilir.

f) P (Devam eden): Birden fazla döneme yayılan kredisiz derslerin devam ettiği durumlarda verilir.

g) M (Muaf): Program değişikliği sonucu veya başka bir nedenle öğrencinin muaf olduğu dersler için verilir.

ğ) G (Alınması gerekli dersler): İntibak ya da program değişikli nedeniyle, öğrencinin alması gereken derslerin bilgisayar programına kaydı sırasında verilir. Böylece öğrenci, kayıt yenileme sırasında alması gereken derslerin tamamını görebilir. Öğrenci bu dersi aldığı anda bu notun yerine dersten aldığı harf notu kaydolur.

(3) Bir dersten DD ve üstü ile S notlarını alan öğrenciler o dersi başarmış; FF, NA, I ve U notlarını alan öğrenciler o dersi başaramamış sayılırlar.

(4) Bir öğrencinin bir dersten CC' nin altında yer alan CD, DC, DD notlarından birini alması ve bu Yönetmeliğin 38 inci maddesinde açıklanan genel not ortalamasının 2.00'in altında kalması durumunda, bu dersten başarılı olarak kabul edilmez.

Bağlı değerlendirme sistemi

MADDE 36 – (1) Bağlı değerlendirme sistemi, dönem sonunda hesaplanan sayısal başarı puanlarının bu Yönetmeliğin 35 inci maddesinde yer alan harfli ders başarı notuna dönüştürülmesidir. Bu işlem şu şekilde yapılır:

a) Dersi alan tüm öğrencilerin sayısal başarı puanlarının en büyükten en küçüğe doğru sıralanmış bir listesi alınır. Hangi sayısal başarı puanının üzerinde kalan gruba hangi harfin verileceği, bu listeden yararlanılarak belirlenir. Öğretim elemanı, dersi alan öğrencilerin derse ilgisi, ortalama başarısı, sınavlarda sorulan soruların ağırlığı ve benzeri hususları göz önüne alarak harf notlarını belirler.

b) Ancak sayısal başarı puanı 40'dan az ise FF notu verilir. Sayısal başarı puanı 80'den az olana AA notu verilemez.

c) Öğretim elemanı sayısal başarı puanlarının dağılımını ve notlar arasındaki farkları göz önüne alarak her harf notu için sayısal başarı puanının alt sınırını belirler. Bu alt sınırları belirlerken, sıralanmış puanlardaki kopmalardan yararlanabilir.

“ç) Dönem sonunda belirlenecek harf notu aralığı bütünleme sınavında da geçerli olacağından, öğretim elemanın tüm harfler için aralık belirlemesi gerekir.” (10 Eylül 2012 tarih ve 28407 sayılı resmi gazetede ilan edilen değişik şekli)

(2) Öğretim elemanı, sayısal başarı puanlarını yukarıdaki esaslara göre harf notlarına dönüştürür.

(3) Bir öğrenciye; ders başarı notu olarak, sayısal başarı puanı kendisinininkinden daha yüksek olan diğer bir öğrenciden daha yüksek bir harf notu takdir edilemez.

(4) Bir dersin aynı öğretim elemanınca iki veya daha fazla gruplar halinde verilmesi durumunda harf notu aralıkları tüm gruplar için ortak yapılabilir.

(5) Harf notlarının sayısal değeri için hesaplanan sınıf ortalamasının 3'ten fazla 1'den az olması durumunda, öğretim elemanı durumu izah eden bir raporu ilgili birim amirine sunmak zorundadır.

(6) Maddi hatanın düzeltilmesi, I notunun yeni bir nota dönüştürülmesi, mahkeme kararı ile not değişimi ve benzeri nedenlerle, bazı öğrencilerin sayısal başarı puanlarının değiştirilmesi gerektiğinde; o yarıyıl için bu derste diğer öğrenciler için kullanılan harf aralıkları uygulanır.

İntibak veya not dönüşümünde uyulacak esaslar

MADDE 37 – (1) Öğrencilerin intibakları sırasında veya bir başka eğitim kurumunda aldıkları sayısal notlarının değerlendirilmesinde, daha önce 100 sayısal not üzerinden alınmış olan notları aşağıdaki tabloya uygun olarak harf notuna dönüştürülür.

<u>Harf</u>	<u>Notu</u>	<u>Sayısal</u>	<u>Değeri</u>
	AA	95	-100
AB		90	-94
BA		85	-89
BB		80	-84
BC		75	-79
CB		70	-74
CC		65	-69
CD		60	-64
DC		55	-59

Yarıyıl ve genel not ortalaması

MADDE 38 – (1) Her öğrenci için, her yarıyıl sonunda yarıyıl not ortalaması (YNO) ve genel not ortalaması (GNO) olmak üzere iki farklı türde ağırlıklı not ortalaması hesaplanır ve öğrencinin başarı durumu bu ortalamalara göre belirlenir.

(2) Bir dersin kredisi ile o derste alınan harf notunun sayısal değerinin çarpımı o dersin ağırlıklı puanını verir. YNO, öğrencinin o yarıyıl aldığı bütün derslerin ağırlıklı puanlarının toplamının, alınan derslerin kredi toplamına bölünmesi ile bulunur.

(3) GNO, öğrencinin öğrenimi süresince aldığı bütün derslerin ağırlıklı puanlarının toplamının, alınan derslerin kredi toplamına bölünmesi ile bulunur. GNO hesaplanırken, tekrar edilen ders bulunması halinde bu dersten alınan en son not; seçimlik bir ders yerine başka bir dersin tekrarlanması durumunda ise en son alınan dersin notu hesaplamaya katılır.

(4) Not ortalamasının hesaplanmasında, bölme işlemleri virgülden sonra iki basamak yürütülür.

(5) Yandal ve çift anadal dersleri ile P, S, U, I, T, W, M notları alınan dersler not ortalamalarının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Ders tekrarı

MADDE 39 – (1) Zorunlu bir dersten FF, NA ve U notlarından birisini alan öğrenciler o dersi açıldığı ilk yarıyıldan itibaren kayıt yaptırarak tekrarlamak zorundadırlar.

(2) Başarısız olunan veya W notu alınan ders bir seçmeli ders ise, öğrenciler bu dersin yerine, akademik danışmanlarının onayı ile ders alma ve bırakma günleri içinde başka seçmeli dersleri alabilirler. Başarısız olunan seçmeli ders, yerine bir başka seçmeli ders alınmadıkça öğrencinin üzerinden silinmez.

(3) Öğrenciler akademik ortalamalarını yükseltmek için buldukları yarıyıldan itibaren almaları gereken derslere ek olarak, bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde belirtilen sınırlar içinde, daha önce CD, DC ve DD notlarını aldıkları dersleri de tekrarlayabilirler. Bu durumda, akademik ortalamaların hesabında en son alınan not dikkate alınır.

Akademik yetersizlik ve süresi

MADDE 40 –(1) Üniversiteye kaydoldukları dönemden başlayarak, her eğitim öğretim dönemi sonunda hesaplanan GNO'ları 2.00'ın altına düşen öğrencilere akademik yetersizlik uyarısı verilir. Bu uyarı öğrencinin sonuç listesinde, akademik geçmiş dökümünde ve transkriptinde GNO'ları; 2.00 veya 2.00'dan daha büyük olana kadar her dönem bilgisinin altında verilir. (21 Temmuz 2013 tarih ve 28714 sayılı resmi gazetede yayımlanan değiştirilmiş şekli)

(2) Dikey geçişle gelen öğrenciler için birinci fıkra uygulanmaz.

Sınav sonuçlarının ilanı, itiraz ve notların kesinleşmesi

MADDE 41 –(1) Öğrenciler veya dersin öğretim üyesi/görevlisi, bir sınavın notunun ilanını takip eden beş iş günü içerisinde ilgili dekanlık, yüksekokul müdürlüğü, konservatuvar müdürlüğü ve diğer birim başkanlıklarına yazı ile müracaat ederek, ilan edilen notlara maddi hata yönünden itiraz edebilirler. Sınav cevap kâğıdında; sehven okunmayarak not toplamına dâhil edilmeyen cevaplar ile sorulara verilen cevaplardan bazılarının sehven not toplamına dâhil edilmediği durumlar maddi hata olarak kabul edilir. Maddi hata incelemesinde, verilen cevaplar tekrar okunarak yeniden değerlendirilme yapılmaz. İtiraz üzerine, dersin öğretim üyesi/görevlisi tarafından yeniden incelenen sınav cevap kâğıdında maddi hata bulunmaması halinde, daha önce verilen not aynen kalır. Bu durumda sonuç, dekanlıkça/müdürlükçe öğrenciye bildirilir ya da sınav kâğıdındaki cevapların hepsine not atılmasında, notların toplamında veya soruların not tablosuna geçirilmesinde bir hata veya benzeri bir durum varsa, öğrenci veya dersin öğretim üyesi/görevlisi tarafından yapılacak başvurular ilgili yönetim kurulu tarafından kesin karara bağlanır ve Rektörlüğe bildirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Mezuniyet, Diploma ve Sertifikalar

Mezuniyet

MADDE 42 –(1) Aşağıdaki koşulları yerine getirmiş öğrenciler, öğrenimlerini tamamlayarak mezun olmuş sayılırlar:

- a) Kayıtlı oldukları eğitim ve öğretim programının öngördüğü yükümlülükleri başarı ile tamamlamış olmak.
- b) Eğitim ve öğretim programının gerektirdiği tüm derslerden başarılı olmak.
- c) En az 2.00 genel not ortalamasını tutturmuş olmak.
- ç) Üniversite ile ilişkisi kesilmemiş olmak.

Diploma ve sertifikalar

MADDE 43 – (1) Öğrenimlerini tamamlayanlara aşağıda belirtilen diploma veya sertifikalar verilir:

a) Önlisans diploması: Üniversitenin meslek yüksekokulunda dört yarıyılık programlarını başarıyla tamamlayan öğrencilere verilir. Ayrıca lisans programı uygulayan bölümlerinde, lisans öğrenimlerinin en az ilk dört yarıyılındaki tüm derslerden başarılı olan öğrencilere, istemeleri halinde, Üniversite Yönetim Kurulunun belirlediği esaslara göre, ön lisans diploması verilebilir.

b) Lisans diploması: Sekiz yarıyılık bir lisans programını başarı ile tamamlayan öğrencilere lisans diploması verilir.

c) Çift anadal diploması: Kayıtlı olduğu lisans programında mezuniyet hakkını elde eden ve çift anadal lisans programını tamamlayan öğrencilere ikinci bir anadal diploması verilir.

ç) Yandal sertifikası: Yandal programı uygulayan bölümlerde, yandal programlarını başarı ile tamamlayan öğrencilere yandal sertifikası verilir.

(2) Diplomalar hazırlanıncaya kadar, bir defaya mahsus olmak üzere ilgili fakülte dekanı ya da yüksekokul müdürünün imzasını taşıyan geçici bir mezuniyet belgesi verilebilir. Bu belge, diplomanın aslı verildiğinde geri alınır.

(3) Diplomanın kaybedilmesi durumunda, yeni diploma verilebilir. Ancak bu diplomada diplomanın ikinci kez verildiği ve eski diploma veya diplomaların seri numaraları belirtilerek geçersiz olduğu yazılır. Aynı not diploma defterine de kaydedilir.

Onur ve yüksek onur başarı belgeleri

MADDE 44 – (1) Disiplin cezası almadan en az 3.50 GNO ile mezun olan öğrencilere Yüksek Onur Belgesi, 3.00 –3.49 arasında GNO ile mezun olan öğrencilere ise Onur Belgesi verilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Öğrenci kimlik belgesi

MADDE 45 – (1) Üniversiteye ilk defa kayıt yaptıran ya da kaydını yenileyen öğrencilere, Rektörlük tarafından bir yıl geçerli olan fotoğraflı bir kimlik belgesi verilir. Mezun olan ya da ilişkisi kesilen öğrenci, kimlik belgesini iade eder.

(2) Yıpranan kimlik belgesi yenisi ile değiştirilir. Kimlik belgesinin kaybedilmesi durumunda, öğrencinin ulusal bir gazetede yayımlattığı kayıp ilanını bir dilekçe ekinde Rektörlüğe vermesi durumunda, kendisine yeni bir kimlik belgesi düzenlenir.

Tebliğat ve adres bildirme

MADDE 46 – (1) Öğrenciler öğrenim süreleri boyunca öğretim, ders ve sınav programları ile sınav sonuçları ve diğer hususlarla ilgili olarak Üniversite yönetimi tarafından yapılan yazılı duyuru ve ilanları özenle izlemekle yükümlüdürler.

(2) Her türlü tebligat, öğrencilerin kayıtlı oldukları nüfus idaresine bildirdikleri adrese iadeli ve taahhütlü olarak yapılmak sureti ile tamamlanmış sayılır.

(3) Adres değişikliklerini kayıtlı oldukları nüfus idaresine bildirmeyenler ile yanlış veya eksik adres veren öğrencilerin, mevcut adreslerine tebligatın gönderilmesi durumunda da kendilerine tebligat yapılmış sayılır.

Giyim ve genel görünüş

MADDE 47 – (1) Öğrenciler giyim ve genel görünüş konusunda ilgili mevzuat hükümlerine uymak zorundadırlar.

Disiplin işlemleri

MADDE 48 – (1) Öğrenciler hakkındaki disiplin işlemleri; 13/1/1985 tarihli ve 18634 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülür.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 49 – (1) 6/9/2010 tarihli ve 27694 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Haliç Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

İntibak

GEÇİCİ MADDE 1 – (29 Eylül 2014 tarih ve 29134 sayılı resmi gazetedeki 7 no’lu değişiklik maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

Yürürlük

MADDE 50 – (1) Bu Yönetmelik 2012–2013 eğitim ve öğretim yılı başında yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 51 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Haliç Üniversitesi Rektörü yürütür.

6. ÖZGEÇMİŞ

1987 yılında Adana'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Adana'da, lise öğrenimini Niğde Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde, lisans eğitimini Konya Selçuk Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde tamamladı. Lise eğitimi döneminde Yaşar Sami Uygun'dan Batı ve Türk Müziği keman, Rüstem Kılınç'dan Müzik Teorisi, Serdar Çelik'den Armoni eğitimi aldı. Lisans eğitimi döneminde Yrd. Doç. Dr. Nihan Yağışan'dan Batı Müziği keman, Yrd. Doç. Dr. Aynur Sultanova'dan Armoni, Prof. Dr. Yusuf Akbulut'dan Müzik Teorisi eğitimi aldı. Askerlik görevini tamamladıktan sonra 2 yıl süreyle İstanbul'da özel bir kolejde müzik öğretmenliği yaptı. Daha sonra yüksek lisans eğitimi için Haliç Üniversitesi Türk Mûsikîsi Konservatuvarı'na girerek Türk Müziği teorisi ve keman icrâsı üzerine çalıştı. Burada kemanda ileri icrâyı Öğr. Gör. Ömer Öcal'dan, Türk Müziği orkestrasyonu eğitimini ise Dr. İhsan Özer'den aldı. Hâlen stüdyo ve konser çalışmalarına devam etmektedir.